Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

DANSKE GRUNDEJERES BRANDFORSIKRING

FOR FAST EJENDOM OG LØSØRE

1907–1932

AF OSCAR LINDHOLM

KØBENHAVN

1932

DANSKE GRUNDEJERES BRANDFORSIKRING

FOR FAST EJENDOM OG LØSØRE

1907–1932

AF OSCAR LINDHOLM

KØBENHAVN

1932

DYVA & JEPPESEN A/S
GRAFISK ETABLISSEMENT
KØBENHAVN

*

INDHOLD

Stationsbyen ... 7
Modstridende Interesser ... 14
Mellem to Tog ... 19
Danske Grundejeres Brandforsikring stiftes ... 27
I Modvind ... 31
Da Koncessionen blev givet ... 35
Organisationen ... 39
"Brandassurandørernes Land" ... 43
Ryslinge-Sagen ... 47
De første Regnskaber ... 50
Fra Konkurrencens Overdrev ... 54
Gruppeinddeling og Landbrugstarif ... 57
Et Mærkeaar ... 61
Det brændende Land ... 64
Brandforsikringsudvalget af 1911 ... 68
Aarene 1911—14 ... 73
Under Krigens Tegn ... 76
Naar Blækket flød ... 81
En Reformperiode ... 85
Femaaret 1919—24 ... 90
Nogle Brandskader ... 94
Om Administration og Genforsikring ... 101
Efter 1924 ... 107
Overenskomsten af 1929 ... 114
Epilog ... 117

Styrelse m. v., Vurderingsmænd, Oversigtstabeller

STATIONSBYEN

Hist hvor Vejen slaar en Bugt,
ligger der et Hus saa smukt.

SAADAN sang *H. C. Andersen* en Gang i Midten af forrige Aarhundrede, og vi kender allesammen de lidt skæve Vægge, de smaa Ruder og den faldefærdige Dør — et lille Stykke af Landsby-Idyllen, som Digteren elskede den, og som den iøvrigt eksisterer mange Steder den Dag i Dag.

Men lad os gaa videre ad Vejen, der slaar en Bugt, og lad os i Tiden springe frem til Aarene omkring Aarhundredskiftet. Saa mødes den gamle Vej et eller andet Sted med *Jernbanen.* Allerede paa lang Afstand øjner man »Grupper af afstikkende røde Huse med en Signalmast og et Vandtaarn eller en Vindmotor, Pletter der ser ud som et begyndende Udslet i Landskabet. Det er *Stationsbyen*«. Vi citerer ikke længere Eventyrdigteren, men det 20. Aarhundredes store danske Forfatter *Johs. V. Jensen.* »Der ligger et Gnidder af røde Huse, bygget sammen i to Rækker paa hver sin Side af Vejen, lutter højmoderne Huse, der nidkært laaner Træk fra hinanden, Frontspids, Zinkspir og Trappesten af Cement, øde og stilforladt, *Station* det hele«.

Det er ikke altfor elskværdigt, men Stationsbyerne stod jo unægtelig paa det Tidspunkt i et udpræget Modsætningsforhold til den idylliske Landsby, der var groet op af gamle Tiders Haandværkskultur og Stil. Stationsbyernes Arkitektur var i sidste Halvdel af forrige Aarhundrede og det første Tiaar af dette hverken værre eller bedre end alt andet Nybyggeri i Danmark i By og paa Land, først derefter møder man overalt i Danmark saavelsom i Udlandet Bestræbelser for at bygge smagfuldt og enkelt. Johs. V. Jensen trøstede sig ogsaa den Gang med, at det, Stationsbyerne havde slaaet i Stykker i Henseende til Skønhed og Kultur, vilde de senere paa anden Vis erstatte, naar de havde fundet deres egen Form. Og han har faaet

Ret. Ikke alene Tiden har virket, det altfor nye, det halvfærdige og leddeløse er nu efterhaanden gennem Menneskers daglige Virke smeltet sammen, saa at Helheden føles som en levende Organisme. Men en ny Bygningskultur har som nævnt banet sig Vej og sat sit Præg paa Stationsbyen af i Dag.

Det var i Aarene omkring Aarhundredskiftet, Stationsbyerne

Smedien. (Aarhus-Udstillingen.)

havde begyndt deres senere saa voldsomme Vækst. Medens der i 1890 kun levede henved 1 pCt. af Befolkningen — eller ca. 20,000 Mennesker — i de saakaldte »bymæssige Bebyggelser«, hvorved forstaas Forstæder, egentlige Stationsbyer og offentlige Anstalter, er Antallet i 1901 vokset til godt 3½ pCt. eller ca. 90,000 Mennesker. I det følgende Fem-Aar, fra 1901—06, mere end fordobles Befolkningen i Stationsbyerne, idet den i 1906 udgør 201,000 eller ca. 7½ pCt. af hele Befolkningen. Og endelig kan det for Fuldstændighedens Skyld tilføjes, at Folketællingen i 1930 viste et samlet Indbyg-

gerantal for de »bymæssige Bebyggelser« paa ikke mindre end 534,000 eller 15 pCt. af hele Befolkningen.

Hvad der skal forstaas ved en Stationsby, har ganske vist i Aarenes Løb voldt Statistikerne store Kvaler, da de jo ikke har kunnet nøjes med den Johs. V. Jensen'ske Definition: Et Gnidder af røde Huse. Den opstaar i Tilknytning til en Jernbanestation, men da denne ofte af praktiske Grunde er lagt ikke alt for langt fra en ældre Landsby, er det ikke ualmindeligt, at den ny Stationsby og den gamle Landsby gror sammen, eller at Landsbyen faar en Islæt af Beboere, hvis Erhverv maa siges at være af overvejende bymæssig Art. Hvor Grænsen skal trækkes mellem de egentlige Stationsbyer og Landsbyer med mere eller mindre bymæssig Karakter, beror derfor ofte paa et Skøn, i Reglen udøvet af den stedlige kommunale Myndighed.

Hvorom al Ting er, ved Aarhundredets Begyndelse var den ældgamle Inddeling af Landet i Hovedstad, Købstæder og Landdistrikter ved at blive udvidet med et nyt og betydningsfuldt Led: Stationsbyerne. De havde efterhaanden antaget Form som smaa Bycentrer med selvstændigt Næringsliv, en Slags Smaakøbstæder for det omgivende Land. Karakteristiske var bl. a. de meget store blandede Købmands- og Produktforretninger, der ofte opstod i disse Byer, Forretninger, som der i Reglen ikke var Mage til i Købstæderne. Efterhaanden kom hertil baade Manufaktur- og Specialitetsforretninger foruden al Slags Haandværk og endelig for manges Vedkommende Bank, Skole, Sygehus, Slagteri o. s. v.

Adskillige Stationsbyer var allerede den Gang større end de mindre Købstæder. Der var f. Eks. Gentofte og Lyngby Kommuner med hver over 4000 Indbyggere, Odder og Søllerød med 3—4000 Indb., Haslev med 2—3000 Indb. Enkelte er senere gaaet over i Købstædernes Række (Brønderslev, Herning og Struer). Ved Folketællingen i 1906 udsondrede man ialt 120 Stationsbyer, i 1930 var Tallet vokset til 539, heri ikke medregnet halvandet Hundrede Byer paa under 250 Indbyggere. Ikke færre end 22 Stationsbyer har nu over 2000 Indb., den største er Lyngby med henved 9000 Indb.

Hvad der har draget den ene By frem og holdt den anden tilbage, er det ofte umuligt at paavise. I mange Tilfælde er det vel Enkeltmænds Initiativ og Skaberkraft, der har tilvejebragt særlig gunstige Vækstbetingelser for Byen. Hvad har saaledes ikke Agent Ulrich betydet for Haslev eller Brødrene Lauridsen for Vejen! Men forøvrigt falder de danske Stationsbyer naturligt i forskellige Grup-

Træskomandens Hus. (Aarhus-Udstillingen.)

per. Der er de store, omfangsrige Bebyggelser særlig i Nordsjælland, mere eller mindre af ren villaagtig Karakter, som Holte, Skodsborg o. s. v. Der er udprægede Industribyer som Fakse, Dalum, Vejen eller Viby, hvis Udvikling skyldes et eller nogle faa større Foretagender. Der er de saakaldte Planetbyer, der opstaar i en stor Bys Omegn, og hvis økonomiske Liv derfor ofte farves af dennes Nærhed. Og der er de almindelige Stationsbyer, uden noget erhvervsmæssigt Særpræg, nogle ældre som Hadsund eller Ulfborg, andre af yngre Dato som Otterup paa Fyn eller Dronninglund i Vendsyssel.

Men fælles for de fleste af dem var sikkert i de første Aar Vove-

modet og den aarvaagne Spejden efter Udnyttelsen af alle Muligheder. De havde vendt Bondelandet Ryggen, den i sig selv hvilende Landsby-Idyl med de gamle, mosgroede Tage, og havde grebet den Chance, Jernbanen bød dem. I det ydre var de ganske rigtigt til at begynde med ikke alt for kønne, men der var Fremdrift i dem, Virketrang, Ekspansion.

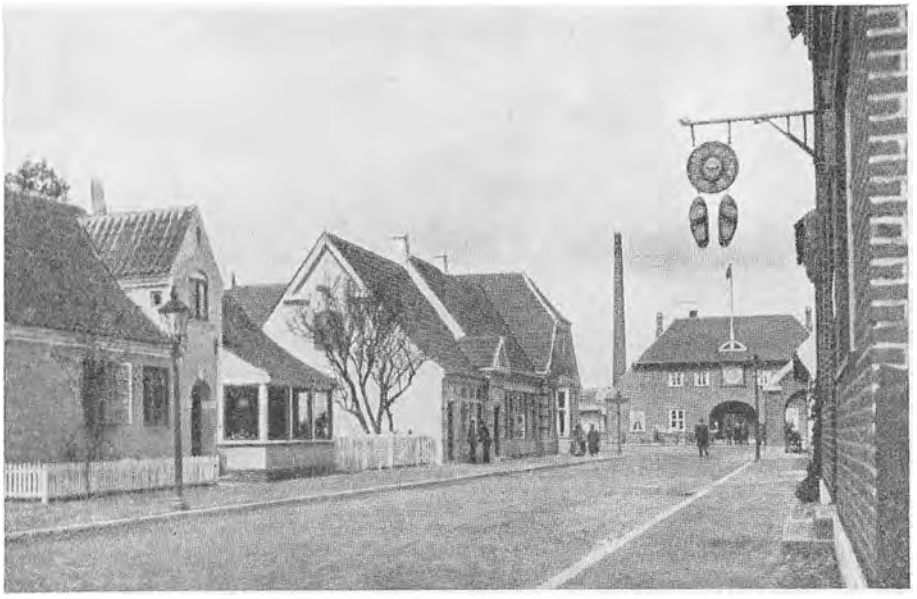

Gade i Stationsbyen. (Aarhus-Udstillingen.)

Og i Aarenes Løb er som nævnt Interessen for en smukkere og mere planmæssig Byggemaade vaagnet. Ved et mærkeligt Træf blev der netop paa det Tidspunkt, da Johs. V. Jensen skrev sine lidt mistrøstige Ord om Stationsbyen, fra andet Hold givet et digterisk Udkast i Sten og Træ til *Fremtidens danske Stationsby*. Paa Landsudstillingen i Aarhus 1909 viste Professor *Anton Rosen* og hans dygtige Medarbejdere, hvorledes det var muligt ved simple og enkle Midler at opbygge en moderne Stationsby, der paa den smukkeste Maade videreførte de gode, gamle Traditioner i vor borgerlige Bygningskunst. Som det sig hør og bør var selve *Stationsbygningen* den nye

Bys naturlige Midtpunkt, svær, tung, monumental, ingen var i Tvivl om, at denne drøje Bredde tilhørte en offentlig Bygning. Saa fulgte *Købmandsgaarden,* ogsaa af en vis Rejsning og Monumentalitet for at fremhæve dens relative Betydning, *Kroen* og *Rejsestalden* i den Stil, Aarhundreders Tradition havde fastslaaet, men forædlet og moderniseret, *Forsamlingsbygningen* og *Biblioteket,* hvor der lykke-

Gade i Stationsbyen. (Aarhus-Udstillingen).

ligt var skabt en ny Type paa et arkitektonisk stærkt forsømt Omraade. Videre fulgte *Smedien* med det ældgamle Smediemotiv: den aabne, stolpebaarne Udbygning, *Træskomandens Hus,* stilfærdigt og vederhæftigt, *Pottemagerens Hus, Afholdsrestauranten, Maskinsnedkeriet* o. s. v., kort sagt, hele den levende og arbejdende Stationsby, koncentreret i et smukt, festligt og karakterfuldt Bybillede.

Det Arbejde paa at højne den almindelige Bygningskultur, som Aarhus-Udstillingen gav Stødet til, er senere med Held videreført af Landsforeningen *Bedre Byggeskik.* Formaalet er dels at skabe rene,

simple og praktiske Hustyper af hjemligt Præg, dels at lede Bebyggelsen ad de Baner, en gennemtænkt og hensigtsmæssig Byplan har afstukket. Ogsaa *Dansk Byplan-Laboratorium,* stiftet i 1921, har i sit Arbejde for rationelle Byplaner haft Betydning for Stationsbyerne. Det kan i denne Forbindelse nævnes, at Vejlby Stationsby, Nord for Aarhus, har Æren af den første samlede Byplan, der er vedtaget for en Landkommune, ligesom der ogsaa er udarbejdet Byplaner for Grindsted, Vejen, Skjern, Birkerød, Hasseris og flere andre Kommuner.

Den mest betydningsfulde Organisation paa dette Omraade er imidlertid »Fællesorganisationen af Landkommuner med bymæssig Bebyggelse«, der repræsenterer disse Byers kommunale Interesser paa lignende Maade som Købstadforeningen repræsenterer Købstæderne.

Saaledes er da »Gnidderet« fra Aarhundredskiftet allerede stærkt i Færd med at blive afløst af Form, Fasthed og Organisation, og efter at Sansen for det ægte og ukunstlede er vundet frem og Byernes økonomiske Liv har fæstnet sig, er der Grund til at tro, at Fremtidens danske Stationsby vil realisere de dristige Drømme, der paa forskellig Vis blev udkastet for snart 25 Aar siden.

MODSTRIDENDE INTERESSER

Det gik snart op for de nye Stationsbyer, at de ikke altid havde Interesser fælles med de Landsogne, hvori de var opstaaet. Og et af de Omraader, hvor Interesse-Modsætningen tidligst lagde sig for Dagen, var Brandforsikringen.

Den Afgrænsning mellem Landsby og Stationsby, som det faldt Statistikerne saa vanskelig at foretage, den lod sig særdeles nemt etablere fra et Brandforsikringssynspunkt. Mærkeligt nok har ingen af de to store Digtere direkte gjort opmærksom paa, hvad der maaske er den mest karakteristiske Forskel mellem de to Slags Bebyggelser. Men er der nogen, der tvivler om, at H. C. Andersens Bondehytte havde *Straatag,* medens Johs. V. Jensens Stationsbyhuse havde Tag af *Tegl* eller *Skifer* eller et andet *haardt* Materiale?

Et Straatag kan være meget malerisk, det giver Varme og Hygge og er forholdsvis billigt. Men egentlig betryggende i Tilfælde af Brand er det jo ikke. Naar der for 20—30 Aar siden opstod Brand et eller andet Sted i en gammeldags Landsby, saa spurgte man ikke først og fremmest efter Sprøjten og Slukningsmandskabet. For Sprøjten stod maaske i Nabobyen og manglede tilmed et Hjul eller to, og fast Slukningsmandskab var der ikke noget, der hed, og desuden var der heller ikke Vand at slukke med. Nej, man spurgte blot, om Vinden *bar fra!* Og hvis den gjorde det, var der maaske en og anden af Naboerne, der ærgrede sig, men det er nu en anden Historie.

Medens man i København, hvor Straatagene som bekendt ikke er særlig talrige, i Aarene 1900—1905 anvendte 1,27 Kr. om Aaret pr. Indbygger til Brandvæsenet, kunde man i Provinsbyerne nøjes med 29 Øre. Men Landkommunerne sad inde med Rekorden for Brandvæsenets Billighed. De anvendte gennemsnitligt 3 Øre om Aaret pr. Indbygger. Værst var det i Jylland og da særlig i de nørrejydske Kommuner. Saaledes ofrede 65 Kommuner i Aalborg Amt tilsam-

men kun 240 Kr. om Aaret paa deres Brandvæsen og 51 Kommuner i Thisted Amt tilsammen 56 Kr.

Man forstaar under disse Forhold, at de nye opvoksende Stationsbyer ikke nærede synderlig Begejstring for at have Brandforsikrings-Fællesskab med de straatækte Landsbyer. Thi vel var der naturligvis betydelig Forskel paa Præmien for Straatag og haardt Tag, men i Tilfælde af større Brandskadetab var Straatags-Præmierne alligevel ikke tilstrækkelige.

Fra gammel Tid var i Hovedsagen al Brandforsikring af fast Ejendom her i Landet formidlet gennem tre store gensidige Selskaber: Københavns Brandforsikring, Købstædernes Brandforsikring og Landbygningernes almindelige Brandforsikring, der var oprettede ved Statens Initiativ henholdsvis 1731, 1761 og 1792 og paa mange Maader indtog en begunstiget Særstilling. Til disse tre ærværdige Selskaber var dog i Løbet af det 19. Aarhundrede kommet yderligere tre gensidige Selskaber, nemlig Wistoft-Kassen (Nørre Jylland), Thisted Amts Brandforsikring og Østifternes Brandforsikring, og ved en Lov af 12. April 1889 — ofte benævnt Bygnings-Brandforsikringens Grundlov — var der indrømmet disse yngre Selskaber nogenlunde de samme Privilegier som de ældre, naar de opfyldte visse i Loven opstillede Betingelser.

Til nærmere Forstaaelse af det følgende kan det være paa sin Plads allerede her at anføre, hvad Lov af 1889 kræver, for at der kan meddeles en gensidig Brandforsikringsforening justitsministeriel Anerkendelse:

1. Foreningen er — indenfor Vedtægternes Grænser — forpligtet til at overtage Forsikringen af enhver Bygning, som efter den almindelige Lovgivning anses forsvarlig indrettet imod Brandfare.

2. Interessenterne skal hæfte solidarisk.

3. Regnskab skal aflægges offentlig.

4. Den Forsikrede kan kun lade sin Ejendom udslette af en For-

ening, naar Prioritetshavernes Samtykke foreligger, eller naar det godtgøres, at Ejendommen indtegnes i en anden godkendt Forening, endvidere skal særligt Samtykke indhentes, naar en Panthaver har betinget sig Forsikring i en bestemt Forening.

5. Ingen Ejendom maa udslettes paa Grund af Kontingentrestance.

6. Foreningen skal være underkastet Justitsministeriets Tilsyn og kan ikke uden dettes Samtykke ændre sine Statuter.

7. De anmeldte Forsikringers samlede Sum skal beløbe sig til 20 Mill. Kr.

8. Der skal foreligge et Reservefond af en vis nærmere bestemt Størrelse.

9. Branderstatningen skal anvendes til de afbrændte eller beskadigede Bygningers Genopførelse eller Istandsættelse.

10. Branderstatningen forbeholdes Panthaveren, naar Ejerens Ret til samme forbrydes p. G. af, at Skaden hidrører fra hans Forsæt eller Uagtsomhed.

Til Gengæld indrømmes der Foreningen følgende Begunstigelser:

1. Umyndiges og offentlige Stiftelsers Midler kan anbringes i Ejendomme, hvis Bygninger er forsikrede i Foreningen.

2. Der forbeholdes Foreningen legal Panteret næst efter kongelige og kommunale Skatter i de forsikrede Ejendomme for det Kontingent eller de Bidrag, som de Forsikrede er pligtige at svare efter Vedtægterne.

3. Resterende Kontingenter og øvrige vedtægtsmæssige Bidrag kan inddrives ved Udpantning uden forudgaaende Dom eller Forlig.

De tre yngre, lokalt begrænsede Selskaber erholdt justitsministeriel Anerkendelse kort efter Lovens Fremkomst, men derefter skulde

der gaa næsten tyve Aar, før noget nyt Selskab blev stiftet og anerkendt i Henhold til Lov af 1889.

Ved Aarhundredskiftet, da Stationsbyernes stærke Vækst begyndte, eksisterede der altsaa fire gensidige Foreninger, hvori »Landdistrikternes« Ejendomme kunde blive assurerede, og heraf var Landbygningernes Brandforsikring baade i Kraft af Alder og Omraade langt den største. Den havde ved Udgangen af Regnskabsaaret 1906—07 en Portefølje paa ikke mindre end 2,328 Mill. Kr. Østifternes Brandforsikring havde 329 Mill. Kr., Wistoft-Kassen 161 Mill. Kr. og Thisted Foreningen 34 Mill. Kr.

Det var ikke med blide Øjne, Landbygningernes Brandforsikring havde betragtet de yngre Konkurrenter. Den følte sig som en ensom, gammel Kæmpehval, der paa det skammeligste var blevet overfaldet af et Par frække Spækhuggere, og i og for sig var det jo ganske naturligt, at Landbygningernes Brandforsikring kunde ønske den oprindelige Ordning bibeholdt, hvorefter de tre gamle, monopoliserede Selskaber, Københavns, Købstædernes og Landbygningernes Brandforsikring, havde delt Riget og Magten imellem sig. Det var iøvrigt heller ikke en Ordning, der forfordelte det sidstnævnte Selskab. Saaledes maatte oprindelig Københavns Brandforsikring kun tegne Forsikringer indenfor Voldene, fordi Sprøjterne ikke kunde komme ud, naar Portene var lukkede. Hovedstadens vældige Vækst udover de gamle Bygrænser kom derved Landbygningernes Brandforsikring til Gode, og dette Selskab har endnu den Dag i Dag en større Forsikringssum i København end Københavns Brandforsikring. Paa lignende Maade gik det med Hensyn til Købstædernes Brandforsikring, hvis Omraade lovmæssigt var begrænset til Købstæderne, og hvor store Dele af Forstadsbebyggelsen derfor ligeledes tilfaldt Landbygningernes Brandforsikring.

Men Resultatet blev naturligvis en særdeles uensartet Forsikringsbestand indenfor Landbygningernes Brandforsikring. Selvom Selskabet ved Tarifrevisionen i 1899 og 1902 havde inddelt Ejendommene i Grupper — hvoraf 6. Gruppe bl. a. omfattede Stationsbyerne

— var der alligevel mellem Interessenterne en Del Uro. Hertil kom adskillig Kritik over Repræsentantskabets Sammensætning, idet dette i alt væsentlig var en Repræsentation for det store Hartkorn, ligesom hele Styrelsen endnu for en stor Del bar Enevældens Præg. Det vilde være overdrevent at hævde, at der var Interessenter, der følte sig ligesaa daarligt tilpas i Landbygningernes Brandforsikring som i sin Tid Jonas i Hvalfiskens Bug, men at der var en vis Basis for en Løsrivelsespolitik er derimod sikkert nok.

Saaledes var Stillingen i 1907, da for første Gang siden 1889 en ny Konkurrent viste sig i Farvandet.

MELLEM TO TOG

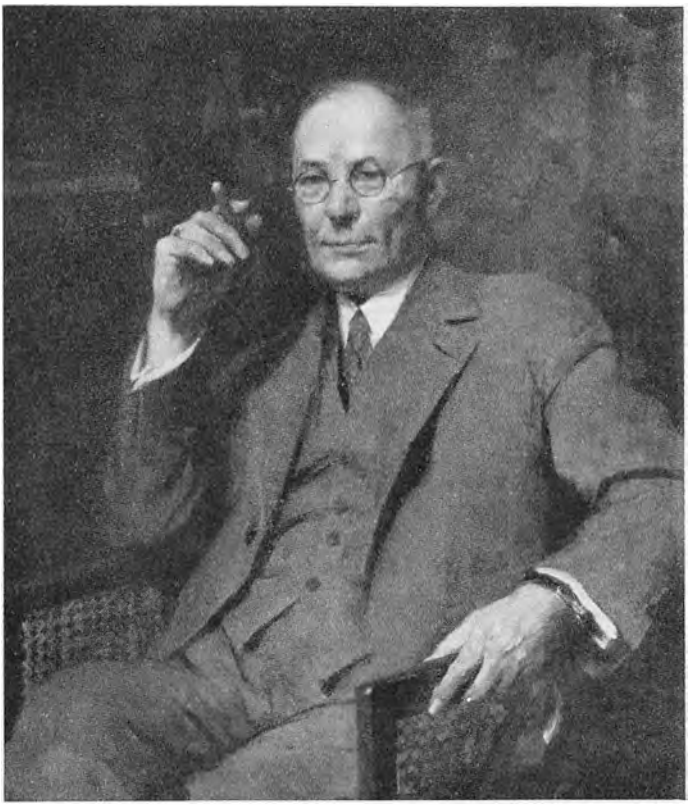

Direktør F. C. Boldsen. (Efter Maleri af Herman Vedel).

Begyndelsen er helt romanagtig: Det var en Vinterdag i Aaret 1907 paa Langaa Station. I Ventetiden mellem to Tog faldt to Mænd, som gennem adskillige Aar havde kendt hinanden, i Samtale, og da de begge med stærke Baand var knyttet til Stationsbyerne, kom de ret naturligt ind paa Spørgsmaalet om disse Byers Vækst og fælles Interesser.

Den ene af de to Mænd var Sagfører, Bankdirektør *F. C. Boldsen* (f. 22. Jan. 1877). Trods sin unge Alder, han var lige fyldt 30 Aar,

havde han i Løbet af faa Aar oparbejdet en ret betydelig Sagførervirksomhed i Randers og i Auning—Allingaabro, hvor han desuden var Direktør for en af ham stiftet Bank. En initiativrig og handlekraftig Mand med aarvaagen Sans for det nye, der groede i Tiden.

Den anden Part i Samtalen var Teglværksejer, Kreditforeningsdirektør *Chr. Marcusen* (f. 26. Jan. 1852 — d. 15. Dec. 1930). Hans Teglværk var beliggende ved Floes Station, medens han selv var bosat i Strømmen ved Randers, en typisk »bymæssig Bebyggelse«. Tillige var han Direktør for »Kreditforeningen af Grundejere paa Landet i Jylland«, som han i sin Tid havde været med til at stifte, og hvis Formaal i det store og hele var at give 1. Prioritetslaan i Ejendomme paa Landet uden Landbrug, altsaa praktisk talt Stationsbyejendomme. En Mand, som fra jævne Kaar gennem ihærdigt Arbejde havde skabt sig en anerkendt Position, der skyldtes sejg jysk Energi, Sans for økonomiske Forhold og udpræget Evne til at omgaas alle Slags Mennesker.

Direktør Chr. Marcusen, Strømmen.

I Samtalens Løb drøftedes bl. a. ogsaa Spørgsmaalet om Stationsbyernes manglende Organisation. Det var utvivlsomt, at der i disse Byer, der hverken hørte hjemme mellem Købstæderne eller Landboerne, herskede en Følelse af Samhørighed, som blot endnu ikke havde manifesteret sig paa alle de Omraader, hvor der var Brug for en økonomisk Organisation. I Aarene 1903—05 havde saaledes Farver N. Nielsen fra Allingaabro berejst Landet for at danne en Brandforsikring for Stationsbyerne, kaldet »Mindre Næringsdrivendes Brandforsikringsforening for rørlig Ejendom i Danmark«, og ogsaa opnaaet at faa Foreningen foreløbig startet med en vis Tilslutning, som viste, at der i Princippet var Grobund for en saadan Forening. Naar Farver Nielsen, der var en velbegavet og velmenende Mand

med stærk Tro paa det rigtige i Tanken, alligevel ikke havde haft Held i sine Bestræbelser og sluttelig maatte likvidere Foreningen, skyldtes det udelukkende, at det ikke lykkedes ham at knytte de rette personlige og økonomiske Forbindelser, uden hvilke Sagen ikke lod sig realisere.

Det slog da ned i de to Mænd, der ventede paa Toget paa Langaa Station, at de selv maaske netop var Mændene med de rette Forbindelser, og inden de skiltes, havde de faaet aftalt et senere Møde til nærmere Drøftelse af Sagen. Til dette Møde, der kort Tid efter afholdtes hos Boldsen i Randers, havde de indbudt en tredie Mand, hvis Navn havde god Klang indenfor Stationsbyernes Kreds, og som formentes at have Interesse for Sagen, nemlig Snedkermester, senere Bankdirektør *A. Sørensen,* Skørping, (f. 27. Sept. 1854—d. 18. Jan. 1921). Ligesom Marcusen en selfmade og agtet Mand i sin By og paa sin Egn. Han var Medstifter af Jydsk Land Hypotekforening, i hvis Kontrolkomité han havde Sæde indtil sin Død, og desuden i mange Aar en virksom Formand for forskellige lokale Sammenslutninger.

Bankdirektør A. Sørensen, Skørping.

Ud fra de i det foregaaende fremsatte Betragtninger enedes man under Sammenkomsten i Randers hurtigt om at søge stiftet en gensidig Brandforsikringsforening for Stationsbyer, Handelspladser og andre bymæssige Bebyggelser. Man var klar over, at det ogsaa paa det forsikringstekniske Omraade gjaldt om fra første Færd at sikre sig de rette Forbindelser og navnlig at finde det fuldtud egnede, forsikringsuddannede Direktøremne, og det vedtoges derfor sluttelig paa Forslag af Boldsen, at denne ved første Lejlighed skulde henvende sig til daværende Overretssagfører, senere Højesteretssagfører N. H. Bache, København, med Anmodning om Bistand.

Overretssagfører *N. H. Bache* (f. 7. Juni 1869) var allerede den Gang et stort Navn indenfor dansk Forsikring. Han havde været Dansk Tarifforenings Sekretær i dens første Aar og var selv Forretningsfører for et anerkendt Forsikringsselskab, Heimdal. Som Specialist i Forsikringsret havde han ofte paa en djærv og overbevisende Maade slaaet til Lyd for nye Tanker paa Forsikringsvæsenets Omraade, og ikke med Urette kunde han en Gang under en Polemik gøre disse stolte Ord til sine:

Højesteretssagfører N. H. Bache.

> Trommle die Leute aus dem Schlaf
> Trommle Reveille mit Jugendkraft
> Marschiere trommelnd immer voran!

Under den første Samtale mellem Boldsen og Bache stillede sidstnævnte sig da ogsaa straks forstaaende overfor de økonomiske og organisatoriske Motiver, der laa til Grund for Planen om en ny Brandforsikringsforenings Oprettelse, men fremhævede paa sin Side Nødvendigheden af, at Planens Ophavsmænd, der jo hver for sig havde stærk Føling med Stationsbyernes Folk, ogsaa kom til at deltage i det praktiske Arbejde for Foreningen, og Samtalen endte derfor med, at de tre Stiftere først og fremmest skulde prøve paa at samle en Kreds af kendte Mænd fra Stationsbyerne, hvorefter Bache gav Tilsagn om juridisk og forsikringsteknisk Assistance og om at finde det rette Direktøremne.

Stifter-Triumviratet tog straks med megen Energi fat paa Opgaven og vedtog som Arbejds-Grundlag følgende Indbydelsesskrivelse:

Grundejernes Brandforsikring for fast Ejendom paa Landet i Danmark.

I Erkendelse af, at Grundejernes Brandforsikringer paa Landet — navnlig i Handelspladserne og Stationsbyerne — ikke bør befinde sig i Brandfare-Fællesskab sammen med de øvrige Landbygninger, som frembyde større Brandrisiko og overgaar adskillig flere Brandskader, er undertegnede traadt sammen og har stiftet et Brandforsikringsselskab med ovennævnte Navn.

Det er foreløbig konstitueret med et Repræsentantskab bestaaende af undertegnede Mænd, og vi indbyde Dem herved til at indmelde Dem i dette Selskab. Naar det er endelig dannet, vil Repræsentantskabet udarbejde Selskabets Love og skrive dets Tariffer, hvorefter fremtidige Valg af Repræsentantskab vil foregaa amtsvis af Interessenterne.

Selskabet vil blive stiftet som et gensidigt Selskab efter Lov 12. April 1889, og vi formene at kunne arbejde med saa billige Tariffer, at Grundejerne ville være vel tjente med Indmeldelse i Foreningen.

Da det af Statistiken vil ses, at Brandrisikoen i Stationsbyerne er meget ringe i Sammenligning med f. Ex. Faren ved Landbygninger med Straatag, er det indlysende, at de Grundejere, som vi hermed henvende os til, ville se deres Regning ved at indtræde i det nu dannede Selskab.

Det gjaldt altsaa om at faa denne Indbydelse underskrevet af mindst 1 Repræsentant for hvert Amt, og paa samme Maade, som selve Planen var udkastet *mellem to Tog,* blev den næstendels ogsaa realiseret under dette Motto, idet de tre Indbydere i den følgende Maaned maatte foretage et Utal af Rejser Landet over for at skaffe Tilslutning. Det gik forholdsvis let i Jylland, hvor navnlig Direktør Marcusen gennem sin Virksomhed som Direktør i Grundejerkreditforeningen havde Tilknytning til Folk saa at sige i hver Stationsby og Handelsplads. Vanskeligere var det paa Øerne, fordi det her skortede en Del paa de personlige Forbindelser, men ved Henvendelse til to bestemte Personer havde man Held til at erhverve Nøglen til en Række andre. For Fyns Vedkommende konfererede man med Snedkermester R. Andersen, Aarup, som spillede en betydelig Rolle indenfor fynske Haandværkerkredse, og for Sjælland og Lolland-Falster fik man en Række Adresser og Referencer gennem daværende Sekretær Julius Wulff i Fællesrepræsentationen for Industri og Haandværk. Inden Midten af Maj lykkedes det derefter Boldsen og Marcusen at skaffe Foreningen en meget statelig Repræsentation for Stationsbyernes Folk ogsaa paa Øerne.

Og nu gik det med Iltogsfart. Den 16. Maj kunde Boldsen under en Konference i København med Overretssagfører Bache meddele denne, at Repræsentantspørgsmaalet var i Orden. Paa Forslag af Bache udvidede man ved samme Lejlighed Planen til ogsaa at om-

OVERRETSPROKURATOR H. F. MOLLERS EFTF.
N. H. BACHE
OVERRETSSAGFØRER
Vestervoldgade 89

Vedtægter

for

Danske Grundejeres Brandforsikring

for fast Ejendom og Løsøre paa Landet i Danmark.

I. Formaal og Omraade.

Formaal

§1

Foreningens Formaal er at sikre dens Medlemmer mod Tab, direkte foraarsagt de forsikrede Genstande ved Brand, derunder Eksplosion af Lys- og Rogegas-Lynild, Eksplosion af Dampkedler og Rogekar i Andenmands Bygninger saavel som ved Arbejderne for at slukke og standse udbrudt Ildebrand, alt for saa vidt Branden ikke under Krig eller Belejringstilstand er foranledigt paa Befaling af en militær Myndighed.

Forsikring mod Eksplosion af Dampkedler i den forsikrede egen Bygning er kan overtages ved særlig Brandkontrakt

Foreningens Hjemsted er København. Retslige Forfølgninger mod Foreningen kan ~~(paa dennes Vegne)~~ rettes mod den administrerende Direktør paa Foreningens Vegne og forkyndes paa dennes Hovedkontor

Omraade

§2.

Foreningen overtager Forsikring for Ejendom, beliggende [indenfor Kongeriget Danmark] i Statiarstyn, Handelspladser og lignende tættere bebyggede Pladser med overvejende haardt Tag, der ikke ~~[illegible]~~ findes paa Købstadjord eller indenfor Hovedstadens Omraade.

I Afdeling A tegnes Forsikring for fast Ejendom, i Afdeling B for Løsøre. De to Afdelinger skal regnskabsmæssig holdes røje adskilte fra hinanden.

Første Side af Udkast til Vedtægter.

fatte Oprettelsen af en Afdeling for Løsøre, idet dette formentlig vilde støtte Sagen i Almindelighed, saa meget mere som ingen af de andre Brandforsikringsforeninger paa Landet havde begge Brancher knyttet sammen under ét. I den Anledning enedes man om at søge

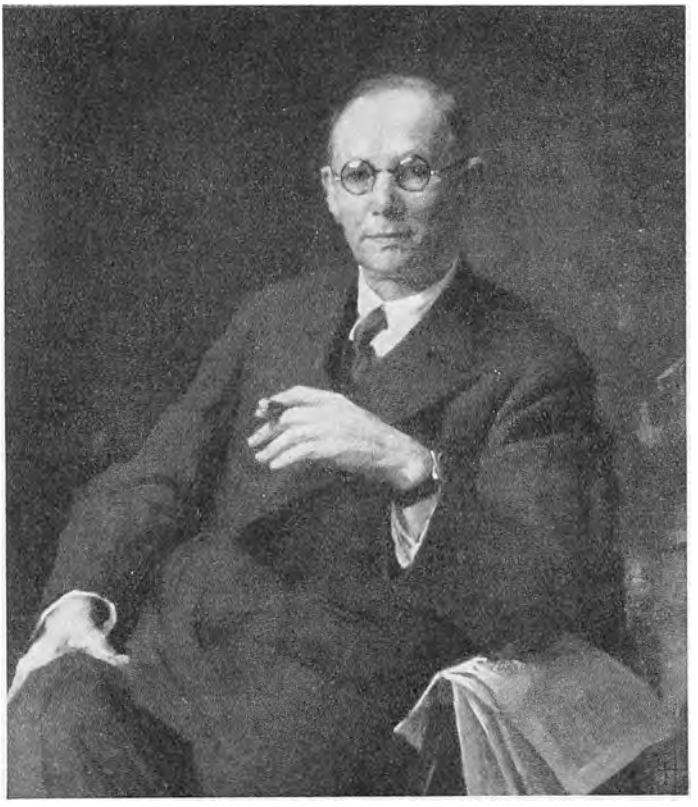

Direktør Johs. Berggreen. (Efter Maleri af Herman Vedel).

tilvejebragt en Garantikapital paa 100,000 Kr. med et vist Beløb indbetalt.

Den 26. Maj forelaa Udkast til Vedtægter, Tarif, Indbydelse til Tegning af Garantikapital, Begæringsblanketter m. v. fuldt færdige fra Overretssagfører Baches Haand, og den 27. s. M. udgik til samtlige Repræsentanter Indbydelse til at deltage i Foreningens konstituerende Møde paa Hotel Royal i Vejle Søndag den 2. Juni 1907

Kl. 9 Form. I denne Indbydelse anvendes for første Gang det Navn, hvorunder Foreningen traadte ud i Livet: *Danske Grundejeres Brandforsikring for fast Ejendom og Løsøre paa Landet i Danmark.*

Samtidig hermed fandt en livlig Korrespondance Sted mellem Bache og Boldsen om Besættelsen af Stillingen som administrerende Direktør. Man var enige om det absolut hensigtsmæssige i, at den designerede Direktør kunde være til Stede paa det konstituerende Møde, og flere Navne paa yngre Assurandører bragtes i Forslag. Men først den 30. Maj — altsaa tre Dage før Mødet — kunde Bache meddele, at han havde fundet den rigtige Mand.

Det var den 29-aarige Fuldmægtig *Johs. Berggreen* (f. 19. Febr. 1878), der fra 1895 havde været ansat i »Palatine Insurance Co.«s danske Generalagentur og derfor havde en grundig Forsikringsuddannelse bag sig. Han havde nylig henledt Opmærksomheden paa sit Navn ved at vinde en af Tarifforeningen udsat Præmie for et Forslag til enslydende almindelige Betingelser for Brandforsikringspolicer. Iøvrigt var han indenfor Forsikringskredse kendt for sin varme Interesse for Oprettelsen af et Forsikringsbibliotek og havde personligt nedlagt et stort Arbejde for denne Sag. Bag et roligt, reserveret Ydre luede et idealistisk farvet Temperament, der til Tider kunde give sig helt vulkanske Udslag.

DANSKE GRUNDEJERES BRANDFORSIKRING STIFTES

Det var en anselig Repræsentation fra Stationsbyerne Landet over — for en stor Del Bygningshaandværkere og mellem disse navnlig Foreningsformænd — der Søndagen d. 2. Juni 1907 samledes paa Hotel Royal i Vejle.

Følgende havde givet Møde:

Snedkermester *R. Andersen,* Aarup.
Sagfører *F. C. Boldsen,* Randers.
Tømrermester *R. Brüel,* Haslev.
Rejseinspektør *Johs. Buch,* Bredsten.
Murermester *C. Christensen,* Holsted.
Rejseinspektør *C. Gregersen,* Torslev.
Glarmester *Ehrenfried Guhle,* Hørsholm.
Købmand *Simon Hansen,* Odder.
Arkitekt *Ch. Jensen,* Brønderslev.
Bygmester *H. K. Jørgensen,* Vallekilde.
Trikotagehandler *L. Klitgaard,* Hurup.
Murermester *N. Kristiansen,* Sparkær.
Bygmester *J. Madsen,* Høng.
Direktør *C. Marcusen,* Strømmen.
Murermester *H. Nielsen,* Glostrup.
Bankdirektør *H. P. Nielsen,* Auning.
Tømrermester *M. Olesen,* Dronninglund.
Murermester *O. P. Olesen,* Skørping.
Tømrermester *Chr. Plougmand,* Vejgaard.
Tømrermester *Chr. Striegler,* Brabrand.
Snedkermester *A. Sørensen,* Skørping.
Tømrermester *S. Sørensen,* Aarup.

Som Protokolfører fungerede Overretssagfører *N. H. Bache,* København, ligesom ogsaa Fuldmægtig *Johs. Berggreen,* København,

var kommet til Stede. Købmand *Simon Hansen* valgtes til Dirigent, og det havde næsten været nødvendigt ogsaa at vælge en Fyrbøder, thi der herskede under Begyndelsen af Mødet — det varede i 9 Timer — en saadan Kulde i Salen, at Mødedeltagerne hvert Øjeblik maatte liste hen til Kakkelovnen for at blive tøede lidt op.

Efter at Sagfører *Boldsen* havde givet en Oversigt over hele Sagens Udvikling, blev Forslaget til Vedtægterne gennemgaaet og vedtaget med et Par enkelte Smaaændringer, medens Tarif-Forslaget blev overladt Forretningsudvalget til nærmere Udformning. Man vedtog derefter enstemmigt at stifte »Danske Grundejeres Brandforsikring for fast Ejendom og Løsøre paa Landet i Danmark« og valgte straks Foreningens første Repræsentantskab, der foruden de førnævnte (med Undtagelse af Sagfører Boldsen og Snedkermester R. Andersen, hvilken sidste var til Stede som særlig indbudt) kom til at bestaa af Murermester *Jens P. Andersen,* Struer, Smedemester *N. J. Christiansen,* Staunstrup, Bygmester *P. Knudsen,* Aagaard, Tømrermester *H. Nielsen,* Vamdrup, Murermester *L. Petersen,* Faxe, Murermester *S. P. Petersen-Riis,* Herning, og Bygmester *Th. Thommesen,* Levring, ialt altsaa 27 Repræsentanter. Til Formand for Repræsentantskabet valgtes Direktør Chr. Marcusen og til Næstformand Købmand Simon Hansen.

Forretningsudvalget kom til at bestaa af Direktør Chr. Marcusen, Tømrermester S. Sørensen og Tømrermester R. Brüel og skulde foreløbig — med Bistand af Sagfører Boldsen og Snedkermester A. Sørensen — lede Foreningens Forretninger, idet man udsatte Valget af Direktion til et senere Repræsentantskabsmøde. Hos Fuldmægtig Berggreen, der allerede havde opsagt sin Stilling i »Palatine«, kunde denne Udsættelse paa ubestemt Tid nok frembringe en ekstra Kuldegysning, idet han jo nu svævede temmelig frit i Luften.

Men til al Held synes det efter Repræsentantskabs-Protokollens Referat, som om Varmen i Lokalet paa det Tidspunkt er begyndt at stige. Den Optimisme, hvormed man vedtog flg. Betingelser for Foreningens Ikrafttræden, kunde i al Fald tyde derpaa:

1) at Justitsministeriets Anerkendelse for Afd. A (Bygningsafdelingen) opnaaedes,

2) at der inden 1. August 1907 var tegnet en Forsikringssum af 40 Mill. Kr., og

3) at Garantikapitalen var tegnet inden samme Frist.

Thi det skulde snart vise sig, at det var betydeligt lettere at opstille de to førstnævnte Betingelser end at gennemføre dem. Hvad derimod angik Spørgsmaalet om Garantikapitalen, der jo iøvrigt efter Datidens Forhold var et ikke ringe Spørgsmaal, blev dette løst allerede paa selve Mødet. Da man ansaa det for heldigt, at Garantikapitalen — 100,000 Kr. — med dens Rettigheder og Forpligtelser var nøje knyttet til Repræsentantskabets Personer, uden at man dog vilde gaa til straks at affordre de enkelte Repræsentanter en kontant Indbetaling, ordnedes Sagen paa den Maade, at et Flertal af de tilstedeværende vedtog at optage et solidarisk Laan paa 10,000 Kr., svarende til den kontante Indbetaling, og at give Forskrivning for Resten, 90,000 Kr. Optagelsen af Laanet, 10,000 Kr., var da ikke alene Udtryk for, at man paa den Maade *lettest* kunde tilvejebringe dette Beløb — de fleste Mødedeltagere var faktisk jævnt velsituerede Mænd — men ogsaa for, at man herved opnaaede at fordele det over en videre Kreds indenfor Repræsentantskabet, end hvis man udelukkende holdt sig til dem, der havde Kontanter tilovers i det givne Øjeblik.

Endvidere vedtog man bl. a. Honorarregler for Repræsentantskabets Medlemmer og Lønningsregulativ for Vurderingsmænd, idet man iøvrigt overlod til Repræsentanterne foreløbig at fastsætte Vurderingskredsene og straks at konstituere Vurderingsmændene, saaledes at Indtegningen omgaaende kunde paabegyndes. Man vedtog i denne Forbindelse, stadig lidt optimistisk, at de indtegnede Forsikringer tidligst kunde begynde at løbe fra 1. Oktober 1907.

Og endelig ændrede man, maaske under Indtrykket af den velgørende Varme, den tidligere vedtagne Beslutning om Valget af Direktion, idet man nu overlod til Forretningsudvalget at vælge den

administrerende Direktør. Dette valgte kort Tid efter Fuldmægtig Berggreen til denne Stilling og samtidig Sagfører Boldsen til kontrollerende Direktør.

Kl. 6,30 hævedes Mødet, og man skiltes med de bedste Ønsker for Foreningens Fremtid og i det faste Haab, at Danske Grundejeres Brandforsikring i Løbet af de følgende to Maaneder som et andet Aladdinslot vilde rejse sin stolte Bygning, godkendt af Landets mægtige Justitsminister og bugnende af indtegnede Millioner.

Paa dette Tidspunkt har Kakkelovnen formentlig været rødglødende!

I MODVIND

Aladdins Slot manglede kun et enkelt Vindue, da det rejste sig af Grunden paa en eneste Nat. Danske Grundejeres Brandforsikring, der jo ganske vist heller ikke havde Lampens Aander til Hjælp, manglede adskilligt mere efter Udløbet af den fastsatte Frist.

Men det var unægtelig ogsaa en noget dristig Tanke, at den ny Forening paa saa kort en Tid skulde kunne tegne 40 Mill. Kr. Alene Inertiens Lov, der som bekendt er et finere Udtryk for den vanemæssige Træghed, gjorde det vanskeligt at flytte et større Antal Forsikringer fra de gamle Foreninger til den nye. Og hertil kom, at de gamle Foreninger naturligvis aldeles ikke var til Sinds godvilligt at lade en saadan Overførsel finde Sted og derfor iværksatte en kraftig Modagitation.

Et af de mest virkningsfulde Argumenter var her, at den ny Forening ikke var *anerkendt* af Justitsministeriet. Hertil krævedes jo bl. a. en Minimums-Forsikringssum paa 20 Mill. Kr., og dem havde Grundejernes Brandforsikring desværre ikke faaet i Vuggegave. Adskillige lod sig skræmme tilbage heraf. Selvom de nok saa meget følte, at de hørte hjemme i den ny Forening, vovede de alligevel ikke, da det kom til Stykket, at gøre Springet, thi hvis det senere brændte, kunde de maaske risikere, at hverken den gamle eller den ny Forsikring var gyldig. Indtil det ekstraordinære Repræsentantskabsmøde den 23. September 1907, altsaa mere end halvanden Maaned efter Fristens Udløb, havde man kun faaet tegnet 13,6 Mill. Kr. i Afdelingen for fast Ejendom, og der manglede saaledes alene i at naa det lovmæssige Minimum 6,4 Mill. Kr. Situationen var med andre Ord allerede paa dette tidlige Tidspunkt af Foreningens Liv ganske paradoksalt lagt op til, at D. G. B. paa den ene Side ikke kunde opnaa Anerkendelse, fordi det manglede 6,4 Mill. Kr., og paa den

anden Side ikke kunde tegne disse Millioner, fordi det manglede Anerkendelse!

Men selvom denne i sig selv tilbageløbende Knude jo nok tilsidst lod sig løse, saa havde D. G. B.s Modstandere alligevel en mægtig Forbundsfælle i Ryggen. Og det var ingen ringere end den Mand, der skulde bevilge Anerkendelsen, Justitsminister A. Alberti.

Der havde længe i Befolkningen hersket Misfornøjelse med Justitsministerens egenmægtige og stærkt vilkaarlige Regimente, og man sigtede ham mere og mere aabenlyst for at misbruge sin Stilling til at skaffe sig selv og sine Venner personlige Fordele. Netop i Efteraaret 1907 afsløredes en skandaløs Alliance mellem Justitsministeren og Redaktøren af et københavnsk Smudsblad, hvorved den første sikrede sig mod enhver ubehagelig Omtale i Bladet mod til Gengæld Aar efter Aar at lade Redaktøren slippe for Afsoningen af en ham idømt Fængselsstraf. Man anede efter denne Affære, at der maatte være et eller andet raaddent ved Ministerens Forhold, men alligevel var det ikke muligt at fælde ham politisk. Venstre-Reformpartiet og de moderate, der tilsammen talte 66 Folketingsmænd, følte sig af politiske Grunde nødsaget til at slutte Kreds om ham, og Justitsministeren regerede enevældigt videre.

Politik og Ildebrande hører ikke sammen, havde Alberti en Gang sagt. Men det gjorde de nu alligevel. Det viste sig nu, da Danske Grundejeres Brandforsikring søgte Koncession, at der godt kunde bringes et Samarbejde i Stand mellem Politikeren Alberti og de gamle Brandforsikringsforeninger. Alberti havde jo ogsaa i sin Tid været Medstifter af Østifternes Brandforsikring og var dens første Formand. Nok er det, at Justitsministeren viste en paafaldende Uvilje overfor det nye Selskab og paa forskellig Maade søgte at lægge det Vanskeligheder i Vejen. En lignende Politik drev han overfor »Husmandsbrandkassen«, der ogsaa omkring Nytaar 1908 søgte Anerkendelse, her nægtede han tilsidst at beskæftige sig med Sagen, fordi han *ikke havde Tid,* og det lykkedes ham virkelig at faa Anerkendelsen udskudt, saa længe han selv beklædte Stillingen som Justits-

minister. Man forstod senere, at han havde haft andet at beskæftige sig med.

Den 2. Juli 1907 havde Bache — der i Mellemtiden var blevet Højesteretssagfører — paa D. G. B.s Vegne ansøgt om Godkendelse af Vedtægter og Tarifer, men endnu ved Aarets Udgang havde man ikke trods gentagne Konferencer med Ministeriet og trods Gennemførelse af alle forlangte Ændringer i Vedtægter og Tarifer kunnet opnaa Godkendelse. Situationen tilspidsedes yderligere, da man i Midten af December havde rundet de 20 Mill. Kr. i Bygningsforsikringer, og Lovens Krav saaledes syntes fyldestgjort. Thi Ministeriet trak stadig Sagen i Langdrag og anmodede først langt ind i Januar om at faa tilsendt de indkomne Indmeldelser i Bygningsafdelingen til Gennemsyn. Dette blev foretaget med sagkyndig Bistand fra en af de gamle Foreninger, altsaa med Øjne, der vilde være i Stand til at finde en Synaal i en Høstak, og Resultatet blev da ogsaa, at et betydeligt Antal Indmeldelser kasseredes.

De afslaaede Forsikringer faldt i det væsentlige i to Grupper, nemlig 1) Forsikringer, hvor der var taget Forbehold mod at betale højere Præmie end hidtil og 2) Forsikringer, der først skulde træde i Kraft fra 1. Oktober 1908. Medens D. G. B. ikke vilde rejse nogen Indvending mod den første Kassationsgrund, ansaa man den anden for ganske uberettiget, og det Fradrag, der herved vilde fremkomme i det indtegnede Beløb, vilde det — navnlig under Hensyn til den manglende Anerkendelse — være særdeles vanskeligt at erstatte indenfor den korte Tid, der nu var at løbe paa, idet nye Overførelser fra Landbygningernes og Østifternes Brandforsikring for at være gyldige maatte finde Sted inden 1. Marts (ikke som i nedenfor citerede Skrivelse fejlagtigt opgivet: 1 April).

Under disse for Foreningen saa skæbnesvangre Forhold udkastedes den Tanke at søge Tilknytning til nogle af Reformpartiets Rigsdagsmænd for igennem dem at lægge et vist Pres paa Alberti, og i den Anledning udsendtes under 22. Januar 1908 til samtlige Repræsentanter en »strengt fortrolig« Skrivelse af følgende Indhold:

Som De vil erindre, erholdt vi i sin Tid Ministeriets Skrivelse om, paa hvilke Vilkaar Godkendelse fra Ministeriets Side kunde ventes. Disse Vilkaar mener vi at have opfyldt, og det stilledes os derfor fra Personalet i Justitsministeriet i Udsigt, at Godkendelsen kunde faas inden Jul.

Imidlertid er Godkendelsen udebleven, og i Ministeriet er der fra Dag til Dag givet os forskellig Slags Besked, som ingen Besked er. Sidste Gang lød Udtalelserne saaledes, at vi kunde forstaa, at der er aabnet en hæftig Underhaandsagitation mod os, rettet paa at forhindre, at Godkendelsen meddeles os. Vi kan tillige forstaa, at der bagved staar indflydelsesrige Mænd, muligvis Politikere, hvilket er saa meget rimeligere, som adskillige Rigsdagsmænd have Sæde som Tillidsmænd i Landbygningernes alm. Brandforsikring.

Ved en saadan Underhaandsagitation søges der formentlig bibragt Ministeren det Indtryk, at vor Forening har Mangler, som motivere en kølig Holdning fra Ministerens Side.

Herved kan ganske vist vort Selskabs Oprettelse ikke forhindres, da vi fyldestgøre de lovmæssige Betingelser. Men hvis Godkendelsen forhales — hvilket synes at være Taktiken —, vil dette virke *særdeles skadeligt for os,* idet det under Agitationen er et stadigt Vaaben mod os, at vi ikke er godkendte. Og Tiden er jo kostbar, idet Agitationen praktisk talt skal gøres inden 1. April d. A.

Vi har derfor indset Nødvendigheden af et Repræsentantskabsmøde i København for at faa en Afgørelse fremskyndet. Ved den Lejlighed vil adskillige af Repræsentanterne ved Hjælp af Forbindelse i Rigsdagskredse kunne bidrage til paa rette Sted at vende Stemningen til Gunst for os, og der vil blive Lejlighed for os til at enes om Fremgangsmaaden overfor den Agitation, som drives mod os.

Vi anse det imidlertid ikke for rigtigt at tale med de vedkommende Rigsdagsmænd før paa Mødedagen i København, hvorimod det kunde være formaalstjenligt at sikre sig en skriftlig Henvendelse fra en eller anden formaaende Vælger i Kredsen, hvis Repræsentanten ikke mener selv at have tilstrækkelig god Forbindelse med sin Rigsdagsmand.

Mødet afholdes i Wivels Lokaler i København førstk. Tirsdag den 28. Januar Formiddag Kl. 9½ *præcis.*

Da De vil kunne indse, at Emnet er meget alvorligt, og da vi sikkert er enige om, at vi som Mænd maa gøre den begyndte Gerning fuldtud, hvilket vi staa de indmeldte Interessenter til Sum ca. 32 Millioner til Ansvar for, og da vi endelig er af den bestemte Mening, at vort Selskab har gode Muligheder for sig, naar det kun kommer over Fødselsvanskelighederne, haabe vi, at alle *Repræsentanterne ville give Møde.* Det er af største Vigtighed, at den Forsamling, som eventuelt foretager en Henvendelse til Regeringsmyndigheden, afgiver et fuldtalligt og værdigt Udtryk for den Kreds af Grundejere, som de repræsentere.

DA KONCESSIONEN BLEV GIVET

I Mødet den 28. Januar 1908 deltog foruden Repræsentanterne nogle særlig indbudte, indflydelsesrige Vælgere fra forskellige Landsdele samt Folketingsmændene N. Pedersen-Nyskov, N. P. Jensen, A. Andersen, H. Madsen, P. Bjerre og Moestrup.

Vanskeligheden for D. G. B.s Ledelse bestod jo i, at medens den selv var overbevist om, at der laa ureelle Motiver bag Albertis fortsatte Nægtelse af Koncessionen, var den ude af Stand til at anvende dette Argument overfor de tilstedeværende Rigsdagsmænd fra Reformpartiet, der jo Gang paa Gang i Rigsdagen havde stemt mod Albertis Angribere. Ethvert direkte Angreb paa Alberti var udelukket.

Direktør Boldsens Redegørelse paa Mødet for hele Situationens Udvikling mundede derfor ud i en rent saglig Gendrivelse af de forskellige ministerielle Indvendinger, hvorunder han blev kraftigt bistaaet af Højesteretssagfører Bache. Alligevel lykkedes det at give en Antydning af, at man maatte betragte Ministeriets Indvendinger som nærmest formelle, og at hele Sagen kunde befrygtes at give Anledning til en ny politisk Affære. Ved kun at indbyde Rigsdagsmænd af Reformpartiet havde man jo i Virkeligheden givet dem en Chance for at undgaa at faa Sagen slaaet politisk op paa et baade for dem og Alberti højst prekært Tidspunkt.

Under den paafølgende Diskussion syntes det da ogsaa, som om Rigsdagsmændene i nogen Grad havde faaet Forstaaelsen af, at Sagen helst burde ordnes underhaanden. De udtrykte sig naturligvis meget forsigtigt og tog ikke noget egentligt Standpunkt — ellers var de jo heller ikke Politikere — men de lovede dog at være D. G. B. til Tjeneste under de fortsatte Forhandlinger med Alberti, og den senere Udvikling viste, at Selskabet har al Grund til at være disse Mænd Tak skyldig.

Mødet endte med, at der valgtes en Deputation, som straks samme Dag skulde henvende sig til Ministeren. Heraf blev der dog intet, idet Ministeren lod melde, at han paa Grund af Sygdom ikke kunde modtage Deputationen, og det var jo kun en fattig Trøst, at Sygdommen ikke var af alvorligere Art. Thi da de afviste Deputanter samme Aften gik i Teatret for at dulme Skuffelsen, havde de den tvivlsomme Fornøjelse at se Ministeren sidde frisk og sund i 1. Parket, og muligvis har det i første Øjeblik kriblet i dem efter at anvende den Bemyndigelse, der paa Mødet enstemmigt var blevet givet Direktion og Forretningsudvalg, nemlig at foretage *hvilke som helst Handlinger,* der maatte anses for hensigtsmæssige.

Men de viste sand, parlamentarisk Beherskelse, og den samme Beherskelse fik alle D. G. B.s Folk rigeligt Brug for i de følgende Uger. Ved en stærkt forceret Agitation lykkedes det i Løbet af ganske kort Tid at faa de af Ministeriet kasserede Indmeldelser berigtigede eller erstattede med andre, saaledes at der selv fra det strengeste formalistiske Synspunkt ikke kunde rejses nogen Tvivl om, at den lovmæssige Forsikringssum paa 20 Mill. Kr. var naaet. Alligevel vilde Alberti ikke sætte sit Navn under Koncessionen. De Rigsdagsmænd, der havde været til Stede paa Mødet, var efterhaanden næppe altfor begejstrede over at være blandet ind i denne Sag. De blev naturligvis hele Tiden holdt til Ilden af Repræsentanter for D. G. B. og af deres Vælgere og fyrede sikkert selv efter bedste Evne løs paa Alberti. De daglige Bulletiner fra den røde Bygning kunde i al Fald nu og da berette om ret stormfulde Scener mellem Ministeren og hans Partifæller.

Der er ingen Tvivl om, at Alberti selv var under dobbelt Ild, og at det maa have været meget stærke Kræfter, der var i Bevægelse fra den anden Side, omend det aldrig er fuldt opklaret, hvilke særlige Vaaben de har været i Besiddelse af for at kunne tvinge Alberti til at holde Stand saa længe.

Først den 19. Februar opgav han sin Modstand, Koncessionen blev skrevet under og straks afhentet af Højesteretssagfører Bache. Og

samme Dag, ja næsten samme Time, kunde Danske Grundejeres Brandforsikring da endelig lade det glædelige Budskab gaa videre til de utaalmodigt ventende Tillidsmænd Landet over.

Og alligevel indtraf i allersidste Øjeblik en dramatisk Episode, der paa et hængende Haar kunde have ødelagt eller i al Fald yderligere forhalet den saa ivrigt attraaede, lykkelige Udgang.

Om Aftenen den 19. Februar ringede det paa Døren paa Højesteretssagfører Baches private Bopæl. Det var Kontorchef i Justitsministeriet, Rønnenkamp-Holst, der efter Albertis Ordre indfandt sig for at forlange Anerkendelsen tilbage!

Landsdommer V. J. Rønnenkamp-Holst, R. af D. og Dmb. Justitsm. Tilsynsførende ved Foreningen.

Situationen var ikke helt dagligdags, men saa meget synes sikkert, at der maa være lagt et Pres af en ganske særlig Art paa Ministeren, naar han kunde indlade sig paa en saa ejendommelig Budsendelse og til et saa mærkeligt Tidspunkt.

Men Bache var ikke den, der lod sig dupere. Han nægtede at udlevere Anerkendelsen, og den høje, ministerielle Embedsmand maatte vende hjem til sin Minister med uforrettet Sag. Koncessionen var reddet, — men ude paa Trappegangen bølgede endnu et Stykke Tid Duften af en lille, politisk Affære, der var gaaet op i Røg.

Iøvrigt blev Kontorchef Rønnenkamp-Holst kort efter udnævnt til Justitsministeriets Tilsynsførende ved D. G. B. Det var Direktør Berggreen, der selv bragte ham i Forslag under en Takkevisit hos Justitsministeren, og et saa beskedent Ønske havde Alberti, der ved den Lejlighed viste sig fra sin elskværdigste Side, intet imod at opfylde.

JUSTITSMINISTERIET.

København, den 19' Februar 1908.

Brev-Nr. 2521
Journal-Nr. H 4612

Efter at Foreningen "Danske Grundejeres Brandforsikring for fast Ejendom og Løsøre paa Landet i Danmark" har vedtaget de i Justitsministeriets Skrivelse af 17' September f.A. krævede Ændringer i Foreningens hertil indsendte Vedtægter, og efter at de hertil indsendte Indmeldelser i Brandforsikringen ere blevne gennemgaaede, skal man til behagelig Efterretning meddele, at Justitsministeriet herved i Medfør af Lov af 12'April 1889 Nr. 47 anerkender den ommeldte Forening med de i Lovens § 2 ommeldte Virkninger, forsaavidt angaar Afdelingen for faste Ejendomme, fra den 1' April d.A. at regne.

Det tilføjes, at man dog forbeholder sig at tage nærmere Stilling til det indsendte Udkast til Tariffen, samt senere at udnævne en Tilsynsførende med Foreningen i Henhold til § 7 i fornævnte Lov af 12'April 1889.

Med Hensyn til Opgørelse og Tilvejebringelse af Foreningens Reservefond henholder man sig til det i Ministeriets fornævnte Skrivelse af 17' September f.A. udtalte.

Om den stedfundne Godkendelse vil der udgaa offentlig Bekendtgørelse overensstemmende med nævnte Lovs § 2.

Kommunekemp

Koncessionen.

ORGANISATIONEN

Saa stod da endelig Danske Grundejeres Brandforsikring fuldt rustet til at drage i Leding. Men forinden vi nærmere skildrer de Former og Vilkaar, hvorunder Kampen om Forsikringerne fandt Sted, vil det være rimeligt i Korthed at omtale, hvilke Tropper Foreningen kunde mønstre.

Iflg. Vedtægterne skulde der for hvert Amt vælges 2 *Repræsentanter* af og blandt de i Amtet stemmeberettigede Medlemmer. Dog kunde Repræsentantskabet bestemme, at der i Amter, hvor Foreningen kun havde faa Forsikringer, ikke skulde være mere end 1 Repræsentant.

I den allerførste Tid var Repræsentanterne Agitationens Grundpiller. De skulde dels selv skaffe den størst mulige Indtegning, dels ansætte Vurderingsmænd rundt om i Amtet. For deres Virksomhed erholdt de et aarligt Honorar af 5 Øre for hver 1000 Kr. Forsikringssum, der til enhver Tid var indtegnet i den paagældendes Distrikt. Endvidere blev der tillagt dem et Gratiale paa 100 Kr., naar de havde indtegnet mindst 2 Mill. Kr. Hvis Repræsentanten desuden ønskede at paatage sig Hvervet som Vurderingsformand, erholdt han ogsaa de hermed forbundne Indtægter.

Om *Vurderingsmændene* bestemte Vedtægterne, at der skulde vælges 2 for hver Vurderingskreds, idet Landet var inddelt i Vurderingskredse, saaledes at de større Byer (Stationsbyer) hver udgjorde en Kreds (med to Vurderingsmænd, hvoraf den ene beskikkedes som Formand), medens de mindre Byer som Regel var to om een Kreds, hver med sin Vurderingsmand. De skulde vælges af Interessenterne og Garanterne i vedkommende Kreds for 3 Aar ad Gangen, og Bekendtgørelsen om Valgene foregik højtideligt ved Kirkestævne. De første Vurderingsmænd blev dog ansat direkte af Repræsentanterne, og deres Antal angives i det første Aarsregnskab til ca. 950.

For Vurderingsmændene gjaldt følgende Lønningsregulativ:

1) For Vurdering og Beskrivelse af nye Bygninger, der ønskes indtegnede, saavelsom for Omvurdering af ældre Bygninger, tilfalder der hver Vurderingsmand:

For Vurderingssum		indtil 2000 Kr.	1 Kr.
-	—	fra 2001 til 5000 Kr.	1½ -
-	—	- 5001 - 10000 -	2 -
-	—	- 10001 - 20000 -	3 -
		over 20000 Kr. yderligere	1 -
		for hver paabegyndt 10000 ud over 20000 Kr.	

Vurderingsformanden erholder dernæst extra 1 Kr.

2) For Overførelse af Forsikring for Bygninger, der tidligere har været indtegnede andetsteds, erholder vedkommende Vurderingsmand Policepengene, der udgør 10 Øre for hver 1000 Kr.s Forsikringssum, dog mindst 25 Øre og højst 1 Kr.

3) For Indtegning af Løsøre erholder vedkommende Vurderingsmand Policepengene, der udgør 10 Øre for hver 1000 Kr.s Forsikringssum, dog mindst 25 Øre og højst 1 Kr.

4) For Inkassation af Fornyelsespræmier, forsaavidt denne tillægges Vurderingsmanden, tilfalder der ham 10 Øre for hver Inkassation til Præmiebeløb af ikke over 2½ Kr. og 20 Øre for større Beløb.

5) For Opgørelse af Skader, hvor denne tildeles Vurderingsmanden, erholder han:
   a) Hvis Skadens Beløb ikke overstiger 500 Kr. ..... 2 Kr.
   b) For større Skadebeløb ..... 5 -
   c) Befordringsudgifter.

I Tilgift fik de dygtigste Vurderingsmænd »et stort smukt Skilt« til Opsættelse paa Husfacaden, og Anskaffelsen af disse Skilte gav iøvrigt Anledning til den første Overskridelse af Budgettet, for hvilken Direktionen dog erholdt Tilgivelse i Betragtning af, at det dobbelte Antal Skilte var erhvervet.

Side om Side med Amts-Repræsentanterne og de lokale Vurderingsmænd virkede endelig nogle af Hovedkontoret udsendte *Rejseinspektører,* hvis Antal dog kun var fire, nemlig 2 i Jylland og 2 paa Øerne. Det var for den Tid lidt af et Særsyn, at en Bygningsbrandforsikrings-Forening anvendte saadanne professionelle »Rejsende«, men man var indenfor D. G. B. af den Opfattelse, at det gjaldt om hurtigst muligt at faa en Portefølje bygget op, og at den gammeldags Metode, hvorefter det hele saa at sige skulde gro af sig selv,

ikke længere var tidssvarende, i al Fald ikke de første Aar. Der kan iøvrigt her være Anledning til med Hæder at nævne særlig Rejseinspektørerne Poul Andersen og Knud Leth, der i Foreningens første vanskelige Aar udrettede et stort og brydsomt Arbejde og nu sammen med Foreningen kan fejre deres 25 Aars Jubilæum.

Branddirektør Poul Andersen, Aalborg.

Poul Andersen (f. 23. Marts 1863) blev allerede i 22 Aars Alderen selvstændig Købmand i Bælum og havde senere drevet Købmands- og en gros Forretning i Jebjerg og Lemvig. Da han i 1907 overtog Stillingen som Inspektør for D. G. B., havde han i syv Aar været Indehaver af Købmandsforretningen og Kroen i Søbyvad ved Hammel.

Inspektør Knud Leth, Herning.

Knud Leth (f. 9. Okt. 1877) er uddannet som Tømrer i Randers, i hvilken By han virkede ved sit Fag, til han i 1907 overgik i D. G. B.s Tjeneste.

I Tidens Løb undergik den oprindelige Organisationsform visse Forandringer. Man forlod saaledes ret hurtigt Princippet om, at *Repræsentanterne* direkte skulde tage Del i Agitationen, idet man i 1910 tilbød de Repræsentanter, der maatte ønske det, en Amtsinspektør (Kredsforstander) til Overtagelse af denne Del af Arbejdet. Af de 5 Øre pr. 1000 Kr., der var tillagt Repræsentanterne, skulde da de 4 Øre tilfalde Amtsinspektøren. Det viste sig, at de fleste Repræsentanter straks foretrak denne Ordning, og efterhaanden indførtes den overalt. Fra 1916 konverteredes den ene Øre pr. 1000 Kr. Forsikringssum

til et fast Honorar paa 100 Kr. aarligt, senere forhøjet til 200 Kr.

Systemet med to *Vurderingsmænd* i hver Vurderingskreds har derimod holdt sig uforandret op gennem Aarene. Det er den brede Basis, hvorpaa Organisationen hviler. Den oprindelige Valgperiode paa 3 Aar blev allerede i 1910 ændret til 5 Aar, samtidig opgav man Valgenes Bekendtgørelse ved Kirkestævne og gik over til at anvende Annoncering i de lokale Blade. Nogen større Tilslutning blandt Interessenterne har disse Valg dog aldrig kunnet glæde sig ved, og fra 1925 har man derfor opgivet hele det store og bekostelige Valgapparat. Vurderingsmændene ansættes nu af Direktion og Forretningsudvalg efter Samraad med Repræsentanten for den paagældende Kreds. Det samlede Antal andrager i 1932 ca. 2000. Vi bringer andet Sted en Fortegnelse over de Vurderingsmænd, der har været knyttet til Foreningen siden dens Start. De har hver for sig deres Andel i den velbefæstede Position, D. G. B. nu har erhvervet sig.

Som Mellemled mellem Hovedkontor og Vurderingsmænd fungerer nu de før nævnte *Amtsinspektører,* hvis Antal i 1932 udgør 24.

Om det Vaaben, Organisationen fik at kæmpe med — *Tarifen* — skal blot anføres, at Selskabet i Stedet for den mere summariske Behandling med enkelte eller faa Præmiesatser havde anlagt Tarifen paa den rationelle Maade, at Præmien gennem stærk Specialisering saa vidt muligt afpassedes efter hver enkelt Brandrisikos særlige Brandfare. Den praktiske Konsekvens heraf blev, at Selskabet var billigt overfor de gode og dyrt overfor de daarlige Risici, hvilket atter skulde paavirke Kvaliteten af Forsikringsbestanden.

Kontoret aabnedes den 1. December 1907 i Gothersgade 43, København, men henflyttedes iøvrigt snart efter, d. 16. Januar 1909, til St. Jørgensborg, Gl. Kongevej 1 C.

"BRANDASSURANDØRERNES LAND"

Hvis Holberg havde kunnet forudse, hvorledes danske Brandforsikringsforhold vilde arte sig et Par Hundrede Aar senere, kunde han med megen Virkning have ladet Niels Klim paa dennes underjordiske Rejse besøge ogsaa »Brandassurandørernes Land«. Det var sikkert blevet en artig Skildring af de besynderlige Forhold, som i Begyndelsen af det 20. Aarhundrede herskede indenfor Brandforsikringsverdenen.

Alene Tonen mellem de forskellige, indbyrdes konkurrerende Selskaber var ejendommelig. Det var i Tarifkrigens Dage, hvor to Grupper af Selskaber kæmpede en forbitret Kamp for og imod Fællestarif. Man beskyldte offentligt hinanden for at anvende *lumpne* og *utilbørlige* Fremgangsmaader, at optræde *taktløst* og *oprørende,* at benytte sig af *simple Midler,* at udtale sig i *ærerørige* Former og mere af samme Skuffe.

Men selve Akkvisitionen var ikke mindre mærkelig. Da der ikke var Føde nok til samtlige Selskaber i de ny tilkommende Forsikringsobjekter, levede man for en stor Del ærligt og redeligt af at hugge de gamle Forsikringer fra hinanden. Fra et nationaløkonomisk Synspunkt var denne stadige Overførelse af Forsikringer fra det ene til det andet Selskab naturligvis et Spild af Kræfter. Om en Bygning var forsikret i den ene eller den anden gensidige Brandforsikringsforening, kunde stort set være temmelig ligegyldigt, naar Samfundet blot havde Garanti for, at en eventuel Brandskade ogsaa blev betalt.

Fra et snævrere, privatøkonomisk Synspunkt kunde Spørgsmaalet dog tage sig noget anderledes ud. Det var f. Eks. ikke Husmændene helt ligegyldigt, om de paa Grund af Brandkassefællesskabet skulde være med til at betale for Herremændene, ligesom de bymæssige Bebyggelser heller ikke i Længden brød sig om at delagtiggøres alt

for rigeligt i Landbrugets Skader, selv om det kun skete ad indirekte Vej. Det er ud fra saadanne Synspunkter, man maa betragte den Tids Bestræbelser for at samle de ensartede Risici i samme Forening, idet man samtidig maa erindre, at disse Bestræbelser ret naturligt gav Anledning til Modagitation fra de Foreningers Side, der mente, at de Forsikredes Tarv lige saa godt kunde tilfredsstilles indenfor de hidtidige Rammer.

Mærkeligst af alt var dog de Metoder, der anvendtes i Kampen om at overføre Forsikringer fra en Forening til en anden.

Man lagde ikke paa nogen Maade Skjul paa, at man attraaede Næstens Gods. Den angribende Forenings Direktion udpegede sagkyndigt de Omraader og Tidspunkter, hvor der var særlig gode Bidder at hente. Det vrimler med Cirkulærer og Instruktioner fra den Tid, hvor de forskellige Foreningers Direktioner henleder Agenternes Opmærksomhed paa, at netop nu er Tiden inde til at gøre et godt Arbejde for at overflytte Forsikringer fra den og den bestemte Forening. De enkelte Foreningers Vedtægter krævede jo, at eventuelle Udmeldelser skulde foreligge indenfor visse Terminer for at kunne tages gyldige. I Landbygningernes og Østifternes Brandforsikring skulde saaledes Udmeldelse pr. 1. April foreligge inden 1. Marts, i Danske Grundejeres Brandforsikring Udmeldelse pr. 1. Juli inden 1. Juni, i Wistoft-Kassen Udmeldelse pr. 1. Oktober inden 1. September. De sidste Uger før Fristernes Udløb var derfor altid Vidne til en kraftig Forcering af det »gode Arbejde«, da man jo ellers maatte vente et helt Aar, før Udmeldelsen kunde blive effektiv.

Medens saaledes Angrebet paa en større eller mindre Del af en Forenings Portefølje blev ført ganske bramfrit og primitivt, var til Gengæld Forsvaret raffineret udspekuleret og gemte sig ofte bag en uigennemtrængelig Forskansning af juridisk Pigtraad.

Allerede fra gammel Tid havde Landbygningernes Brandforsikring i Bestræbelserne for at holde paa de bortflygtende Interessenter, der mente at se deres Fordel ved at indmelde sig andetsteds, krævet Udmeldelsesreglerne overholdt paa det allernøjeste. Og efter-

haanden som nye Foreninger opstod, og Interessenterne i større Stil ønskede at skifte Brandforsikring, skærpedes Kravet til Formaliteternes Overholdelse indtil det outrerede. Det var som nævnt de gamle Selskaber, der gik i Spidsen, men som de gamle sjunge, pippe de unge, og det blev Melodien ikke kønnere af.

Som et Tidsbillede af historisk Interesse skal nedenfor anføres nogle Eksempler paa, hvor smaaligt Foreningerne optraadte overfor hinanden med Hensyn til Udmeldelser.

Man nægtede saaledes at godkende Udmeldelser, der rettidigt var indsendt til Hovedkontoret, idet man henviste til, at Vedtægterne krævede Udmeldelsen foretaget gennem Branddirektørerne eller Vurderingsmændene. Hvis den Forening, hvortil Forsikringen ønskedes overført, derefter udbad sig en Fortegnelse over de paagældende Branddirektører, blev dette afslaaet, og prøvede den Forsikrede da tilsidst at indlevere Udmeldelsen til den Branddirektør, der i sin Tid havde indtegnet ham, kunde han alligevel risikere at blive afvist, enten fordi den paagældende i Mellemtiden havde faaet et nyt Distrikt, eller fordi Tidsfristen for Udmeldelsen nu var overskredet.

En hyppig Afvisningsgrund var netop Overskridelse af Tidsfristen, selvom den var nok saa ubetydelig. Var sidste Dag for Udmeldelsen tilfældigt en Søndag, nyttede det ikke, at Udmeldelsen bevisligt var ankommet til Posthuset om Lørdagen, men — maaske endog ved en Fejl fra Postvæsenets Side — først udbragt Mandag Morgen.

En anden almindelig Afvisningsgrund var Skrivefejl eller formelle Mangler i Udmeldelsesblanketterne, f. Eks. mindre Afvigelser i Angivelsen af Matr.-Nr. eller i Skrivemaaden for Navn, uagtet der gennem den medfølgende Police ikke kunde være nogen Tvivl om den udmeldendes Identitet med den Forsikrede.

Rent galt blev det, naar Policen ikke kunde skaffes til Veje og indsendes sammen med Udmeldelsen, saaledes som Vedtægterne højtideligt foreskrev det. I mange saadanne Tilfælde beroede Policen hos den gamle Forenings Branddirektør, der imidlertid simpelthen nægtede at udlevere den, uagtet den formentlig var Forsikredes

Ejendom — og saa var *den* Udmeldelse afværget! Det kunde nogle Gange hjælpe at true ham med Fogeden, men ofte gik der jo da nogle kostbare Dage, hvorved Fristen for Udmeldelsen var overskredet.

Og for den Forening, der hidtil havde haft Forsikringen, gjaldt det ikke saa sjældent om blot at vinde Tid. Der er Eksempler paa, at man afviste Udmeldelser paa Grund af visse Mangler, men nægtede at oplyse, hvori disse Mangler bestod, og medens den ny Forening forgæves spekulerede over, hvad der var i Vejen, drejede man ind i et nyt Forsikringsaar. Eller man forhalede uden videre Ekspeditionen af en i enhver Henseende korrekt Udmeldelse og opnaaede derved Tid til at paavirke Forsikrede, saaledes at der kunde fremlægges en Tilbagekaldelse af Udmeldelsen.

I enkelte Tilfælde blandede man endog Politiet ind i Sagen. Der var saaledes to Enker, der kort efter deres Mænds Død ønskede at overføre Forsikringerne til et andet Selskab, hvad de fuldtud lovligt havde kunnet gøre i eget Navn. Men da Forsikringerne jo oprindelig var tegnede af Mændene, troede de i deres Naivitet, at de ogsaa burde underskrive Udmeldelserne med Mændenes Navne. Resultatet blev en Politianmeldelse fra Selskabet, hvori de to skikkelige Damer sigtedes for — Falsk!

Som det vil ses, satte Juristeriet sig adskillige skønne Blomster. En af de smukkeste, en ren Pragtstjerne maa vi præsentere i et særligt Kapitel.

Forinden skal dog endnu tilføjes, at medens D. G. B. som nævnt var nødsaget til at følge Trop, naar det gjaldt Udmeldelser i *Bygningsafdelingen,* indførte den i *Løsøreafdelingen* en selvstændig — og mere tiltalende — Praksis, der i Begyndelsen vakte nogen Opsigt og Modstand, men som senere er akcepteret af næsten alle Selskaber. Forholdet var tidligere det, at det Selskab, der havde erhvervet nogle Løsøreforsikringer fra et andet Selskab, fremsendte Udmeldelserne strengt anonymt. I Modsætning hertil vedgaar man nu aabenlyst, hvorfra Udmeldelserne kommer, idet de fremsendes med Følgeskrivelse fra det paagældende Selskab.

RYSLINGE-SAGEN

Der er Frihedsklang over Navnet Ryslinge, fra den Gang Vilh. Birkedal brød ud af det bestaaendes Rammer og dannede den første Valgmenighed i Danmark, og det er Skæbnens Ironi, at det samme Navn et halvt Hundrede Aar senere, omend i en langt ringere Sag og paa et andet Omraade, kan knyttes til et ikke almindeligt Forsøg paa ved juridiske Spidsfindigheder at tvinge en Mand til at forblive i den Baas, han en Gang var kommet ind i.

Hvad der skete i Ryslinge-Sagen for over tyve Aar siden, er jo nu i enhver Henseende Historie. Der falder ikke længere nogen Skygge over det Selskab — Østifternes Brandforsikring — som den Gang prøvede paa at erstatte sund Sans med Lovkneb. Det gjorde de allesammen mere eller mindre, for det var god Latin i de Dage, og den haarde Konkurrence medvirkede ogsaa til, at man ikke kunde være altfor kræsen med Midlerne. D. G. B. er selv blevet dømt med fuld Musik i en noget lignende Sag, hvor man forlangte, at Dokumentation for Underskriverens Berettigelse til at forpligte de vedkommende Institutioner skulde foreligge inden Udmeldelsesfristens Udløb. Men Forholdet fik ikke Ryslinge-Sagens dramatiske Tilspidsning.

En Købmand i Ryslinge, der hidtil havde haft sine Bygninger brandforsikrede i Østifternes Brandforsikring, lod dem fra 1. April 1908 indtegne i Danske Grundejeres Brandforsikring, som derpaa under 28. Februar 1908 tilsendte Ø. B. sædvanlig Udmeldelsesblanket i 2 Eksemplarer, forsynet med Attestation om, at Bygningerne fra 1. April var indtegnede til Forsikring i D. G. B. Ved Skrivelse af 2. Marts s. A. tilbagesendte imidlertid Ø. B. Udmeldelsen som ugyldig, fordi det ene Eksemplar kun var forsynet med Underskrift af eet Vitterlighedsvidne, og det jo i Ø. B.s Vedtægter var foreskrevet, at Udmeldelsen skulde være underskrevet vidnefast. D. G. B. fastholdt i Svarskrivelse af næste Dag Gyldigheden af den foretagne Udmel-

delse, og dens Sagfører førte i samme Maaned nogle Forhandlinger med Ø. B. for at faa denne Forening til at frafalde Afvisningen, der jo unægtelig byggede paa et saare formalistisk Grundlag.

Thi Ø. B. paastod jo slet ikke, at Udmeldelsen ikke fremkom fra rette vedkommende. Foreningen kunde heller ikke være i Tvivl om, hvilken Forsikring det drejede sig om, eftersom selve Policen medfulgte. Nej, det var udelukkende det ene manglende Vitterlighedsvidne paa den ene af Blanketterne, der var Aarsag til Afvisningen. Den anden Udmeldelsesblanket var jo rigtigt underskrevet af Forsikrede i Forbindelse med to Vitterlighedsvidner.

Selv fra et rent juridisk Standpunkt maatte dette sidste synes fuldt tilstrækkeligt. I Overensstemmelse med Lov af 1889 krævedes det i Ø. B.s Vedtægter, at Udmeldelsen skulde foreligge vidnefast, og det gjorde den jo netop. At Loven foreskriver en Dublet af Udmeldelsesblanketten, er naturligvis en praktisk Foranstaltning til Lettelse af Ekspeditionen mellem Selskaberne, som derved slipper for at tage Afskrifter af Udmeldelserne.

Imidlertid, Ø. B. vilde ikke anerkende Udmeldelsen, medens D. G. B. paa sin Side lige saa energisk hævdede dens Gyldighed og i Overensstemmelse hermed udstedte Police, der i Begyndelsen af April indløstes af Købmanden. Man kunde have troet, at Ø. B. nu endelig vilde bøje sig for Kendsgerningerne, men tværtimod: Ø. B. fremsendte ogsaa Opkrævning. Og hermed var Striden indtraadt i en Fase, der kunde blive temmelig ubehagelig for den saa stærkt ombejlede Købmand. Thi hvis han nægtede at indløse denne Opkrævning, kunde Ø. B. med Loven i Haand forlange Udpantning for Præmien. Og selvom en saadan Udpantning kunde appelleres, medførte den dog i alle Tilfælde Omkostninger, der var ganske uforholdsmæssige overfor Præmiebeløbet. Under disse Omstændigheder maatte D. G. B. anse det for utilraadeligt at forcere Sagen frem og refunderede derfor den af Købmanden til D. G. B. indbetalte Præmie. Saaledes endte 1. Halvleg med 1—0 til Ø. B.

For der kom jo en Halvleg til. Ø. B. gav Bolden op og udsendte

Opkrævning for næste Halvaar, og Forsikrede betalte. Men Skæbnen har mange pudsige og lunefulde Indfald. Og et af dem var, at der opstod Ildebrand hos Købmanden, hvorved samtlige forsikrede Bygninger nedbrændte totalt. Da maatte Ø. B. vel erkende, at den var overvundet af en stærkere Magt, og naturligvis betale Skaden, der androg 34,000 Kr.? Skudt forbi — Ø. B. nedlagde Protest! Mellem Brandlidtes Papirer havde dens Repræsentant fundet D. G. B.s Police, og den ulyksalige Købmand modtog derfor fra Selskabet en officiel Skrivelse om, at da han i Strid med Vedtægternes Paragraf et eller andet havde tegnet Forsikring andetsteds, havde han fortabt al Ret til Erstatning fra Ø. B.!

Højere kan Sofisteriet vel ikke drives: Først kasserer man en fuldgyldig Opsigelse, tvinger den Forsikrede til mod hans Vilje at vedblive at være Medlem, opkræver hele to Gange Præmien uden noget Forbehold og forsøger saa, da Branden indtræffer, at komme fra det hele ved en juridisk Dobbelt-Saltomortale af forbløffende Dristighed. Men den gik heller ikke. Saavel ved Hof- og Stadsretten som ved Højesteret blev Selskabet dømt til at betale det fulde Skadebeløb.

For Selskaberne var hele denne Sag et Fingerpeg om, at den ensidige Paragraf-Dyrkelse, der fra gammel Tid var blevet drevet indenfor Bygnings-Brandforsikringen, nu var ved at overleve sig selv. En moderne Tid vilde uden videre feje disse forkrøblede Retsbegreber til Side.

DE FØRSTE REGNSKABER

I de Vedtægter, der vedtoges paa det konstituerende Møde, var det bestemt, at Foreningens første Regnskabsaar skulde løbe til Udgangen af 1908. Paa Grund af de særlige Vanskeligheder ved Koncessionens Opnaaelse og den deraf følgende Forhaling af hele Virksomheden ændredes denne Bestemmelse senere derhen, at første Regnskabsaar omfattede Tiden indtil Udgangen af 1909, altsaa i Virkeligheden paa det nærmeste 2 Aar.

I Betragtning af den Kamp, der havde staaet om Foreningens Start og første Virksomhed, var det naturligt, at man ikke mindst i Forsikringskredse med Interesse afventede Resultatet af 1. Regnskabsaar. Var det lykkedes det unge Selskab at lægge Grunden til en Forsikringsbestand, paa hvilken der med Held kunde bygges videre, eller havde det ødet sine bedste Kræfter i selve Striden med de gamle Selskaber?

Indenfor D. G. B.s Ledelse saa man ved Udløbet af 1. Regnskabsaar Fremtiden i Møde med fuld Fortrøstning. Den forløbne Tid havde befæstet Troen paa, at der var god Basis for et Selskab med D. G. B.s særlige Formaal, det tekniske Grundlag var i Orden, en omhyggelig Risiko-Udvælgelse sat i System og en passende Reassuranceafdækning etableret. At de store Tals Lov endnu ikke kunde komme til Udfoldelse eller at med andre Ord ekstraordinære Tab og Udgifter ikke som i de store, gamle Selskaber kunde opfanges og udlignes i Helheden, vilde Alderen og den fortsatte Vækst jo af sig selv rette paa.

Og dette Lyssyn havde forplantet sig til Tillidsmændene ude i Marken. Som hin tapre, jødiske Stamme, der midt i Fjendeland opførte Jerusalems Mure, havde D. G. B.s Folk kæmpet *med Sværdet i den ene Haand og Murskeen i den anden.* De havde set Muren vokse fra Maaned til Maaned, endnu ikke højere ganske vist, end at

en Ræv — som skrevet staar i Nehemias Bog — om den sprang op, kunde nedrive den. Og der var mange Ræve omkring D. G. B.s Mur, men der blev ufortrødent bygget videre, thi »Folket havde Hjerte til at gøre det«.

Da Aarsregnskabet forelaa, var der i Forsikringskredse almindelig Enighed om, at Selskabets *akkvisitoriske* Resultater var tilfredsstillende. I Bygningsafdelingen var der ved Udgangen af 1909 6656 Policer i Kraft med en Forsikringssum af 54,9 Mill. Kr. og en Præmieindtægt paa 65,875 Kr.; i Løsøreafdelingen var indtegnet 5,461 Policer med en Forsikringssum af 28,4 Mill. Kr. og en Præmieindtægt paa 36,639 Kr. Det var — maatte selv et af de mest kritiske Forsikringsblade indrømme — under vore beskedne Forhold og den bestaaende intensive Konkurrence i Virkeligheden en Kraftproduktion af Rang og vidnede om betydelig organisatorisk Snilde.

Men saa fandt den altid aarvaagne Kritik et andet Sted, hvor den lettere kunde sætte over. Thi *Regnskabstallene* var ikke slet saa straalende. I Bygningsafdelingen udgjorde Bruttoskaderne 37,894 Kr. eller 57 pCt. af Præmierne — hvad der jo intet var at sige til — og Afdelingen sluttede med et Underskud paa 3,053 Kr., men i Løsøreafdelingen løb Skaderne op til 39,446 Kr. eller 108 pCt. af Præmierne, og Underskudet var her 5,835 Kr. Foreningen havde haft det Uheld, at dens første Regnskabsaar netop var det Aar, hvori Danmark havde kunnet opvise de fleste og største Brande, hele den sidste Menneskealder havde været Vidne til. Paa denne Baggrund var den sidstnævnte Skadesprocent jo ikke saa eksceptionel, og sammenlignet med de konkurrerende Foreninger havde D. G. B. endog — takket være Forsikringsobjekternes mindre Brandfarlighed — klaret sig helt godt.

Det var da heller ikke dette Punkt, Kritiken særlig udpegede som det Sted, hvor Gærdet var lavest. Det var først og fremmest Balance-Kontoen, man hæftede sig ved. Her var »uden videre« opført som Aktiv en *Etableringskonto* paa 50,220 Kr., hvad man fandt »ret forbavsende, om end man kan indrømme, at selve det, at Selskabet

er kommet i Gang, paa en Maade maa betragtes som Aktiv for samme«.

Med Hensyn til Etableringskontoen var Forholdet det, at man indenfor D. G. B. oprindelig havde tænkt sig, at den kun skulde omfatte samtlige indtil Udgangen af 1907 paaløbne Omkostninger, hvilket ogsaa fandt sit Udtryk i Vedtægterne. Paa Grund af Forholdene erholdt man imidlertid senere Ministeriets Tilladelse til, at de inden 1. Juli 1908 paaløbne *samtlige* Omkostninger og de fra nævnte Dato og indtil 31. Dec. 1909 paaløbne *Organisationsudgifter* maatte opføres paa Etableringskontoen, at afvikle i Løbet af 10 Aar, idet Ministeriet yderligere tillod, at Amortisationen først begyndte med 4. Regnskabsaar. Foreningen havde altsaa tilstrækkelig formel Hjemmel til Opførelsen af denne saa omstridte Aktiv-Post, og den reelle Hjemmel maatte synes indlysende. At sætte et landsomspændende Forsikringsselskab i Gang uden et stort Agitationsarbejde var ugørligt, og at lade de første Interessenter alene afholde Udgifterne vilde være urimeligt. Oprettelsen af en saadan Etablerings- eller Organisationskonto havde da ogsaa sin Analogi indenfor Livsforsikringen, hvor de nærmere Regler var fastsat i selve Loven.

Paa Balancekontoen var endvidere opført den lovbefalede Henlæggelse til Reservefonden 9,700 Kr., hvilket Beløb — i Lighed med Etableringsomkostningerne og til megen Forargelse for Kritikerne — ikke var ført til Udgift paa Driftsregnskabet. Da man ikke havde kunnet tilvejebringe Reservefondshenlæggelsen paa normal Maade gennem Medlemsbidragene, havde man med Ministeriets Billigelse ordnet Sagen saaledes, at en Del af Garantikapitalen midlertidig anvendtes som Reservefond.

Som det vil ses, kunde D. G. B. efter Forløbet af 1. Regnskabsaar vel ikke — efter det gammeltestamentlige Forbillede — afholde Taksigelsesfest med Cymbler og Harper. Der var endnu et drøjt Stykke Arbejde tilbage. Men det fortjener dog at understreges, at man ikke — saaledes som det ellers den Gang var Skik og Brug i Bygningsselskaberne — straks havde afkrævet Interessenterne en *Ekstrapræ-*

mie til Dækning af Underskudet. Man vilde aabenbart som hin jødiske Murbygger helst undgaa at *besvære* dem, der kom fra Fangenskabet, og ikke tage »Brød og Vin af dem og derefter fyrretyve Sekel Sølv«. Et prisværdigt Standpunkt, der dog ikke lod sig gennemføre i Længden.

Regnskabet for 1910 viste i Hovedtrækkene det samme Billede som det første Regnskab: Et udmærket akkvisitorisk og et daarligt økonomisk Resultat. I Bygningsafdelingen var den i Kraft værende Forsikringsbestand ved Udgangen af 1910 vokset til 73,3 Mill. Kr., i Løsøreafdelingen til 36,3 Mill. Kr., ialt altsaa 109,6 Mill. Kr. mod 83,3 Mill. Kr. ved Udgangen af 1909. Da Fremgangen i ikke ringe Grad var tilvejebragt uden ekstraordinær Medvirken af rejsende Inspektører, syntes det, som om Foreningen i den korte Tid, den havde virket, allerede havde fundet en vis Sangbund hos Befolkningen i Stationsbyerne.

Desværre slog Sympatien lidt for meget ud i Flammer. Thi medens Præmieindtægten i Bygningsafd. udgjorde 57,250 Kr. (brutto), androg Skaderne ikke mindre end 119,776 Kr., altsaa en Skadeprocent paa 212. I Løsøreafd. var Præmieindtægten 32,141 Kr., Skaderne 36,466 Kr., Skadeprocenten altsaa 113. Aarets Underskud for begge Afdelinger tilsammen beløb sig til 73,990,72 Kr.

Med et saadant Underskud var en Ekstraopkrævning naturligvis uundgaaelig, den kom første Gang til at andrage 70 pCt. i begge Afdelinger og blev Indledningen til en Række Opkrævninger af samme Art, der med Undtagelse af det første Krigsaar strakte sig helt op til 1921—22 incl. Ingen af dem var dog paa langt nær af samme Størrelse som den første Ekstraopkrævning, og af de Grunde, som skildres i næste Kapitel, var Interessenterne særdeles forstaaende overfor disse Opkrævninger, for hvilke iøvrigt snart den ene, snart den anden Afdeling eller Gruppe kunde gaa helt fri.

FRA KONKURRENCENS OVERDREV

I det hele taget tillagde man det dengang ikke altfor megen Vægt, at de gensidige Foreninger hyppigt anvendte Ekstraopkrævning. Det var i Virkeligheden paa det Tidspunkt en fast Praksis i alle Bygningsselskaber paa Landet. Og for D. G. B.s Interessenter var det afgørende naturligvis, at den *samlede* Præmie i det store og hele maatte siges at være nok saa gunstig som i de ældre Foreninger. Paa visse Omraader — særlig for Stationsbyernes Vedkommende — havde D. G. B.s Oprettelse tilmed forhindret en paatænkt Præmieforhøjelse. Der var da ogsaa trods alle Angreb paa D. G. B. et trofast Sammenhold mellem dets Interessenter og en vaagen Forstaaelse af det formaalstjenlige i at slaa Kreds om Selskabet.

Men nogle lod sig jo altid skræmme, og Arbejdet blandt det forsikringssøgende Publikum vanskeliggjordes naturligvis og blev heller ikke lettere ved, at man saa sig nødsaget til yderligere at afkræve de Interessenter, der netop paa Grund af Ekstraopkrævningen ønskede at træde ud, et Beløb svarende til de paagældendes Andel i Etableringskontoen. Der fremkom forskellige Angreb i Pressen, og ikke mindst en Artikel i Fagbladet »Assurancetidende« var ubehagelig for Selskabet, fordi den gennem Aftryk og Gengivelse i lokale Blade spredtes ud over store Dele af Landet.

Saa længe Forsikring har bestaaet, har den maattet betjene sig af Agenter, hvis den vilde have Masserne i Tale. Der er ingensomhelst Tvivl om den uvurderlige kulturelle Betydning, Agentinstitutionen har haft for Forsikringstankens Udbredelse, og i vore Dage har Forsikringsagenten da ogsaa i det store og hele tilkæmpet sig den Anseelse og Respekt, hans samfundsgavnlige Arbejde i saa høj Grad har Krav paa.

Men for blot en Snes Aar siden var Forholdet herhjemme et noget andet. Da var Forsikringsakkvisition ikke langt fra at være alles Krig mod alle, ført under Devisen: Hensigten helliger Midlet. Og den Agent, der var ferm til at sværte de andre Selskaber, ikke alene tolereredes, men blev endog regnet for en værdifuld Kraft af sit Selskab. I saa Henseende kan G. D. B. ingenlunde nægte, at det maatte følge Trop med andre Selskaber.

En saadan Stor-Agent var N. N., og da hans Virksomhed i hine første Aar har kostet Danske Grundejeres Brandforsikring og andre Foreninger adskillige Millioner i Forsikringssum, vil det ikke være urimeligt her at riste ham en lille Minderune, omend det maa indrømmes, at Mindeordene mest passende burde skrives paa en tømt Ølkasse.

Bevæbnet med Aftryk af Presseangreb var det N. N. en smal Sag at dokumentere, at D. G. B. — uanset Gensidigheden — var usolid og ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser. Og man »havde vel forsikret, fordi man ønskede Erstatning, hvis det skulde brænde!« I D. G. B. gik Præmieindtægterne imidlertid ikke til Brandskader; man »aad dem op«. Derfor var Interessenterne nu ogsaa i stor Stil ved at forlade Selskabet, og den Mand, N. N. netop talte med, var den sidste i Byen. (Der foreligger sørgmodige Breve fra saadanne »tilbageblevne« Interessenter, der vil træde ud paa Grund af Ensomhedsfølelsen!)

I al Almindelighed betalte man naturligvis i N. N.s Selskab kun det halve af Præmien i D. G. B., og han kunde tilmed love de udtrædende — ganske uden Hensyn til Ejendommens Art — at de skulde komme ind i en Gruppe, der var fritaget for Ekstraopkrævninger. Hvis en Interessent gjorde opmærksom paa, at indenfor D. G. B. havde visse Byer med anerkendt Slukningsvæsen hidtil været fritaget for Ekstraopkrævning, havde N. N. to hinanden modstridende Svar. Boede den paagældende ikke i en af disse Byer, paapegede Svaret det ganske forkastelige i, at D. G. B. begunstigede enkelte Interessenter, og var det modsatte Tilfældet, benægtede N. N.

simpelthen, at Byen hørte til de hidtil fritagne Byer. I hans Selskab var derimod samtlige Stationsby-Ejendomme uden videre fritagne for Ekstraopkrævning.

Som det vil ses, har N. N. været i Besiddelse af en vis primitiv Fiffighed. Det hændte et Par Gange, at man paa offentlige Møder vedtog Resolutioner, hvori udtaltes den »stærkeste Misbilligelse« eller endog den »dybeste Afsky« overfor hans Metoder, men alt prellede af mod N. N.s robuste Vitalitet. Da han en anden Gang kom for Retten i Anledning af sin Agitation, beværtede han forinden Afhøringen ganske ugenert Vidnerne med halve Bajere.

I Virkeligheden var han en helt monumental Fortids-Skikkelse. Som Udviklingslærens Tilhængere med Begejstring fremviser Peking-Mennesket, Cro-Magnon Manden og hvad de nu allesammen hedder, saaledes er N. N. indenfor Forsikringsverdenen et bemærkelsesværdigt Fund, simpelthen Agenternes Stamform — *homo assurans* — en tidligere Periodes akkvisitoriske Type. Han skal endnu kunne træffes i afsidesliggende Egne, men er under vore Dages helt forandrede Forhold med megen Veneration fredet af samtlige Brandforsikringsforeninger.

GRUPPEINDDELING OG LANDBRUGSTARIF

Vi nævnede i Forbigaaende, at visse Byer med anerkendt Slukningsvæsen havde kunnet fritages for Ekstraopkrævning, og skal her nærmere gøre Rede for Foreningens Gruppeinddeling.

Allerede i Februar 1910 vedtog man at oprette indenfor saavel Bygnings- som Løsøreafdelingen 2 Grupper, for hvilke der hvert Aar skulde opgøres særlig Vinding- og Tabskonto, nemlig en Gruppe, omfattende de mindst brandfarlige Ejendomme med tilsvarende Indhold, og en Gruppe for alle andre Ejendomme. Eventuelle Underskud, der ikke kunde dækkes af de dertil bestemte Fonds, maatte da indtil et Beløb af 60 pCt. af Aarspræmien (senere forhøjet til 75 pCt.) bæres af den paagældende Gruppe alene. I November samme Aar gik man videre ad samme Vej, idet man erholdt Ministeriets Tilladelse til at dele hver af disse Grupper i 2 Undergrupper: a) Byer med af Foreningens Forretningsudvalg godkendt Brandslukningsvæsen og b) alle andre Byer. Man havde paa det Tidspunkt gjort den Erfaring, at Skadernes Størrelse stod i omvendt Forhold til Værdien af det lokale Brandslukningsvæsen, og fandt det paa den anden Side mindre rationelt vedblivende at imødekomme de stadig tilbagevendende Anmodninger fra Kommunerne om Tilskud til Forbedring af Slukningsvæsenet.

Ved at oprette en særlig Undergruppe for saadanne Byer, der havde bragt pekuniære Ofre for at formindske Brandtabene, gav man de paagældende Interessenter en virkelig Favør, idet det aldrig, saalænge Foreningen har bestaaet, har været nødvendigt at foretage Ekstraopkrævning i denne Gruppe, hverken for de mere eller mindre brandfarlige Ejendomme. Og samtidig laa der jo i denne Begunstigelse af Byer med anerkendt Slukningsvæsen i al Beskedenhed en lille Anvisning til de mindre fremskredne Kommuner om at forbedre

deres Brandvæsen og derved delagtiggøre Beboerne i de samme Fordele. Fra forskellig Side har D. G. B. i Tidens Løb høstet megen Anerkendelse for denne Reform, der jo ogsaa tør siges at have løst et vanskeligt Problem paa en rationel Maade.

Det skulde ikke vare længe, før der til de her nævnte Grupper kom en ny, nemlig Landbrugsgruppen. Ved første Øjekast kan man maaske undre sig over at se Landbruget inddraget under Foreningens Interessesfære, eftersom D. G. B. jo netop var startet paa Modsætningen mellem Stationsbyens og Landsbyens Brandfarlighed. I de oprindelig paa Vejle-Mødet vedtagne Vedtægter havde man endog udtrykkeligt præciseret, at Foreningens Formaal var at overtage Forsikringer i *Stationsbyer* med overvejende haardt Tag, og først da det strenge Justitsministerium protesterede imod, at man saa ublufærdigt erklærede Stationsbyerne sin Kærlighed — det stred imod Loven — ændredes det til, at Foreningen overtog Forsikring for Ejendom beliggende indenfor Kongeriget Danmark, og som ikke findes paa Købstadjord eller indenfor Hovedstadens Omraade. Herefter kunde altsaa f. Eks. straatækte Bøndergaarde begære Optagelse, men Foreningen havde dog Lov til at stille sine Betingelser for at indlade sig i nærmere Forhold med saa megen Brandfarlighed. Og det gjorde den gennem Fastsættelsen af en særdeles afsvalende Straatagspræmie, hvad der iøvrigt foranledigede Ministeriet til en ny Protest, denne Gang imod Foreningens altfor vidtdrevne Knibskhed overfor Landbruget.

Imidlertid, der var en stor — og stadig stigende — Gruppe af Landbrugsejendomme, som D. G. B. havde et godt Øje til, og det var Landbrugsejendomme *under haardt Tag.* De hørte jo i Virkeligheden med til Familien, men havde hidtil i forsikringsmæssig Henseende maattet trælle for andre, d. v. s. staa i samme Gruppe som de straatækte Ejendomme, hvad der var ensbetydende med, at de haardttækte kom til at dele Kaar med de straatækte Ejendomme, hvis Brandfarlighed jo var langt større. D. G. B. vedtog nu — Maj 1911 — at oprette en selvstændig Gruppe for Landbrugsejen-

domme under haardt Tag, saa snart der var indtegnet en samlet Forsikringssum af 30 Mill. Kr. for fast Ejendom og Løsøre tilsammen. Samtidig indførte man for disse Forsikringers Vedkommende en noget højere Grundpræmie for Jylland end for Øerne. Det stipulerede Minimumsbeløb, 30 Mill. Kr., naaedes i 1915, hvorefter Landbrugsgruppen traadte i selvstændig Virksomhed.

Foreningens 2 Afdelinger for fast Ejendom og Løsøre var herefter inddelt i 4 Grupper, idet man for Overskuelighedens Skyld gik bort fra Undergrupperne. Med enkelte senere Ændringer bestaar denne Gruppeinddeling den Dag i Dag:

Gruppe 1: Haardttækkede Bygninger — henholdsvis Indhold i saadanne — i Byer med et af Foreningens Forretningsudvalg godkendt Brandslukningsvæsen.

Gruppe 2: Haardttækkede Bygninger — henholdsvis Indhold i saadanne — beliggende udenfor Gruppe 1's Omraade og forsaavidt Ejendommene efter Foreningens Tarif henhører under Hovedtarifferne 1 og 2 samt endvidere Bygninger under Opførelse og privat Indbo.

Gruppe 3: Landbrugsbygninger — henholdsvis Indhold i saadanne — forsaavidt de ikke henhører under Gruppe 1.

Gruppe 4: Alle andre Bygninger — henholdsvis Indhold i saadanne.

Om Landbrugsgruppen skal endnu tilføjes, at man fra 1. Januar 1922 — foruden at gennemføre en mere detailleret Klasseinddeling af Tarifen — gik over til en hel ny Tariferingsmetode, der ikke tidligere har været anvendt indenfor dansk Bygnings- og Løsørebrandforsikring. Medens Forholdet hidtil havde været det, at den *samlede* Forsikringssum for en Landbrugsejendoms forskellige Bygninger var bestemmende for Præmiens Ansættelse, tariferes fra 1922 enhver Bygning, der har en fri Afstand af mindst 6 — senere 5 — Meter til andre Bygninger paa samme Ejendom, som en selvstændig Ejendom. De enkelte Bygninger har derfor Mulighed for at komme i en lavere Klasse med deraf følgende lavere Præmie, saaledes at de Landbrugsejendomme, hvor der er Afstand mellem Bygningerne, kan opnaa en ret betydelig Begunstigelse. For Løsøreafdelingen kræves en fri Afstand af 15 Meter, senere nedsat til 5 Meter.

At denne Tarifering maa anses for rationel, kan der formentlig

ikke være Tvivl om. I Tilfælde af Brand paa saadanne Ejendomme vil de tilstedeværende frie Afstande jo almindeligvis hindre Ildens Spredning, hvorved et større Brandskadetab som Regel kan undgaas. Den lavere Præmie har da ogsaa medført, at det hovedsagelig er Ejendomme af denne Art, der er blevet indtegnet i D. G. B., hvad Foreningen paa sin Side har været veltjent med. Ved Udgangen af 1931 androg Forsikringssummen indenfor Landbrugsgruppen ialt 180 Mill. Kr.

ET MÆRKEAAR

Naar en rigtig dreven Romanforfatter udfolder al sin Teknik, kan han faa en hel Bog til at handle om, hvad der skete i en bestemt Familie eller et bestemt Hus paa *en eneste Dag*. Forf. af nærværende Skrift er langtfra saa dreven i artistisk Færdighed, men vilde dog paa Forhaand anse det for muligt, at en stor Del af D. G. B.s Historie kunde rulles op ud fra Begivenhederne i *Aaret 1911*. I dette ene Aar løber mange af Traadene sammen og spredes ud derfra igen, adskilligt af det, der senere fik Betydning for Selskabet, tog sit Udgangspunkt fra 1911. Vi har saaledes netop omtalt Oprettelsen af *Landbrugsgruppen* og Vedtagelsen af den første *Ekstraopkrævning;* det var ogsaa i 1911, *Presseangrebene* begyndte at tage Fart som Følge af det foregaaende daarlige Regnskabsaar, og at *Ryslinge-Sagen* blev indbragt for Højesteret, hvorved en større Offentlighed for første Gang fik Indblik i de ejendommelige Forhold indenfor »*Brandassurandørernes Land*«. Endelig var 1911 *Albertis* første Fængselsaar — og hermed vilde Kapitlerne om Alberti og hans Forhold til D. G. B. været slaaet an.

Men ogsaa en stor Del af D. G. B.s fremtidige Virksomhed vil vise sig at spire frem af de Sædekorn, der lægges i dette frugtbare Aar.

Der er f. Eks. Udvidelsen af Foreningens Omraade. Man nøjedes i 1911 ikke med at gaa ud i Landdistrikterne til de egentlige Landbrugsejendomme, men søgte ogsaa ind i *Købstæderne* for at tegne Løsøreforsikringer. Herfra var Springet til Hovedstaden ikke langt, saaledes at Foreningen derefter overtog Løsøreforsikringer over hele Landet. Under disse Forhold ønskede man ret naturligt (i 1914) at faa Firmanavnet »Danske Grundejeres Brandforsikring for fast Ejendom og Løsøre paa Landet i Danmark« ændret derhen, at de sidste fire Ord bortfaldt — Navnet var jo ogsaa rigeligt langt — men

Justitsministeriet mente aabenbart i Overensstemmelse med 1. Mosebog, at naar Foreningen nu havde tjent i syv Aar under det gamle Navn, kunde den nok tjene i syv til. I al Fald blev Navneforandringen først godkendt i 1921.

Et andet Udslag af Foreningens eller i dette Tilfælde rettere Direktionens Ekspansionstrang i 1911 var dens Medvirken ved Stiftelsen af Syge- og Ulykkesforsikringsselskabet »Samvirke«. Det havde oprindelig været Berggreens og Boldsens Hensigt, at D. G. B. selv skulde udvides til at omfatte ogsaa Syge- og Ulykkesforsikring samt Tyveriforsikring, dels for at faa Præmieindtægten i Vejret og dels for bedre at kunne udnytte Agent-Organisationen. Da Forslaget imidlertid stødte paa nogen Modstand indenfor Repræsentantskabet, tog Direktionen det tilbage, hvorefter »Samvirke« blev stiftet som selvstændigt Selskab. Det havde i den allerførste Tid Kontor- og Personalefællesskab med D. G. B. og har den Dag i Dag til Huse i D. G. B.s Ejendom, ligesom der altid op gennem Aarene har været et naturligt forsikringsmæssigt Samarbejde mellem de to Foreninger.

I 1911 lægges ogsaa det første Kim til Foreningens Afsavnsforsikring. Naar et udlejet almindeligt Beboelseshus brænder, faar Ejeren jo af Brandforsikringen kun udbetalt Erstatning for den Skade, selve Huset har lidt, men ikke Erstatning for det Huslejetab, han lider, indtil Huset atter er genopført og udlejet. En supplerende Forsikring mod Tab af Lejeindtægt er saaledes meget hensigtsmæssig, og D. G. B.s Forretningsudvalg bemyndigede derfor Direktionen til at optage denne Branche, »men Sagen bør dog — tilføjedes det forsigtigt — behandles paa et senere Møde af Udvalget«. Det ses ikke af de gamle Protokoller fra den Tid, at en saadan senere Behandling har fundet Sted; først i 1929 faar Vedtægterne en Tilføjelse om, at der i Bygningsafdelingen tegnes Forsikring mod Huslejetab som Følge af Ildebrand.

Medens man i Foreningens første Aar havde opkrævet Præmierne to Gange om Aaret, gik man fra 1. Juli 1911 over til helaarlig Opkrævning, hvad der den Gang var og vedblivende er usædvanligt in-

denfor Bygningsbrandforsikringen. For Foreningen betød det imidlertid Besparelse af et stort Arbejde og desuden en efter Forholdene ikke ubetydelig Renteindtægt. Naar man valgte 1. Juli for Opkrævningen, var det ud fra den Opfattelse, at Sommertiden var det af økonomiske Grunde bedst egnede Tidspunkt. Dette blev ogsaa tiltraadt af Interessenterne paa forskellige Møder rundt om i Landet, men samtidig kritiseredes det, at Foreningen ved at opkræve helaarlig Præmie pr. 1. Juli tog et halvt Aars Præmie af det følgende Regnskabsaar, hvad der bl. a. medførte Ulejlighed med Refundering af formeget erlagt Præmie til udtrædende Interessenter. Det næste Skridt blev derfor en Omlægning af Regnskabsaaret, saaledes at dette fremtidig kom til at gaa fra 1. Juli til 30. Juni, idet Regnskabsaaret 1911 da udstraktes til 30. Juni 1912.

I Forbindelse med den første Helaarsopkrævning bør omtales den Mangel paa likvide Midler, Foreningen var ude for et Par Gange i Løbet af 1911. Iflg. Vedtægterne kunde Direktionen optage Laan til Dækning af paaløbende Udgifter, der ikke kunde afholdes af de ordinære Indtægter eller af Kassebeholdningen, men saadanne Laan maatte ikke overstige 1000 Kr. for hver i Foreningen indtegnet Million Kroner Forsikringssum. Paa Grund af det store Antal Brandskader i 1910 havde Direktionen allerede ved Nytaarstid 1911 fuldtud maattet udnytte denne Bestemmelse, og i Juni Maaned samme Aar var Laanegrænsen atter næsten naaet, idet der til en indtegnet Forsikringssum paa 109 Mill. Kr. svarede en ydet Bankkredit paa 108,000 Kr. Man maatte derfor anmode Ministeriet om en Vedtægtsændring, hvorefter Direktionen skulde kunne optage yderligere Laan i Anledning af Foreningens Forpligtelser, hvilket ogsaa blev godkendt.

Af større almen Interesse end disse forbigaaende finansielle Vanskeligheder var dog D. G. B.s Forhold til det i 1911 nedsatte Brandforsikringsudvalg. Gennem Nedsættelsen af dette Udvalg blev 1911 ogsaa et Mærkeaar for dansk Brandforsikring i Almindelighed.

DET BRÆNDENDE LAND

Det er tidligere omtalt, at Aarene 1908 og 09 var ualmindelig brandrige. I Virkeligheden udviste hele Perioden fra Aarhundredskiftet op til Verdenskrigen en stadig stigende Brandhyppighed, navnlig for Landdistrikternes Vedkommende. Deler man Perioden i tre Femaarsafsnit, udgjorde de i Bygningsbrandforsikringen paa Landet indtrufne Skader i første Femaar 1,93 pro mille af Forsikringssummen, i andet Femaar 2,11 pro mille og i tredie 2,20 pro mille. Indenfor Løsøreforsikringen konstateredes en lige saa paafaldende Stigning. Man talte ikke helt med Urette om »det brændende Land«, og givet var det i al Fald, at store Værdier aarligt gik til Spilde ved de mere og mere om sig gribende Brande.

Og som altid, naar der er noget galt, begyndte nogle at raabe paa Politiet. Det burde holde bedre Øje med de slemme Vagabonder, der huserede rundt om paa Landet, og iøvrigt have Opmærksomheden mere henvendt paa de mange mistænkelige Ildebrande og Opklaringen af dem. Andre svarede, at det først og fremmest gjaldt om at passe paa Tordenskjold. Hans Billede burde fjernes fra enhver Tændstikæske og erstattes med en Paaskrift om, at uforsigtig Omgang med Tændstikker var strafbar. Smaabørn vilde holde op at lege med Tændstikæsker, naar den krøllede Mand ikke var der mere, og de større Børn vilde jo læse Advarslen. Andre igen satte deres Lid til den »sorte Mand« og mente, at en omhyggelig Skorstensrensning og regelmæssigt Eftersyn vilde forhindre talrige Brande. Adskillige ansaa en gennemgribende Reformering af Sprøjte- og Slukningsvæsenet for Hovedsagen. Endvidere blev foreslaaet skærpede Bestemmelser med Hensyn til Anvendelse af Staldlygter, der altid har haft en mærkelig Evne til at vælte eller falde ned, Anbringelse af Lynafledere, Forbedring af Bygningstilsynet o. m. a.

Men hvor fortræffeligt hvert af disse Forslag end kunde være, ingen af dem angreb Ondets Rod. Der fandtes ganske anderledes effektive Midler til at gøre Ende paa den Landsulykke, Brandene efterhaanden frembød. Og en af de første, der offentligt rørte Stortrommen i denne Sag, var Højesteretssagfører Bache. Han lagde simpelthen Hovedskylden over paa Selskaberne selv og udpegede *Konkurrencekampen* som den egentlige Syndebuk. Det var den, der gav Anledning til de altfor kulante Skadesopgørelser og derigennem undergravede den Basis, al Forsikring hviler paa, nemlig at Forsikringen ikke maa føre til Vinding.

Som et Eksempel fremdrog Bache — dog uden at nævne Navne — det Tilfælde, der i D. G. B.s Annaler gaar under Navnet Hornsletsagen:

Der udbryder Ild i Landsbyen. Selskabets lokale Repræsentant, en dygtig, interesseret og hæderlig Mand, skynder sig til Brandstedet, og trods daarligt Brandvæsen og meget lunken Optræden fra Beboernes Side faar han Branden begrænset. Ved Skadesopgørelsen paaser han dernæst nidkært sit Selskabs Interesser og vurderer det reddede til den Værdi, det virkelig har, uden at gaa den Forsikrede for nær, men ogsaa uden at vise Flothed. Hvad er Følgen af denne fuldt ud korrekte Optræden? Jo, der møder en guldtresset Repræsentant fra et andet Selskab og udtaler sig venligt beklagende overfor Brandlidte og Landsbyens andre Beboere om, hvor mishandlet førstnævnte er blevet af Selskabet, hvor lurvet Opgørelsen er, hvor urimeligt stort Fradrag der er gjort for disse omtrent værdiløse Rester, nej, havde det været ham, saa var de ikke blevet vurderet til mere end saa og saa meget. Dette i Forening med de høje Brandforsikringssummer, hvis Opnaaelse ved Brandens videre Udbredelse vilde være erhvervet af Naboerne, gør hurtigt Situationen ganske uholdbar for den førstnævnte Repræsentant, fra hvem Selskabet et Par Dage efter modtager en Skrivelse, at han desværre maa trække sig tilbage fra Selskabets Tjeneste, da han af Hensyn til sit øvrige Erhverv ikke tør risikere en Gentagelse af den Uvilje, hans Landsbybørn nu møder

ham med. For overhovedet at redde Situationen og forhindre, at alle Forsikringer i Distriktet gaar ud, maa den adm. Direktør nu sporenstregs rejse til Brandstedet og foretage en ny Vurdering af Resterne, hvorved disse ansættes til langt under deres virkelige Værdi.

Det er forstaaeligt, at Tildragelser af denne Art efterhaanden ganske havde demoraliseret Landbefolkningens Syn paa Forholdene. En Brand kunde jo under disse Omstændigheder være en Lykke for den Forsikrede, men Forudsætningen var naturligvis, at han ogsaa havde godt forsikret.

Og denne Side af Sagen — Indtegningen af Forsikringen — kan belyses gennem et andet af Højesteretssagfører Bache i sin Tid offentliggjort Eksempel. Det er vel nok sat noget paa Spidsen, men rummer alligevel de karakteristiske Træk:

En ung Landsbyhaandværker køber et lille straatækt Hus for 1800 Kr., hvoraf 300 Kr. betales kontant, medens Resten berigtiges ved Prioritetslaan. I Anledning af dette Laan lader han Ejendommen, der tidligere har været forsikret for 1425 Kr., overføre til et andet Brandforsikringsselskab, idet sidstnævnte Selskab vurderer Ejendommen til — 3625 Kr.!

Et Aarstid senere kommer han i Forbindelse med en Ejendomshandler, der byder ham 2100 Kr. for Huset, medens han selv til at begynde med forlanger 2800 Kr., idet han bl. a. stærkt fremhæver den høje Forsikringssum. Forhandlingerne fører imidlertid ikke til noget Resultat, men i Samtalens Løb fremsætter en af de tilstedeværende en Bemærkning om, at Ejendomshandleren jo nok kunde give 1000 Kr. mere, hvis han kunde faa Assurancesummen i Stedet for Bygningen. Hertil svarer denne, at »saa var det bedst, at Skidtet brændte«, og lægger for Spøg en Æske Tændstikker i den unge Haandværkers Lomme med Bemærkningen: Her har du Tændstikker!

Nogle Dage senere opstaar der to Gange med et Par Timers Mellemrum Ild i Taget paa den paagældende Ejendom, men Ilden bliver

begge Gange slukket af tililende Folk, og hele Skaden andrager ikke mere end 25 Kr.

Ejeren arresteres og dømmes senere ved Højesteret paa Indicier til den for en hidtil hæderlig og ustraffet Person frygtelig alvorlige Straf, Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.

Hvad der blev denne unge Mands Ulykke var den urimeligt høje Taksation, hvortil hans Hus var sat, og den betydelige Gevinst, han gennem Brandforsikringen kunde haabe at indkassere, hvis Brandstiftelsen lykkedes og Huset nedbrændte. Det skal indrømmes, at Tilfældet næppe var ganske typisk, idet Overforsikringen i Almindelighed ikke var slet saa fremtrædende, men dette og det foregaaende Eksempel — der kunde suppleres med mange andre — turde dog klart bevise, at de overhaandtagende Brande for en ikke ringe Del kunde føres tilbage til Brandforsikringsselskaberne selv og til syvende og sidst bundede i de overdrevne Brandtaksationer og altfor gunstige Skadesopgørelser.

Da det efterhaanden syntes tvingende nødvendigt, at der blev gjort en Ende paa disse uværdige og utaalelige Tilstande, og da Foreningerne under den mere og mere paagaaende Konkurrence næppe selv kunde komme til indbyrdes Enighed, henvendte Danske Grundejeres Brandforsikring sig i 1911 paa eget Initiativ til Justitsministeriet og fremsatte et skitseret Forslag til Sanering af Forholdene. Og Ministeriet, der forstod, at ogsaa den offentlige Mening nu krævede en Reform, handlede med en for et Ministerium paa den Tid usædvanlig Hurtighed. Ikke saaledes at forstaa, at det straks foranledigede Forslaget ophøjet til Lov, men det tøvede ikke med at bringe et godt, gammelt Middel til Anvendelse. Det nedsatte en Kommission: Brandforsikringsudvalget af 1911.

BRANDFORSIKRINGSUDVALGET AF 1911

Det blev Udvalgets Opgave at søge tilvejebragt 1) saadanne ensartede Principper for Vurdering af faste Ejendomme til Assurance, at Forsikringssummernes Størrelse ikke frister Ejerne til forsætlig Ildspaasættelse eller dog til mindre Paapasselighed i Retning af Forebyggelse af Ildsvaader, og 2) at der paa tilsvarende Maade søges fastslaaet ensartede og for de brandlidte ikke uforholdsmæssig gunstige Vurderinger af den ved en Brand indtrufne Skade.

Udvalget fik senere Bemyndigelse til ogsaa at paapege de Mangler, der efter dets Mening iøvrigt maatte findes ved den daværende Ordning af Brandforsikringsforholdene paa Landet.

Til Medlemmer af Udvalget valgte hvert af de anerkendte Brandforsikringsforeninger indtil 2 Repræsentanter, hvortil kom tre Repræsentanter for Løsøreforsikringsselskaberne og en af Justitsministeriet udnævnt Formand, Overretsassessor *V. J. Rønnenkamp-Holst* (D. G. B.s Tilsynsførende). De af D. G. B. udpegede Medlemmer var Direktørerne *Berggreen* og *Boldsen.* Ialt kom Udvalget til at bestaa af ikke mindre end 22 Medlemmer, og det er derfor forstaaeligt, at Grundsætningen om, at mange Kokke fordærver Maden, ogsaa her beviste sin evige Gyldighed.

I seks Aar arbejdede Udvalget og afgav derefter en bindstærk Beretning paa over 400 Sider. Det viste sig, at den Del af Udvalget, der havde beskæftiget sig med Bygningsbrandforsikringen, ikke havde kunnet samles om et fælles Forslag, men delt sig i 3 Grupper, som man den Gang ikke med Urette karakteriserede som den konservative, den moderate og den radikale Gruppe. Sidstnævnte Gruppe bestod af Direktørerne Berggreen og Boldsen og de to Delegerede fra Forsikringsselskabet »Vermund«, og det vil næppe kunne kaldes urimeligt, at vi paa disse Blade særligt gør Rede for denne Gruppes

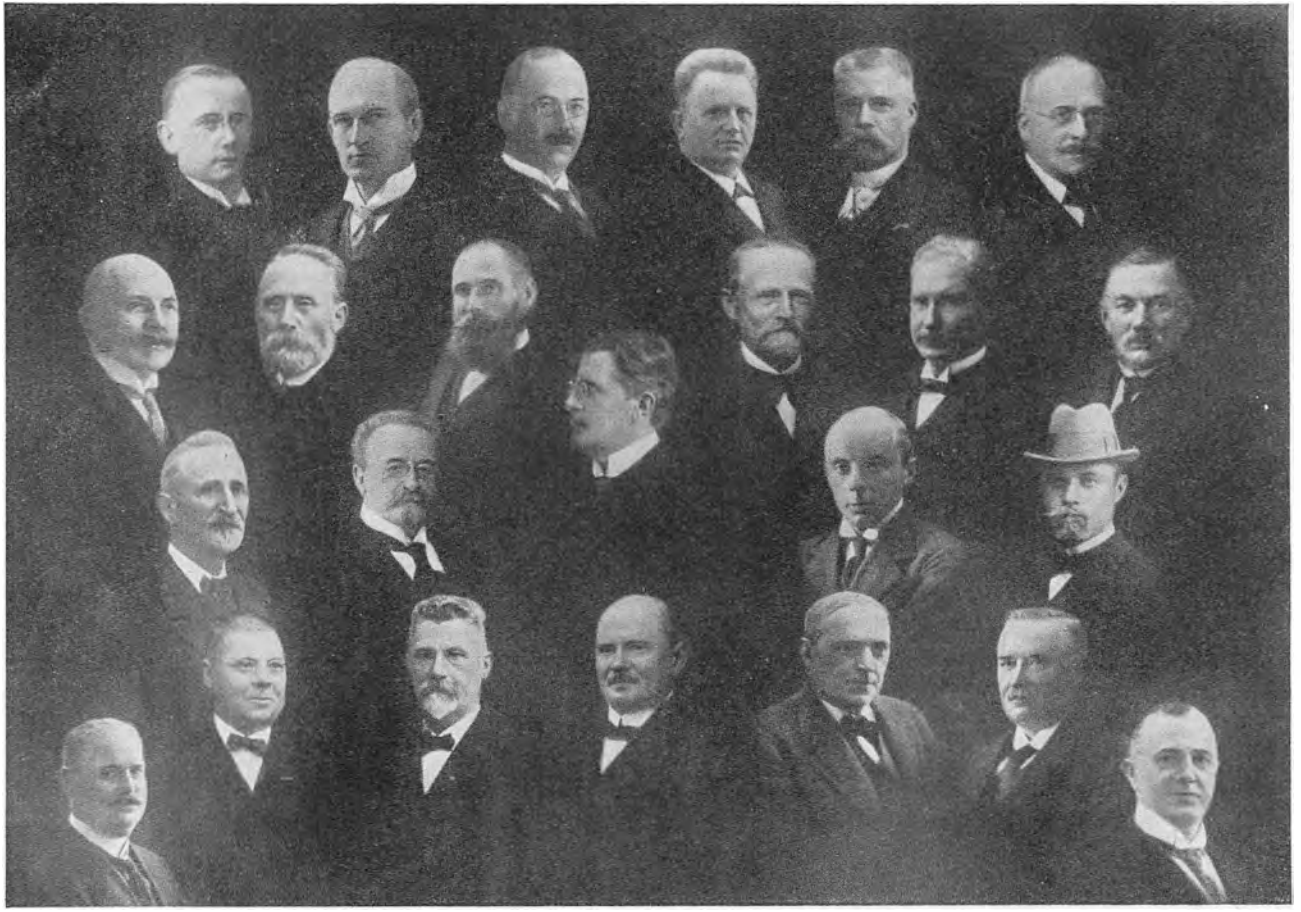

BRANDFORSIKRINGS-UDVALGET 1911-1917.

Foroven til venstre: J. Berggreen. Marius Birket. F. C. Boldsen. Poul Christensen. Dyppel. Fr. Grønvald. K. Hammerich. P. Ejsing. Eriksen-Noer V. J. Rønnenkamp-Holst. Jens Hansen. C. A. Iversen. Hans Jensen. M. Jensen. H. Larsen. Vilhelm Nielsen. Chr. E. Rode. L. Møller. C. J. Schledermann. R. H. Skafte. J. Tronier. H. Westergaard. Elvin Wistoft. Fr. Steenberg.

Forslag, der iøvrigt ogsaa i sin Tid vakte megen Interesse i Fagkredse.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Vurdering til Forsikring vilde den konservative Gruppe (A) i det væsentlige bibeholde den bestaaende Ordning, kun med den Ændring, at der ved Vurdering af Bygninger til en Værdi af over 20,000 Kr. skulde deltage bygningskyndige Vurderingsmænd. Den moderate Gruppe (B) foreslog principalt offentlige Kredsvurderingsmænd, der skulde foretage alle i Kredsen forefaldende Vurderinger i Forening med vedkommende Brandforsikrings egen lokale Vurderingsmand, men kunde subsidiært tiltræde Gruppe A's Forslag.

Den radikale Gruppe (C) anlagde det Grundsynspunkt, at Reformbestræbelserne først og fremmest maatte gaa ud paa at forhindre, at en Ildebrand var ensbetydende med økonomisk Vinding for den Forsikrede. I Praksis foregik Beregningen af Brandskade ved Bygninger paa Landet saaledes, at man kritikløst lagde Policen og dennes Vurderingssum til Grund for Opgørelsen, kun med Fradrag af Værdien af Resterne, og da Vurderingerne — efter hvad Udvalgets Undersøgelser dokumenterede — gennemsnitlig i Aarene før Krigen var ca. 30 pCt. for høje, fik Brandlidte derved en uretmæssig Berigelse. Gruppen kastede derfor resolut den traditionelle faste Forudvurdering over Bord som irrationel og praktisk uigennemførlig. Som Regel vil en Forudvurdering blive for høj, men selvom den virkelig stemmer med Øjeblikkets Værdi, er der jo under de skiftende Konjunkturer kun en yderst ringe Chance for, at den ogsaa stemmer i Skadens Øjeblik. Og det vil sikkert være uoverkommeligt og for de Forsikrede urimeligt kostbart at holde Vurderingerne a jour med Tidens skiftende Priser.

Gruppe C. foreslog derfor at gaa over til en omhyggelig og detailleret Beskrivelse af Ejendommen og en selvangiven og indenfor visse Grænser kontrolleret Maksimumsansættelse af Forsikringssummen, idet det da blev Skadesopgørelsens Opgave at fastsætte de beskadigede Genstandes sande Værdi i Brandens Øjeblik. Man henvi-

ste iøvrigt til, at man indenfor Løsøreforsikringen benyttede Selvangivelse som Grundlag for Forsikringen. Naar Erstatningsudregningen af Løsøregenstande, Vareoplag o. l. kunde ske tilfredsstillende efter Selvangivelsessystemet, skulde det synes endnu lettere at foretage en korrekt Opgørelse af Erstatningen for en nedbrændt fast Ejendom paa Grundlag af en nøjagtig Beskrivelse af Ejendommen.

Hvad angik Spørgsmaalet om Skadesopgørelsen fremsatte Grupperne A og B ikke noget særligt Forslag udover hvad der indeholdtes i det foran anførte, men netop her laa Tyngdepunktet i Gruppe C.s Forslag. I Stedet for det gamle System, hvorefter hver enkelt Forening lader Skadesopgørelserne foretage ved Hjælp af Vurderingsmænd, der altfor ofte maa tage lokale eller akkvisitionsmæssige Hensyn, foresloges det, at Opgørelserne af alle Skader over 2000 Kr. kom til at sortere under et fælles Skadesopgørelseskontor, og at Reglerne for Fremgangsmaaden lovfæstedes.

At et saadant Kontor ved Uddannelse af Eksperter paa dette meget vanskelige Omraade vilde skabe en langt mere korrekt, mere rationel og mere ensartet Ansættelse af Erstatningsbeløbene, turde anses for givet. Udgifterne ved dette Fælleskontor vilde næppe blive større end hvad Opgørelserne hidtil havde kostet Foreningerne. Iøvrigt findes der jo indenfor Ulykkesforsikringen en Analogi til et saadant Skadesopgørelseskontor, nemlig Arbejderforsikringsraadet, der fastsætter Erstatningsudbetalingen for de lovpligtige Ulykkesforsikringer. Og populært udtrykt kunde man maaske ogsaa mene, at naar f. Eks. Kleinsmedesvend Jensens bulne Finger i Herning skal bedømmes af et helt Koncilium i København, var der nok saa megen Grund til at lade en Bygnings-Brandskade paa Tusinder af Kroner opgøre af et hel- eller halvofficielt Skadeskontor, ikke mindst da de af de enkelte Selskaber foretagne, hyppigt altfor rigelige Brandskadeopgørelser jo som foran nævnt havde fremkaldt en nationaløkonomisk højst uheldig Stigning i Brandene, medens en tilsvarende Metode indenfor Ulykkesforsikringen (altsaa Konkurrence paa Erstatningerne)

næppe i højere Grad vilde forøge Antallet af bulne Fingre i Kleinsmedefaget.

Naar det ikke var lykkedes Brandforsikringsudvalget af 1911 at komme til Enighed om fælles Principper for Vurdering og Skadesopgørelse, skyldtes det foruden de skarpe Modsætninger mellem det gamle traditionsbundne og det mere moderne, forsikringstekniske Standpunkt i væsentlig Grad den Omstændighed, at der i Mellemtiden var indtruffet en Begivenhed, der havde forrykket hele Grundlaget for Udvalgets Virksomhed. Den tidligere Overforsikring, der saa stærkt havde bidraget til at sætte Landet i Brand, var forsvundet og næstendels erstattet af en Underforsikring, som nok skulde mane Befolkningen til den yderste Agtpaagivenhed med Hensyn til Ild og Lys.

Verdenskrigen havde byttet om paa Brikkerne.

Men de Tanker og Synspunkter, der var nedlagt i Gruppe C.s Forslag, overlevede Krigsaarene, og vi skal senere faa at se, i hvor høj Grad de var i Pagt med Fremtiden.

AARENE 1911–14

I Aarene op imod Verdenskrigen fortsatte D. G. B. sin haardnakkede Kamp for at faa Balance paa Regnskaberne. Med de lave Grundpræmier, der nødvendiggjordes af Konkurrencen, og med de tunge Byrder, man slæbte paa fra Starten, var Udsigterne tilsyneladende ikke altfor lyse. At der i Henhold til Loven hvert Aar skulde finde en vis Reservefondshenlæggelse Sted i Forhold til Fremgangen i Forsikringssummen, gjorde ikke Situationen lettere. Men her gav Justitsministeriet dog Foreningen en lille Haandsrækning, idet det fortolkede denne for en ung Forening meget tyngende Bestemmelse saaledes, at der for de tre første Regnskabsaar under eet kun krævedes Henlæggelse i Forhold til Forsikringssummen ved Starten; fra Begyndelsen af 4. Regnskabsaar derefter den normale Henlæggelse af den aarlige Tilvækst i Forsikringssum.

Imidlertid stod man ved Slutningen af 3. Regnskabsaar overfor den Opgave at skulle forhøje Reservefonden fra de efter det første Aar henlagte 9,700 Kr. til 32,000 Kr. Som allerede nævnt havde man i sin Tid taget de 9,700 Kr. fra den indbetalte Del af Garantikapitalen (10,000 Kr.) og man gik nu videre ad denne Vej, idet man samtidig opnaaede en mere betryggende Ordning af hele Garantiforholdet. Med Københavns Handelsbank, der iøvrigt fra første Færd havde været Foreningen en god og forstaaende Bankforbindelse og bl. a. ydet den en betydelig Kassekredit, lykkedes det nemlig at træffe den Ordning, at Banken overtog hele Garantikapitalen, 100,000 Kr. Heraf indbetaltes da yderligere 25 pCt. eller 25,000 Kr., og dette Beløb anvendtes derefter til den nævnte Reservefondshenlæggelse. Det kan tilføjes, at Foreningen i 1928, da dens økonomiske Forhold forlængst var konsoliderede, ophævede Garantikapitalen og tilbagebetalte Banken de 35,000 Kr.

Ved Udgangen af 5. Regnskabsaar, der sluttede 30. Juni 1914,

var Forsikringsbestanden vokset til 163 Mill. Kr., fordelt paa 4,773 Policer. Præmieindtægten fulgte naturligvis efter og udgjorde i nævnte Regnskabsaar 178,000 Kr. Derimod havde Skaderne vist en stærkt faldende Tendens, idet de i 3., 4. og 5. Regnskabsaar androg henholdsvis 156,700 Kr., 119,700 Kr. og 84,500 Kr.

Paa Trods af dette gunstige Skadesforløb var Foreningens økonomiske Forhold vedblivende noget trykkede. »Overfor disse bedrøvelige Resultater — skrev »Assurancetidende« efter en Omtale af Status pr. 1. Juli 1914 — er det virkelig al Anerkendelse værd, at Ledelsen kan fremvise en Fremgang i Forsikringssum af ca. 20 Mill. Kr. Kun maa man forundre sig over, at et kapitalsvagt gensidigt Brandforsikringsselskab, der saa stærkt reklamerer med sine billige Præmier, samtidig med, at der Aar for Aar opkræves betydelige Ekstrapræmier, kan vinde saa stærk Fremgang, særlig paa et Omraade, hvor der konkurrerer saa mange kapitalstærke og solide Selskaber. Der foreligger her en Gaade, som er vanskelig at løse«.

Forklaringen paa den stærke Fremgang maa som tidligere berørt ganske simpelt søges i, at Interessenterne i det store og hele havde Forsikringerne billigere hos D. G. B. end andet Steds, hvor Ekstraopkrævningerne ofte var endnu større. For visse Erhvervs Vedkommende anerkendte man ogsaa gennem forøget Tilslutning til Selskabet dettes Arbejde for at holde Præmierne nede paa et rimeligt Niveau.

D. G. B. havde iøvrigt i disse Aar — Januar 1913 — udmeldt sig af saavel Bygningsbrandforsikringsnævnet som af Foreningen af gensidige danske Brandforsikringsforeninger paa Grund af Utilfredshed med det manglende kollegiale Samarbejde indenfor hver af disse Sammenslutninger, for hvilke den ene af Direktørerne for Landbygningernes Brandforsikring, Direktør *Tronier,* var Formand. Man fandt det navnlig urimeligt, at Formanden for en Forening af gensidige Brandforsikringsselskaber, hvis Formaal og Forudsætning jo bl. a. netop var at skabe Samarbejde indenfor Faget, Gang paa Gang i sin Egenskab af Direktør for L. B. klagede til Ministeriet angaaende

Smaatvistigheder, de to Foreninger imellem, fremfor som i andre Forsikringsbrancher at søge saadanne Bagateller ordnet ad kollegial Vej. Men at der hos Direktør Tronier, hvis fortættede Energi og enestaaende Arbejdsevne jo iøvrigt gjorde ham til en værdifuld Mand for L. B., herskede en særlig Irritabilitet overfor D. G. B.s Konkurrence, er sikkert givet. Adskilligt i den aarelange Kamp mellem de to Foreninger kan utvivlsomt føres tilbage hertil.

I 1912 trak Direktør Chr. Marcusen sig paa Grund af Sygdom tilbage som Formand for Repræsentantskabet og Forretningsudvalget. Han afgik ved Døden 1930, næsten 79 Aar gammel, og mindes indenfor Selskabet ikke alene som en af Stifterne, men ogsaa for sin positive Arbejdsindsats i de første svære Aar og for den levende Interesse, hvormed han til sin Død fulgte Selskabets fortsatte Vækst. I hans Sted valgtes daværende Købmand, senere Kreditforeningsdirektør *Simon Hansen,* Odder (f. 1861 — d. 1921), om hvis Dygtighed og Anseelse de mange Tillidshverv, han i Aarenes Løb fik overdraget, taler tilstrækkeligt. Han har saaledes været Medlem af Bankraadet og Formand for Kontroludvalget for A/S Hads Herreds Landbobank, Medlem af Bestyrelserne for Odder Handelsforening, Odder Gasværk og A/S Odder Dagblad, Medlem af Sogneraadet og af Grundejerforeningen m. fl. Og endelig, som nævnt, Medlem af Direktionen for Kreditforeningen af Grundejere paa Landet i Jylland. Hans fine, menneskelige Sind, hans usvigelige Trofasthed og Loyalitet vandt ham Venner overalt.

Kreditforeningsdirektør Simon Hansen, Odder.

UNDER KRIGENS TEGN

Vi er kommet til de fire skæbnetunge Aar, hvor »det brændende Land« ikke blot var en malerisk Glose, men for en stor Del af Verden en gruopvækkende Realitet, som ingen Brandforsikring kunde afhjælpe.

For dansk Forsikring blev Verdenskrigen og de efterfølgende Aar et barokt Eventyr. Hundreder af nye Forsikringsselskaber skød frem. De løftede sig som Troldhøje om Natten paa lysende Støtter. En Hær af Gnomer myldrede frem fra ukendte Huler, vimsede ud over Landet, frække og emsige, og vendte tilbage med gyldne Byrder. Skattene dyngede sig op i de lysende Høje, det klang som Metal, og det rullede som Guldkroner. Musiken spillede op til Gnomernes Gulddans, en fantastisk Champagnegalop, hvor Knaldene lød som dumpe Varselskud, men bestandig vildere gik Dansen, smaa Mænd og store Penge hvirvlede rundt mellem hinanden i det flakkende Skær af en ny Stortids osende Festbaal...

Men da Morgenen gryede, var Blændværket borte. De lysende Støtter forsvandt, og Forsikrings-Gnomerne havde atter gemt sig i deres ukendte Huler. Det hele kunde have været en Drøm, om ikke ogsaa Pengene var forsvundet. Men det var de, 110 Mill. Kr. kostede det Eventyr Landet. Og Forsikringsvæsenets Anseelse havde lidt et længe ubodeligt Knæk.

Af Forsikringsvæsenets forskellige Brancher var Bygnings-Brandforsikringen vistnok den eneste, der ikke blev gjort til Skueplads for hin kostbare Kehraus. De ved Krigens Udbrud eksisterende 10 gensidige Bygningsforsikringsselskaber (»Vermund« havde faaet Koncession i 1909, »Himmerland« i 1913) beherskede ganske Markedet, og specielt kunde jo ikke Konkurrence-Forholdene indenfor Bygningsbrandforsikringen paa Landet (herunder Stationsbyerne) virke tillokkende for de nyopdukkende Direktører.

Men selvom saaledes Bygningsforsikringsselskaberne — vi ser foreløbig bort fra Løsøret — forskaanedes for yderligere Konkurrence, fik de Vanskeligheder nok at kæmpe mod. Den hurtigt indtrædende Fordyrelse af alle Bygningsmaterialer medførte et betydeligt Afbræk i Byggevirksomheden; i 1917—18 var Tilgangen af nye Ejendomme sunket til næsten Halvdelen af det normale. Prisstigningen bevirkede endvidere, at Ejerne længst muligt udsatte selv haardt tiltrængte Reparationer, hvorved Brandfaren forøgedes. Den af Besparelseshensyn indførte, stigende Anvendelse af Acetylenbelysning virkede i samme Retning. I det hele maatte Selskaberne i disse Aar tage Stilling til en Række nye Risikomomenter af vidt forskellig Art, ligesom den almindelige Værdiforøgelse stillede større Krav til Selskabernes Garantimidler. Samtidig blev Administrationen dyrere, og endelig blev det ofte ved Skadesopgørelserne nødvendigt at lade Principperne fare og udvise en under normale Forhold forkastelig Kulance; den i Løbet af Krigsaarene indtrædende Underforsikring vilde ellers svie altfor haardt til *de* Forsikrede, der ikke havde kunnet naa at faa deres Forsikring bragt paa Højde med de nye Værdier.

Paa den anden Side medførte netop den af Prisstigningen foranledigede Omvurdering, der navnlig begyndte at tage Fart fra omkring 1917, en for Selskaberne meget ønskværdig Forøgelse af Forsikringssum og Præmieindtægt. Den omtalte Nedgang i Antallet af Nybygninger fordunkledes ganske af den voldsomme Vækst i de allerede indtegnede Ejendommes Forsikringssummer. Dette resulterede ikke alene i en tilsvarende Forøgelse af Præmieindtægten, men den Omstændighed, at Omvurderingen ofte satte Ejendommen op i en højere Tarifklasse med højere Grundpræmie, lagde et yderligere Plus til Præmieindtægtens Stigning. For D. G. B.s Vedkommende kom dette Forhold dog kun til at spille en Rolle for Landbrugsejendomme, idet Klasseinddeling ikke kendtes i de øvrige Risikogrupper.

Af største Betydning, saavel fra et Brandforsikrings- som fra et samfundsmæssigt Synspunkt, var imidlertid den i Krigsaarene ind-

trædende Formindskelse af den subjektive Risiko. De forsikrede fik en stærk personlig Interesse i at værne Ejendommene mod Ildebrand, hvad der manifesterede sig i en betydelig Nedgang i Skaderne. I Løbet af 4—5 Aar faldt Skadespromillen med over en Trediedel, og det er ikke nødvendigt at uddybe den gunstige Virkning, dette fik for Selskabernes Regnskaber.

For Løsøreforsikringens Vedkommende gav Krigsaarenes Indflydelse paa Virksomheden sig i alt væsentlig de samme Udslag i gunstig eller ugunstig Retning som foran fremstillet. Her var det dog navnlig den i Krigens første Aar stærkt forøgede Import af Varer, der bidrog til at sætte Forsikringssummerne og derved Præmieindtægten i Vejret, men samtidig indebar naturligvis den betydelige Opsamling af Varer paa bestemte Pladser en ikke ringe Risiko. Og paa Løsøreforsikringens Omraade kunde de nye Selskabers efterhaanden mere og mere mærkbare Konkurrence udfolde sig uden Hindringer, selvom Forholdene først forværredes for Alvor i 1920'erne.

I al Almindelighed delte Danske Grundejeres Brandforsikring i den her skildrede Periode Kaar og Virke med de øvrige gensidige Brandforsikringsselskaber. Paa et Repræsentantskabsmøde kort efter Krigens Udbrud stilledes ganske vist Forslag om Indskrænkning af Agitationen; man var ogsaa betænkelig ved den kostbare Løsøreteg-ning i Købstæderne, men Tidens Slagord »Forretning som sædvanlig« overvandt Betænkelighederne, og det synes endog, som om D. G. B. i de første Krigsaar forholdsvis set gik noget stærkere frem end de øvrige Selskaber, uden at Selskabet dog paa nogen Maade havde ladet sig gribe af den for et yngre Selskab ellers saa nærliggende Fristelse til at deltage i Gulddansen.

I det hele taget fik D. G. B. i disse Aar Luft under Vingerne. Forsikringsbestanden voksede i Femaaret 1914—19 — d. v. s. fra 6. til 10. Regnskabsaar incl. — fra 163 Mill. Kr. til 366 Mill. Kr., altsaa mere end fordobledes. Antallet af Forsikringer steg fra 22,400 til 30,700, Præmieindtægten fra 140,000 Kr. til 342,000 Kr., medens Brandskaderne (med Undtagelse af det sidste Aar) holdt sig paa et

Foreningens Ejendom, Vestervoldgade 6 og 8.

jævnt Niveau. Og samtidig forbedredes Foreningens Status betydeligt. Etableringskontoen blev nedbragt fra 36,000 Kr. til 5000 Kr., Reservefonden forøgedes fra 48,000 Kr. til 117,000 Kr., og der oprettedes allerede i Periodens første Aar, da Bygningsafdelingen gav et Overskud paa 26,000 Kr., et Dispositionsfond, der ved Femaarets Udløb var vokset til 69,000 Kr.

Et dristigt Skridt var det dog, da Foreningen i 1916 paa Grund af Lejemaalsopsigelse i St. Jørgensborg købte Ejendommen Vester Voldgade 6—8. Købesummen androg 462,000 Kr., hvoraf 100,000 Kr. skulde betales kontant, og hertil maatte man bl. a. optage et Laan i den sjællandske Bondestands Sparekasse paa 80,000 Kr. Men Lykken stod den kække bi. Den af Ledelsen forventede senere Prisstigning gjorde Ejendommen til et godt Aktiv, og den opføres nu paa Status til Ejendomsskylden 610,000 Kr. I April 1917 henflyttedes Foreningens Kontorer til den nye Ejendom.

Det er naturligt for den, der sætter Foden under eget Bord, straks at tænke paa *deres* Fremtid, der økonomisk er afhængig af ham. Men det var dog næppe den Gang almindeligt i Forretningsverdenen, at et saa ungt Foretagende som i dette Tilfælde Danske Grundejeres Brandforsikring allerede beskæftigede sig med Personalets Pensionering kun 8—9 Aar efter Starten. En Pensionsordning vedtoges imidlertid i 1916, hvorefter Funktionærerne aarligt indskød 5 pCt. af Grundlønnen til et Pensionsfond, Foreningen andre 5 pCt. Paa Grund af Dyrtiden ændredes disse Satser senere til 2½ og 7½ pCt., ligesom Foreningen gentagne Gange har bevilget ekstraordinære Tilskud.

NAAR BLÆKKET FLØD

Man kunde have troet, at Indtrykket af de store Begivenheder, der i Krigsaarene fandt Sted ude i Verden, i nogen Grad vilde bortvejre den Smaalighedens Aand, der hidtil havde behersket de danske Bygnings-Brandforsikringsselskaber i deres indbyrdes Samkvem, de hyppige Smaatrakasserier, der i sig selv var temmelig latterlige. Men i saa Henseende blev man skuffet. End ikke de fyldte Krybber kunde afholde Hestene fra at bides.

En særlig Form for disse Drillerier var den skriftlige *Klage* til Justitsministeriet over Modparten. Man samlede nogle Eksempler sammen paa formentlig Overtrædelse af Lov af 1889, ofte blot rene Ekspeditionsfejl, og præsenterede dem højtideligt for Ministeriet med Anmodning om at give det paagældende Selskab en »Tilrettevisning« eller endog — i en Klage fra »Landbygningernes Brandforsikring« over D. G. B. — et »Tilhold«! En særdeles virkningsfuld Glose af umiskendelig suspekt Klang.

Vi skal nedenfor omtale en enkelt af disse Klager (af 8. Juli 1915), dels fordi den tangerer et principielt Spørgsmaal, dels fordi det var lykkedes at samle alle Selskaberne (i Landdistrikterne) mod eet. Og dette ene var D. G. B.

Dog først et Par Ord om det principielle Spørgsmaal. De gamle Selskaber havde altid holdt strengt paa, at en og samme Ejendoms Brandforsikring ikke burde kunne deles mellem flere Selskaber. I Modsætning hertil hævdede D. G. B., at naar man indenfor Løsøreselskaberne kunde praktisere en saadan Deling, maatte det ogsaa kunne gøres i Bygningsforsikringen, hvor det da bl. a. vilde medføre den betydelige Fordel, at en stor Del af de Præmier, der ellers i Form af Genforsikringer gik til Udlandet, vilde kunne bevares for Landet. Og D. G. B. gik et Skridt videre, idet den heller ikke kunde anse en egentlig Dobbeltforsikring for nogen Ulykke under Forud-

sætning af, at den blev bragt til Ophør med det mindst mulige Præmiespild for den Forsikrede. I al Almindelighed ønskede den Forsikrede jo dog ikke at betale dobbelt Præmie, og skete det alligevel og Skaden indtraf, maatte Selskaberne altsaa dele den imellem sig, men naturligvis saaledes at den samlede Erstatning ikke oversteg Skadens virkelig Beløb. Da Justitsministeriet imidlertid havde udtalt sig imod Dobbeltforsikring, undlod D. G. B. selvfølgelig at praktisere sine Teorier, men var dog ikke, saa lidt som noget andet Selskab, i Stand til at se paa en Ejendom, om den i Forvejen var forsikret andet Sted.

Men tilbage til Klagen. Den gik i Korthed ud paa, at D. G. B. i Agitationen anvendte Midler, der var i Strid med Selskabets Vedtægter og almindelig Praksis, hvorfor man havde set sig nødsaget til i graverende Tilfælde at søge Domstolenes Bistand, idet alle Forsøg paa Forhandling om en mindelig Ordning havde vist sig forgæves, hvilket sidste man navnlig tilskrev den Omstændighed, at D. G. B. havde afbrudt ethvert Samarbejde med de andre gensidige Brandforsikringer ved at udtræde saavel af Bygningsbrandforsikringsnævnet som af Foreningen af gensidige danske Brandforsikringsselskaber.

De syv klagende Selskaber anførte dernæst til Dokumentation af det foregaaende tre Tilfælde, hvor D. G. B. havde overtaget Forsikring paa en i et andet Selskab forsikret Ejendom uden at foranledige tilvejebragt den i Lovens Paragraf 1g paabudte Udmeldelse. Endvidere meddelte man Ministeriet, at D. G. B. uden Hjemmel, ja endog i Strid med Vedtægterne, krævede, at enhver ny Interessent skulde forbinde sig til at holde sin Ejendom forsikret i D. G. B. mindst et fuldt Regnskabsaar, hvilket formentlig ogsaa var stridende mod Paragraf 1g.

Man tør ikke paastaa, at »Anklagede« i nogen Maade lod sig dupere af denne syvarmede Blæksprutte, i hvis Midte man snart havde skimtet et kendt Fysiognomi. Ogsaa D. G. B. lod Blækket flyde og sendte det høje Ministerium et alenlangt Indlæg, der ikke netop ud-

mærkede sig ved en højtidelig Kancellistil, men tværtimod paa en frisk og ligefrem Maade imødegik Anklagen.

I Svaret hævdedes det, at de Midler, D. G. B. anvendte i Agitationen, udmærket taalte Sammenligning med de øvrige Selskabers, og hvad Retssagerne angik, kunde man bl. a. erindre Justitsministeriet om Ryslinge-Sagen, der pudsigt nok netop drejede sig om et Tilfælde af Dobbeltforsikring, men hvor det jo ganske vist var et af de nu saa fortørnede Selskaber, der blev dømt. Det var endvidere en Kendsgerning, at det paaklagede, manglende Samarbejde om foreliggende Smaasager kun havde Relation til et vist ældre Selskab, idet dette Selskab konsekvent fulgte den Praksis at indsende Klage fremfor at ordne Sagerne ad Forhandlingens Vej.

D. G. B. harcelerede dernæst over, at kun to af Selskaberne fremførte Eksempler paa Dobbeltforsikring, medens de øvrige fem blot fungerede som Underskrivere paa Sager, de ikke saas at have nogen Interesse i. Med et af dem — hvis Navn er foreviget gennem nogle af Johs. V. Jensens bedste Historier — havde D. G. B. overhovedet ikke haft andet at gøre end at manuducere Direktøren lidt i Forsikringsforhold, men iøvrigt var de godtroende Underskrivere »meget flinke Medmennesker«.

De fremdragne Tilfælde var »som sædvanlig« rene Misforstaaelser. Nr. 1 angik en Ejendom, som Forsikrede ved Vurderingen betegnede som Nybygning, hvorfor D. G. B. ikke kunde have nogen Anelse om, at den i Forvejen var forsikret andet Sted. Da dette et Par Maaneder senere blev oplyst, afsendtes Udmeldelse, hvad der i og for sig udelukkende havde været Forsikredes Pligt. I Tilfælde Nr. 2 var Udmeldelsen paa sædvanlig Maade sendt til den gamle Forenings Branddirektør, men denne nægtede at godkende den paa Grund af formelle Mangler. Under Forhandlingerne herom lykkedes det den gamle Forening at erhverve Forsikringen tilbage, og D. G. B. fandt derfor ikke længere nogen Anledning til at paatage sig at ekspedere Udmeldelsen hverken til den ene eller anden Forening, men maatte overlade dette til Forsikrede og den paagældende Brand-

direktør. Tilfælde Nr. 3 havde omtrent samme Forløb som Nr. 2, men da Forsikringssummen ved Indtegningen i D. G. B. var blevet forhøjet, krævede D. G. B. for atter at slette Forsikringen, at den skulde genoptages i den tidligere Forening til det forhøjede Beløb, saaledes som Loven paabød det.

»Alt dette — hedder det dernæst i Skrivelsen til Justitsministeriet — er saa dagligdags og selvfølgeligt i vor og i alle de anklagende Foreninger, at det er ret ubegavet at arrangere en Haupt- und Staatsaktion uden at sætte sig ind i Sagernes Sammenhæng«. D. G. B. havde dog ikke selv afholdt sig fra ved tidligere Lejligheder at indsende lignende Klager over andre Foreninger og supplerede nu i Hast de gamle Tilfælde med et Par nye Eksempler. »Vi kunde nemt finde mange flere, hvis vi... søgte efter dem.«

Hvad det sidste Punkt i Klagen angik, erklærede D. G. B. kort og godt, at den ikke i Vedtægterne som paastaaet forpligtede Interessenterne til at blive staaende i Foreningen et Aar, men at de, der ønskede at indtegne sig paa disse Vilkaar, fik Lov til det. Ikke uden Interesse er det i denne Forbindelse at bemærke, at denne Regel nu er adopteret af de klagende Selskaber som en fornuftig og rimelig Bestemmelse.

Og her ender — lidt brat ganske vist — Historien om, hvordan det gik til, naar Foreningerne sladrede om hinanden. Den store, ministerielle Bastian synes i al Fald i dette som i mange andre Tilfælde at have undladt enhver »Tilrettevisning«, formentlig ud fra den Betragtning, at de stridende Parter selv havde dyppet hinanden tilstrækkeligt i Blækhuset og i Virkeligheden var lige sorte allesammen!

EN REFORMPERIODE

Medens D. G. B. som nævnt ikke havde kunnet føre sine Teorier om Co-Assurance ud i Livet, lykkedes det i 1920 Selskabet ikke alene at skyde en Breche i *den faste Forudvurdering,* men ogsaa at plante Flaget paa *den rette Skadesopgørelses* Bastion.

Endnu paa dette Tidspunkt var Bygningsværdierne stadig i Spring opad, men det maatte forventes, at der snart vilde følge en Nedgangsperiode. Under disse Forhold maatte det da synes særlig farligt for et Brandforsikringsselskab at »binde sig« til ekstraordinært høje Forudvurderinger, og D. G. B. ansøgte derfor Justitsministeriet om Tilladelse til Indførelse af Selvangivelsesprincippet for Hovedstadens Vedkommende, hvor Forholdene særlig nødvendiggjorde en saadan Reform. Selvangivelsen skulde indeholde en nøjagtig Beskrivelse af de paagældende Bygninger, men iøvrigt ikke være obligatorisk, idet Ejeren kunde kræve Forudvurdering efter det gamle System. Ministeriet var ikke helt dristigt overfor dette dog meget moderate Forslag, men endte dog med at godkende det med følgende Tilføjelse:

»Naar Forsikringen er indtegnet efter Selvangivelse af Forsikringstageren, skal Foreningen inden 3 Maaneder fra Indtegningsdagen paa Stedet anstille et Eftersyn, ved hvilket det vil være at paase, at Bygningerne er forsvarligt indrettede imod Brandfare, samt at Beskrivelsen er rigtig, for at indløbne Fejl kan blive berigtigede«.

I Tilfælde af Skade beregnes Erstatningen paa Grundlag af *den virkelige Værdi i Skadens Øjeblik* og efter at fornødent Fradrag er gjort for Forringelse ved Ælde og forsømt Vedligeholdelse. Erstatningsbeløbet kan dog ikke overstige Forsikringssummen, og i Tilfælde af Underforsikring nedsættes Erstatningen efter Forholdet mellem Forsikringssummen og den virkelige Værdi. Betydningen

af den her indførte principielle Ændring understre[gedes yderligere ved, at det i Vedtægterne udtrykkeligt anførtes, at *F[orsikringen ikke maa føre til Vinding.*

Da Selvangivelsen først havde vundet Fodfæste [i Hovedstaden, varede det ikke længe, før D. G. B. søgte og erhol[dt Tilladelse til at indføre Systemet over hele Landet, dog stadig ku[n Side om Side med det gamle System. De senere Aars Mangel paa [Stabilitet i Priserne synes yderligere at have dokumenteret Uholdb[arheden af Vurderingsinstitutet, der tilmed ofte skaber Uro og Util[fredshed blandt de Forsikrede. I Aarenes Løb har snart det ene, sna[t det andet Selskab været ude for mere eller mindre lokale »Bevæg[elser«, der med megen Styrke — omend ganske med Urette — har krævet, at Selskaberne ved Skadesopgørelse skal respektere den som Regel aargamle, af deres egne Tillidsmænd foretagne *Vurde[ring.* Heroverfor hævder Tilhængerne af det nye System, at dettes In[dførelse væsentlig vil hindre en saadan Utilfredshed i at opstaa, da det jo er de Forsikrede selv, der har fastsat Værdien. Spørgsma[alet er dog, om ikke Eftersynet og Godkendelsen af Selvangivelsen i nogen Grad vil tilsløre Forholdene, men herpaa kan formentlig ku[n længere Tids Erfaringer give Svar.

Ogsaa indenfor Løsøreforsikringen gjorde D. G. B. sig i Aarene umiddelbart efter Krigen til Talsmand for et nyt P[rincip, idet man (i 1919) lancerede den saakaldte betingelsesfrie [ndboforsikring.

I Almindelighed er jo de i en Brandpolice aftr[ykte Forsikringsbetingelser en fuldkommen Urskov, som kun de af[utrættelig Forskeraand besjælede Forsikrede formaar at gennen[trænge. Der er først og fremmest Hovedreglernes Paragraffer, der [hist og her som enlige Blokposter markerer Vejen frem. Der er der[næst Forpligtelsernes mange og tunge Byrder, som ingen Forsikret kan undslaa sig for at bære. Der er endvidere Genstande, som ikke m[aa tages med, og visse Genstande, som delvis er tilladte. Der er Tid[sfrister, der skal overholdes, og Krav, der fortabes. Der er Undta[gelsernes lumske Vilddyr og Forbeholdenes Faldgruber. Og saa er de[t naturligvis og-

saa, paa den anden Side Urskoven, forjættende Rettigheder for den udholdende Forsker.

Men af hvilken Grund skal en saa almindelig og nødvendig Foreteelse som at tegne en Brandforsikring forudsætte, at den Forsikringssøgende er Opdagelsesrejsende? I den af D. G. B. i 1919 indførte Indbopolice er Betingelserne indskrænket til et rent Minimum, klart og overskueligt fremsatte, uden Anvendelse af mikroskopiske Typer og tekniske Udtryk. Paa Forsiden anføres, at D. G. B. forsikrer de N. N. og dennes Husstand tilhørende private Indbogenstande (herunder indbefattet udlaante Telefonapparater, Gas- og andre Maalere og lign.) indtil et Beløb af x Kroner mod Skade direkte foraarsaget ved Ildebrand samt ved Lynild og ved Gas- eller Dampeksplosioner, saavelsom Skade opstaaet ved Arbejdet for at slukke eller standse udbrudt Ildebrand. Forsikringen dækker de forsikrede Genstande, hvorsomhelst i Landet de maatte være beroende i haardttækte Ejendomme, og hvad der er undtaget fra Forsikringen, fylder knapt en halv Snes Linier. Det tilføjes, at Forsikringen er fritaget for det solidariske Ansvar for Foreningens Forpligtelser, og endelig anføres Datoen for Ikrafttrædelsen, Præmiebeløbet og dettes Forfaldsdage.

Bagsiden indeholder — ligeledes paa en halv Snes Linier — en Vejledning i Brandskadetilfælde, Kvittering for 1. Præmie m. v. samt en Anmodning om at erindre Flytningsanmeldelse, for at rettidig Opkrævning af Fornyelsespræmie kan finde Sted.

Helt »betingelsesfri« er Policen altsaa ikke, hvad man iøvrigt kan sige sig selv, men at den i Retning af Klarhed og Enkelhed hæver sig højt over de gængse Policer, synes uomtvisteligt. Alligevel har den endnu ikke vundet den Udbredelse, man kunde have ventet, dels fordi den naturligvis er noget dyrere end den gammeldags Police (80 Øre pr. 1000 Kr.), dels maaske fordi Publikum — trods Tidens Stræben efter funktionalistisk Simpelhed paa mange af Livets Omraader — endnu m. H. t. juridiske Dokumenter o. l. ikke tør vove Springet bort fra Klunkernes og Krusedullernes Tidsalder.

En Reform af mere indendørs Interesse var den i 1922 foretagne Omlægning af Forfaldsdagen for Præmiernes Betling. Allerede i det for D. G. B. saa betydningsfulde Aar 1911 havde man jo forladt den i de øvrige Foreninger almindelige Halvaarsopkrævning og var gaaet over til helaarlig Opkrævning hver 1. Juli. Efterhaanden som Antallet af Forsikringer var blevet forøget, viste det sig imidlertid mere og mere vanskeligt for Foreningens Kontor at overkomme det Arbejde, der hobede sig sammen paa Regnskabsaarets sidste Dage. Man indførte derfor for alle fremtidige Forsikringer helaarlig Opkrævning fra *Indtegningsdagen,* hvorved Fornyelsesarbejdet blev fordelt mere ligeligt over Aaret. Samtidig dukkede naturligvis Begrebet Præmiereserve op i Aarsregnskaberne.

Endelig erindres om, at man fra 1. Januar 1922 gennemførte en hel ny Tariferingsmetode for Landbrugsforsikringer (jfr. Kapitlet Gruppeinddeling og Landbrugstarif).

Dog, ikke alt lykkedes i denne »Reformperiode«. D. G. B.s Direktion gik saaledes i disse Aar stærkt i Brechen for at samle alle Selskaberne om en fælles Tarif — opbygget efter D. G. B.s Mønster, altsaa uden Klasser, men med »individuel« Tarifering — men dette for dansk Bygningsbrandforsikring saa betydningsfulde Forslag lod sig ikke gennemføre. Tiden var endnu ikke moden til at grave Stridsøksen ned og tænde Fredspiben. Kun en fælles Anonce kunde man enes om. Den indrykkedes i Efteraaret 1921 rundt om i Landets Blade og henledte de Forsikredes Opmærksomhed paa, at det, under Hensyn til de faldende Priser paa Bygningsmaterialer og Arbejdsløn og den deraf følgende Nedgang af Forsikringsværdien var i deres egen Interesse at lade deres Ejendommes Forsikringssummer nedsætte saaledes, at der blev Overensstemmelse mellem Forsikringssummen og den virkelige Værdi i det givne Øjeblik. I Skadestilfælde vilde Opgørelsen finde Sted paa Grundlag af den virkelige Forsikringsværdi i Brandens Øjeblik, uanset om Policen lød paa en større Sum, — altsaa det samme Skadesopgørelsesprincip, som Aaret forud havde fundet Udtryk i D. G. B.s nye Vedtægter.

Heller ikke et Forslag om Overenskomst mellem Dansk Tarifforening og D. G. B. om for Løsøreafdelingens Vedkommende at følge Tarifforeningens Præmier blev til Virkelighed. I Lighed med Tarifselskaberne havde D. G. B. dog allerede i 1920 forøget Løsørepræmierne med et Dyrtidstillæg paa 15 pCt., som bortfaldt som saadant ved Selskabets store Tarifrevision fra 1. Januar 1922.

FEMAARET 1919–24

Ved Sønderjyllands Genforening med Danmark stod de danske Brandforsikringsselskaber overfor den Opgave at faa overført til sig Hovedparten af de Brandforsikringer i Nordslesvig, der tidligere havde været tegnet i tyske Selskaber. Ogsaa D. G. B. gik naturligvis ind i dette Arbejde, og allerede i det trykte Aarsregnskab for Tiden 1. Juli 1918—30. Juni 1919 findes en fuldstændig Fortegnelse over Foreningens Tillidsmænd i Sønderjylland, inddelt i fem Kredse, nemlig Haderslev, Aabenraa, Sønderborg, Tønder og — Flensborg Kreds.

Gennem Oprettelsen af denne sidste Kreds forstaar man, at Ledelsen paa dette Tidspunkt regnede med Flensborgs Tilbagevenden til Danmark, og D. G. B. havde da ogsaa for at sikre sig en fast Basis for det fremtidige Arbejde i Sønderjylland købt fast Ejendom i Flensborg, Raadhusgade Nr. 9. Da Afstemningen i Flensborg imidlertid gik Danmark imod, mageskiftede man Ejendommen med en Ejendom paa Frederiksberg. Denne sidste solgtes iøvrigt et Par Aar senere.

Indtegningen i Sønderjylland forløb til at begynde med ret tilfredsstillende, uagtet der foruden Konkurrencen med de gamle, kongeriske Foreninger ogsaa maatte regnes med de i Forvejen eksisterende lokale Bygningsbrandforsikringsforeninger, der alle havde opnaaet Justitsministeriets Anerkendelse. Senere bragte Forretningen forbigaaende nogen Skuffelse som Følge af Misforholdet mellem Præmier og Skader i denne Del af Landet. Ved Udgangen af 1931 var der i Sønderjylland indtegnet ca. 1550 Policer med en Forsikringssum af ca. 35 Mill. Kr. i Bygningsafdelingen og ca. 1100 Policer med en Forsikringssum af ca. 16 Millioner Kr. i Løsøreafdelingen.

Af andre Begivenheder i Femaaret 1919—24 har vi allerede

nævnt Tarifrevisionen i 1922. Den betød i det væsentlige en Forhøjelse af de hidtidige Grundpræmier og medførte i Løbet af det næste Par Aar en delvis Omtarifering af Porteføljen. Den føromtalte Fælles-Annonce gav samtidig Stødet til en betydelig Nedsættelse af Forsikringssummerne, der for D. G. B.s Vedkommende i de fleste Tilfælde foregik ved Rekvisition af Pantebogsattester og Indhentelse af Panthavernes Samtykke, medens de andre Foreninger foretog Omvurdering paa sædvanlig Vis.

Murermester H. Ehlers, R. af Dbg., Brædstrup.

Et personligt Tab led Foreningen i 1921, da Repræsentantskabets og Forretningsudvalgets Formand gennem ti Aar, Kreditforeningsdirektør *Simon Hansen,* afgik ved Døden. I hans Sted valgtes Murermester *H. Ehlers,* Brædstrup (f. 25. Marts 1873), som tillige er Indehaver af bl. a. følgende Tillidshverv: Formand for Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene paa Landet i Danmark, Næstformand for Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk, Formand for Svendeprøvekommissionens jydske Afdeling, Sekretær i Repræsentantskabet for Dansk Andels Cementfabrik, Medlem af Forretningsudvalget for Teknologisk Institut, Medlem af Arbejderforsikringsraadet, Næstformand i Bestyrelsen for Dansk Forsikringsforening mod Stormskade, Formand for Bygningskommissionen i Brædstrup m. m. En Mand, der nyder Anseelse Landet over, med et sundt Overblik over økonomiske Anliggender og udpræget Sans for Organisation og Forhandlingsledelse.

I 1921 afgik en af Foreningens Stiftere, Bankdirektør *A. Sørensen,* Skørping, ved Døden. Han havde siden Oprettelsen været Foreningens Revisor og efterfulgtes af Amtsraadsmedlem, Sogneraadsformand *Ludvig Klitgaard* (f. 17. Sept. 1861), Hurup. Den anden Revisorstilling har gennem samtlige 25 Aar været beklædt af Direk-

tør *Jul. Madsen,* København. Direktør Jul. Madsen som er en indenfor Forsikringskredse velkendt og meget anset Mand, (f. 20. Maj 1873), er nu Medindehaver af Assurancefirmaet Rist & Co. og har i Aarenes Løb været Indehaver af Generalagenturet for Danmark for forskellige udenlandske Selskaber, samt fra 1911—1931 af et af Forsikringsselskabet Danmarks Filialkontorer.

Amtsraadsmedlem, Sogneraadsformand Ludvig Klitgaard, FM., Hurup.

Den største Brandskade i Foreningens Historie fandt Sted i 1930, og der indtraf iøvrigt i det her omhandlede Femaar adskillige store eller paa andre Maader interessante Brande, hvorom skal fortælles nedenfor.

Her skal blot endnu berettes, at man fra Bygningsbrandforsikringsnævnets Side i 1922 efter Direktør Troniers Død opfordrede D. G. B. til atter at indmelde sig i Nævnet. Og den vrede Achilleus lod sig formilde. Direktør Berggreen traadte ud af sit Telt og indtog sit Sæde i Nævnet. Vel kun en ringe Begivenhed, men dog et Fingerpeg om, at det allerede paabegyndte, famlende Samarbejde mellem de gamle Fjender senere skulde besegles gennem en stærkere Pagt.

Direktør Julius Madsen, København.

Akkvisitions- og regnskabsmæssigt udviste Aarene 1919—1924 — d. v. s. 11. til 15. Regnskabsaar incl. — gode Resultater, uagtet der som ovenfor nævnt indtraf en Del større Brande. Den vældige Stigning i Forsikringsbestanden, der havde taget sin Begyndelse i Krigsaarene, kulminerede i 1921—22 for derefter i de næste to Aar, da det

store Prisfald med de deraf følgende Nedvurderinger var i fuld Gang, at afløses af en mindre Nedgang. Udtrykt i Tal var Forsikringsbestanden ved Femaarets Begyndelse 366 Mill. Kr., i dets Midte 632 Mill. Kr. og ved dets Slutning 608 Mill. Kr. Antallet af Forsikringer følger derimod en ubrudt Linie fra 30700 til 37200. Præmieindtægten bevægede sig fra 342,000 Kr. over 684,000 Kr. til 632,000 Kr., medens paa den anden Side Brandskaderne, der saavel i 1918—19 som i 1919—20 havde udgjort 256,000 Kr., sprang op til 565,000 Kr. i 1920—21 og yderligere til 600,000 Kr. i 1921—22 for derefter i 1922—23 at udgøre 234,000 Kr. og i 1923—24 264,000 Kr. Regnskabsaaret 1921—22 var iøvrigt det sidste Aar, for hvilket det viste sig nødvendigt at opkræve Ekstrapræmier, og betegner for saa vidt en Milepæl i Foreningens Historie. I dette Aar blev ogsaa den sidste Rest af Etableringskontoen afskrevet.

Paa Balancekontoen manifesterer Foreningens økonomiske Fremgang i Femaaret 1919—20 til 1923—24 sig bl. a. i, at Reservefondene forøgedes fra 117,000 Kr. til 224,000 Kr. og Dispositionsfonden fra 69,000 Kr. til 100,000 Kr.

Siden den Tid har Foreningen kunnet tilkendes Prædikatet: økonomisk velstillet.

NOGLE BRANDSKADER

De gamle, støvede Arkivsager indeholder sjældent noget om det rent ydre, mere maleriske Sceneri ved Brandene. Døde og kedelige Talkolonner er der derimod nok af.

Der burde have været Sprøjter!

Af de gammeldags med Hesteforspand. Vi skulde se dem komme flintrende henad Vejen, bemandet med hjælmklædte Brandmænd og oprullede Slanger. Vi skulde høre Flammernes Knitren og Lyden af plaskende Vand og læse om utrolige Heltegerninger. Eller skulde det være Automobilsprøjter? Maaske. Der havde ogsaa været Farve og Fest over Bilernes Fart og i Hornenes Tuden, og Røgskyerne vilde jo hvælve sig lige malerisk over de spillende Ildtunger...

Men lad os holde op med at mishandle *I. P. Jacobsen*. Vi vender os ganske nøgternt til en lille Cyklehandler i Gøding og en ussel Brandskade paa 285 Kr. Det var i 1911, Selskabets store Aar. For Cyklehandleren blev det et skæbnesvangert Aar. Thi nogen Tid efter brændte det igen, denne Gang for 5000 Kr. og under dramatiske Omstændigheder. Ilden var paasat 2 Steder, og der blev affyret et Par Revolverskud mod Cyklehandleren, som i saaret Tilstand maatte bringes paa Sygehuset. Han blev imidlertid udskrevet som Arrestant, det hele var Film, og han havde selv paasat begge Brande i Berigelseshensigt. Straffen blev 4 Aars Forbedringshus.

En anden Brandstiftelseshistorie daterer sig fra 1921 og handler om en Mand i X-by, der opnaaede en Erstatning paa godt 700 Kr. for en af ham selv arrangeret Løsørebrand. Han fortrød det imidlertid et Aar senere, tilstod Brandstiftelsen og tilbagebetalte Beløbet. Da D. G. B. ikke ønskede ham straffet, lod Politimyndighederne dermed Sagen falde.

Interessantere er de gentagne Brande i 1926 og 27 i en nørrejydsk Klædefabrik, der oprindelig var forsikret for 87,000 Kr., senere for-

højet til 137,000 Kr. Den første Brand opstod i Februar 1926, og Skaden blev opgjort til ca. 40,000 Kr., efter at der paa sædvanlig Maade var indgaaet Overenskomst mellem Selskabet og Skadelidte om, at den Opgørelse, Parternes Vurderingsmænd maatte komme til, var bindende for begge Parter. Ved Udbetalingen foretoges en betydelig Afkortning, idet Forsikrede havde overtraadt Brandpolitilovens Paragraf 21 og herfor var idømt Bøde. Imidlertid følte Skadelidte sig brøstholden over selve Opgørelsen. Selskabet henviste til Overenskomsten og gjorde iøvrigt opmærksom paa, at dets Tillidsmand under Opgørelsen i det store og hele havde tiltraadt de Forslag, Skadelidtes Tillidsmand havde fremsat. Skadelidte fremlagde nu en kuriøs Erklæring fra sidstnævnte — en lokal Murermester, der paa Forhaand maatte anses for sagkyndig — om, at han tværtimod savnede enhver Kompetence og alle Forudsætninger for at kunne deltage i Vurderingen af den nedbrændte Ejendom! For at faa en Ende paa Sagen indgik Selskabet paa at foretage en ny Vurdering ved særligt Sagkyndige, og Resultatet blev et Tillæg paa 1700 Kr. til den tidligere Erstatning, hvad Forsikrede erklærede sig tilfreds med.

Men der kom daarlige Tider for Fabriken, ved hvis Genopførelse der sikkert ogsaa var truffet for flotte Dispositioner, og Ærgrelsen herover fik efterhaanden paany Forsikrede til at harmes over, at han ikke havde faaet mere ud af Branden. For at raade Bod herpaa og for samtidig *at hævne* sig paa Selskabet fattede han tilsidst den Plan at sætte Ild paa. En Lørdag Nat i Marts 1927 opdagede nogle Mennesker, der vendte hjem fra Selskab, Ildskær i Fabriken, hele Trappen stod i Flammer, men ved et resolut foranstaltet Redningsarbejde lykkedes det at begrænse Ilden, og hele Skaden androg kun 1100 Kr. Der var ingen, der fik Mistanke til Ejeren, som derfor i Maj Maaned gentog Forsøget, men denne Gang med et endnu ringere Resultat, nogle faa Hundrede Kroner. I Juni foretog han hele tre Ildspaasættelser, de to første uden Held, idet Ilden straks blev slukket, den tredie med en Skade paa 1800 Kr., og nu lykkedes det endelig at afsløre den hævngerrige Brandstifter og at sætte en Stopper

for hans ihærdige Virksomhed, der ved Domstolene vurderedes til flere Aars Forbedringshus.

I 1918 nedbrændte et mindre Hotel paa Sjælland, Skaden paa Bygningen androg 20,000 Kr., paa Løsøret 5000 Kr. Ejeren, der ikke var altfor anset paa Egnen og desuden sad i slette økonomiske Kaar, arresteredes som sigtet for Brandstiftelse, men blev senere løsladt af Mangel paa Bevis. Derimod konstateredes det, at han og Hustruen havde begaaet Assurancesvig m. H. t. Løsøret, idet adskillige Ting, der var opgivet som brændt, i Virkeligheden hemmeligt var transporteret bort. De idømtes begge ved Højesteret 30 Dages simpelt Fængsel og fik ingen Erstatning af Løsøret.

Men det er jo heldigvis ikke alle Brandsager, der ender — eller kunde ende — bag Fængslets Mure. Som en Overgang til de mere »regulære« Brande kan meddeles et Tilfælde af uagtsom Brandstiftelse. Det var en Motorfører, der i 1920 aftappede Benzin ved Lyset af en tændt Lygte, hvorved Benzindampene antændtes med det Resultat, at en Del af Ejendommen — en Landejendom i Nordsjælland — nedbrændte. Skaden androg 10,000 Kr. og den letsindige Benzinaftapper idømtes en Bøde til Statskassen paa 100 Kr. Iøvrigt opstod der to Aar senere atter Brand i samme Ejendom, denne Gang paa Grund af Børns Leg med Tændstikker, og D. G. B., der vedblivende havde Ejendommens Forsikring, maatte udbetale 30,000 Kr.

Den største Brandskade, Foreningen har haft, indtraf som tidligere nævnt i 1920 og androg det ret betydelige Beløb af 153,000 Kr. Det var ogsaa her Benzinaftapning, der var Aarsag til Branden. En Bydreng hos Købmanden i Stenlille blev en Lørdag Aften sendt ned i Lagerkælderen for at aftappe en Dunk Benzin. Han anbragte en Lygte med et brændende Tællelys halvanden Alen fra Tanken. Da han havde faaet Dunken fyldt, tabte han Nøglen til Tanken, saaledes at han ikke kunde faa den lukket, hvorefter Benzinen flød ud paa Gulvet og antændtes af Lygten. I Løbet af kort Tid stod hele Købmandsgaarden i Flammer.

Kun Løsøret, herunder et stort Korn- og Varelager, var forsikret i D. G. B. (for ialt 287,000 Kr.), og det saa en Overgang ud til, at der vilde blive Tale om Totalskade. Det lykkedes imidlertid at redde en Del af Indboet og Lageret, — mellem de reddede Genstande befandt sig iøvrigt et af de i Policen betingede Slukningsapparater, saaledes at det kunde dokumenteres, at Købmanden med Rette havde oppebaaret en Præmierabat paa 10 pCt.! — og Selskabet havde endvidere Held til at faa afhændet det for Størstedelen stærkt beskadigede Korn m. v. paa gunstige Vilkaar. Ogsaa Bydrengen blev reddet og slap desuden for Bøde, men det havde jo ellers været D. G. B. — og Samfundet — en dyr Dreng.

Hos en Mode- og Cyklehandler i en sjællandsk Provinsby brændte i 1921 omtrent hele Lageret og Inventaret. Skaden opgjordes af en Vurderingskommission til 18,000 Kr., men da det gennem Politiforhøret oplystes, at Ejeren ved at henkaste en brændende Tændstik i noget Træuld formentlig selv havde foranlediget Branden og herfor idømtes en Bøde paa 400 Kr., nedsatte D. G. B. i Henhold til Vedtægterne Erstatningen med 20 pCt.

En lille Skade paa 700 Kr. hos en Snedkermester i en jydsk Stationsby gav ogsaa Anledning til en Erstatningsafkortning, dog kun paa 10 pCt., idet Forsikrede, der iøvrigt selv beklædte Stillingen som Brandfoged, blev idømt en mindre Bøde for Overtrædelse af Brandpolitiloven. Denne ubetydelige Brand var imidlertid kun Forspillet til en større, der fandt Sted tre Aar senere, i 1925. En Aften, da Snedkermesteren var ved at gaa til Ro, forstyrredes han ved, at Duerne forvildede tørnede mod Ruderne. Der viste sig at være stærk Ild i Værkstedsbygningen, og snart efter var denne fuldstændig nedbrændt. Ilden var antagelig opstaaet ved, at Gløder fra Limovnen havde antændt nogle Spaaner. Skaden paa Bygningen blev af en Vurderingskommission opgjort til 23,000 Kr., medens Forsikrede selv opgjorde Skaden paa Løsøret til 21,000 Kr. Naar Selskabet ikke havde deltaget i Opgørelsen af Løsøret, skyldtes det, at Forsikringen var ude af Kraft paa Grund af Præmierestance. At Snedkermesteren

samtidig med Skadesanmeldelsen havde indsendt E løbet, kunde intet ændre heri.

Til en Begyndelse saa det ud, som om Forsikrede havde overtraadt den Snedkeri-Klausul, der var indsat i Policen som en Betingelse for Forsikringens Gyldighed, hvorfor der kunde blive Tale om en Afkortning i Erstatningen, men efter at Sagen var b evet nøje undersøgt gennem Politiforhøret, frafaldt Selskabet dog Krav herom. Under de foreliggende Omstændigheder indgik man endvidere paa at yde Skadelidte en Kulanceerstatning for Løsøret - - i Sagens Akter kaldes den et Sted ved en pudsig Skrivefejl for en Kondolenceerstatning — paa 9000 Kr. Da Forsikrede dernæst f r nogle ødelagte Maskiner fik udbetalt 1300 Kr., androg Selskabe s samlede Udbetaling over 33,000 Kr.

En anden Sag, der ogsaa trak i Langdrag og gen emløb en Række Faser, inden den fandt sin endelige Afslutning, ve rørte en Brand i 1926 hos en Proprietær paa Lolland. Ilden opstod antagelig ved en Kortslutning, og Skaden opgjordes for Bygningern s Vedkommende til 17,800 Kr. og for Løsørets til 11,400 Kr. Der va nylig blevet høstet, og Skadelidte paastod nu, at den Erstatning, han havde faaet for Kornet, var henved 6000 Kr. for lav. Selskab t henviste til, at Skadelidtes egen Vurderingsmand — den lokale ognefoged — jo havde godkendt Opgørelsen og i det foreliggend Tilfælde endog maatte anses for særlig sagkyndig. Men han reduc eredes nu af Skadelidtes Sagfører til »en med den Slags Forretnin er ukendt Privatmand«. Endvidere fremlagde Sagføreren en Rækk Erklæringer fra venlige Naboer, hvorefter det maatte antages, at S kadelidtes Marker havde været en Filial af hint Kanaans Land, der flød af Mælk og Honning og bugnede af vidunderligt Korn. Dog kort at fortælle, Sagen indbragtes for Landsretten, der pure frifa dt D. G. B. for yderligere Erstatning og tilkendte det Sagens Omk stninger.

Alligevel havde Branden jo kostet Selskabet o er 29,000 Kr., og det besluttede nu at søge Regres hos Andels-Elek ricitetsværket, da Kortslutningen antagelig skyldtes en Fejl ved Ly - eller Kraftanlæ-

get. De lokale Repræsentanter advarede stærkt mod Sagsanlægget som skadeligt for Selskabets Renommé, og da Sagen af andre Grunde syntes tvivlsom, blev den i første Omgang atter hævet. Imidlertid faldt der ved Vestre Landsret Dom i en noget lignende Sag, hvor det paagældende Forsikringsselskab fik Medhold, og D. G. B. bestemte sig derfor, trods adskillige Betænkeligheder, til at genoptage Sagen. Det blev til et helt Bombardement mellem Parterne paa elektrotekniske Erklæringer, men D. G. B.s havde aabenbart været de mest virkningsfulde, og Elektricitetsværket blev dømt. Dette indankede imidlertid Sagen for Højesteret, og da det samtidig saa sig i Stand til at mobilisere et Par ekstra store elektrotekniske Kanoner, og D. G. B.s Hovedvidne allerede længe havde vaklet betænkeligt, fandt D. G. B. det klogest at holde op, medens Legen var god. Sagen afgjordes ved et Forlig, hvorved D. G. B. fik udbetalt henved 15,000 Kr.

Et lille Efterspil fik Sagen et Aars Tid senere, da den Skadelidte, hvem ingen i Mellemtiden havde skænket en Tanke, pludselig dukkede op og gennem en Sagfører anmodede D. G. B. om at faa udbetalt 223 Kr. Det viste sig, at han var Andelshaver i Elektricitetsværket, og at de 223 Kr. var hans Andel i Forligsbeløbet. D. G. B. maatte beklage ikke at kunne imødekomme ham, da hans Mellemværende med Værket maatte være Selskabet ganske uvedkommende.

Til Slut skal endnu — mere summarisk — nævnes nogle Skadessager fra den sidst skildrede Femaarsperiode 1919—24.

I 1919 brændte i Onsild Mose 3 Millioner Tørv, for hvilke der var tegnet en Forsikring med 6 Maaneders Løbetid til en Præmie paa 387 Kr. Ilden var paasat eller opstaaet ved Selvantændelse. Skadeserstatningen androg 52,000 Kr. Aaret efter brændte hos samme Forsikringstager Kostald og Ladebygning m. v., formentlig ved Ildspaasættelse. Erstatning 19,000 Kr.

En Gaardbrand i Sønderjylland, der kostede tre Mennesker Livet og formentlig skyldtes Kortslutning eller Lynnedslag, medførte en Udbetaling paa 24,000 Kr.

Ikke mindst 1921 var et brandrigt Aar. En stor Tagbrand paa

Frederiksberg, der var opstaaet ved Solstraalernes Passage gennem en Kikkerts Objektiver, kostede Selskabet 41,000 Kr. En Maskinfabrik i Herning (Aarsagen uopklaret) 103,000 Kr. Og endelig Søllerød Slot, der nedbrændte paa mindre end en Time (formentlig Vagabonder), ligeledes 103,000 Kr.

Om denne sidste Brand skrev et af Bladene, at man atter ved denne Lejlighed fik Beviser for de lokale Brandkorps' Umulighed. »Det er nu en Gang ikke gjort med Hjælm og Uniformer alene, naar selve Slukningsmateriellet er i en nærmest forhistorisk Forfatning.«

— Der burde have været Sprøjter! Brugbare Sprøjter med Masser af Vand. Det havde baade i dette og i flere af de forannævnte Tilfælde været ganske malerisk. Og saa var *Skaderne* maaske heller ikke blevet saa store og tabbringende for Selskabet og dets Reassurandører.

OM ADMINISTRATION OG GENFORSIKRING

Det var Reassurandørerne, der kom til at betale langt Hovedparten af de større Brandskader.

Allerede fra Selskabets Oprettelse har D. G. B. været anlagt og drevet efter moderne, forsikringstekniske Principper, idet Forsikringsbestanden gøres til Genstand for en indgaaende teknisk Behandling.

Denne bestaar først og fremmest i en gennemført *Udvælgelse,* hvorunder ogsaa den almindelige principielle Udvælgelse efter Tagkonstruktionen kommer i Betragtning. D. G. B. er jo stiftet med det Formaal kun at optage Ejendomme med *haardt Tag* — i Modsætning til alle andre paa Landet arbejdende gensidige Bygningsbrandforsikringer — og saaledes at virke for en Adskillelse af haardttækte og straatækte Ejendomme i Henseende til Brandforsikring. Men dernæst søger man indenfor de forskellige Erhvervsgrene — Industri, Landbrug o. s. v. — at udskille de brandfarligste Virksomheder, selvom man derved giver Afkald paa den større Præmieindtægt, saadanne Virksomheder medfører, jfr. saaledes den tidligere omtalte Tariferingspolitik for Landbrugsejendomme. Man kommer uvilkaarligt ved denne omhyggelige Vælgen og Vragen til at tænke paa Oldtidens Jomsborg, hvor som bekendt kun Mænd (det »haarde Tag«) kunde finde Optagelse, og mellem disse endog kun de ypperste, medens Kvindekønnet (det »bløde Tag«) paa Forhaand var bandlyst.

Foruden denne Udvælgelse har D. G. B. fra første Færd praktiseret en omhyggelig *Risikofordeling* ved udstrakt Anvendelse af Genforsikring, ligeledes i et Omfang, som hidtil er ukendt indenfor den gensidige Brandforsikring paa Landet, hvad der med megen Ty-

delighed fremgaar af følgende Oversigt over Genforsikrings-Præmier i Forhold til den ordinære Præmieindtægt:

Regnskabsaar	Genfors.-Præmie Kr.	I Procent af Brutto-Præmien
1908/09	40.895	39.9
1910	30.799	34.5
1911/12	59.216	34.3
1912/13	42.877	32.9
1913/14	49.558	35.1
1914/15	51.433	32.6
1915/16	65.310	37.0
1916/17	82.910	39.6
1917/18	114.612	42.8
1918/19	179.515	51.0
1919/20	250.113	52.3
1920/21	369.162	59.4
1921/22	401.805	58.5
1922/23	361.713	55.6
1923/24	317.020	50.0
1924/25	293.173	46.6
1925/26	286.195	46.2
1926/27	261.541	44.2
1927/28	256.732	43.3
1928/29	256.746	43.4
1929/30	269.404	43.0
$^{1}/_{7}$ 1930—$^{31}/_{12}$ 1931	404.363	40.8

Da der praktisk talt hele Tiden har været anvendt de samme Principper for Reassuranceafdækningen, er det Billede, Reassurance-Procentens Stigen og Falden giver, tillige et Udtryk for de skiftende Tiders Konjunktursvingninger. Forsikringer paa 5000 Kr. og derunder genforsikres ikke. For større Forsikringer træffer Foreningen i hvert enkelt Tilfælde selv Bestemmelse om, hvorvidt og i hvilket Omfang Genforsikring er ønskelig, medens omvendt Reassurandørerne er kontraktligt forpligtede til at modtage den tilbudte Forretning.

Som Eksempler paa Genforsikringens Betydning kan nævnes, at Reassurandørerne ved den store Brand i Stenlille kom til at betale 148,000 Kr. eller 95 pCt. af Erstatningsbeløbet, ved Branden paa

Maskinfabriken i Herning 93,000 Kr. (91 pCt.) og ved Branden paa Søllerød Slot 82,000 Kr. (80 pCt.). En og anden vil maaske hævde, at de Tab, Foreningen kom ud for, fik den altsaa for Størstedelen erstattet efter *Jomsborgs Lov,* nemlig ved at *brandskatte* de omboende Folk. Men her halter Sammenligningen. Det drejer sig ved Genforsikringen om et Kontraktforhold, og Reassurandørerne havde jo faaet en tilsvarende Del af Præmieindtægten.

Gennem den her omtalte tekniske Behandling af Forsikringsbestanden er det lykkedes at fremskaffe en Portefølje, der med det for Brandforsikringen paa Landet raadende lave Præmieniveau, som vist i sig selv maa anses for utilstrækkeligt, naar ikke overmægtige Renteindtægter staar til Raadighed, at fremskaffe en for Foreningens Interessenter gevinstbringende Forretning samtidig med, at Aarsresultaterne gennem Genforsikringen stabiliseres, saaledes at selv store Skader forbliver uden væsentlig Indflydelse paa Selskabets Driftsresultater. Til Styrkelse af Selskabets Genforsikringsforhold oprettede man iøvrigt i 1926—27 et Reassurancefond, der nu ved Udgangen af 1931 er vokset til 130,000 Kr.

Det er indlysende, at den oftnævnte, indgaaende tekniske Behandling af Forsikringsbestanden i nogen Grad maa fordyre Administrationen, og det var da ogsaa i Begyndelsen af D. G. B.s Tilværelse en yndet Sport fra Konkurrenternes Side at anstille statistiske Sammenligninger mellem de forskellige Selskabers Administrationsudgifter, hvoraf naturligvis skulde fremgaa, at D. G. B. var dyrt administreret. Vi behøver næppe at tilføje, at D. G. B. imødegik Angrebene ved at stille Tallene op paa en anden Maade, hvorved det hele selvfølgelig kom til at tage sig ganske anderledes ud. Forholdet er jo i Virkeligheden, at disse Sammenligninger oftest svæver saa temmelig i Luften, og vi skal derfor heller ikke praktisere dem her, men kunde dog ønske at afslutte dette Kapitel med følgende mere principielle Betragtninger.

Sætter man Administrationsudgifterne i Forhold til *Præmieindtægten,* vil det ses, at følgende 4 Faktorer har særlig Betydning:

1) Grundpræmiernes Størrelse (i Relation til Risikoen).
2) De forsikrede Risikoers Beskaffenhed m. H. t. Brandfaresandsynligheden.
3) Forsikringernes gennemsnitlige Størrelse.
4) Den tekniske Bearbejdelse af Forsikringsmassen,

men ogsaa andre Forhold som f. Eks. Virksomhedsomraadet kan have Betydning i den her omhandlede Henseende.

Saafremt der nu paa dette Grundlag foretages en Sammenligning af Administrationsudgifterne i et Selskab, der arbejder 1) med høje Præmietarifer, 2) brandfarlige Risikoer, 3) med en høj Gennemsnitsforsikringssum og dernæst 4) i ringe Udstrækning genforsikrer og behandler Forsikringsbestanden, med et andet Selskab, der modsætningsvis arbejder med lave Præmier, lidet brandfarlige Risikoer, smaa Forsikringer (eller lav Gennemsnitsforsikringssum) og som i vid Udstrækning genforsikrer og bearbejder Bestanden, bør — under lige Forhold iøvrigt — det førstnævnte Selskab være og vil almindeligvis ogsaa være i Stand til at fremvise en meget lavere Administrationsprocent end det sidstnævnte, og det vil da for en ukritisk Betragter give Indtryk af at være billigere administreret, hvad ingenlunde behøver at være Tilfældet, ofte endda tværtimod. For D. G. B.s Vedkommende vil Administrationsprocenten, naar Udgifterne sættes i Forhold til Bruttopræmieindtægten, vise sig at være af omtrent samme Størrelse som i andre Selskaber, der behandler og bearbejder deres Forsikringsbestand paa samme Maade og hvis Teknik og Arbejdsmetode med andre Ord falder sammen med de forretningsmæssigt drevne større Selskabers.

Raader der imidlertid væsentlig Forskellighed indenfor tvende Selskaber m. H. t. blot en enkelt af de foran under 1—4 nævnte Faktorer, vil denne Forskellighed give sig et tydeligt Udslag ved en Sammenligning mellem Administrationsprocenterne, og dette Udslag vil forstørres for hver yderligere Afvigelse, der kommer til.

Det kan derfor med afgørende Sikkerhed siges, at i Praksis er Præmiegrundlaget ganske uanvendeligt som sammenlignende

Maalestok for Administrationsudgifterne i forskellige Selskaber.

Et noget fastere Holdepunkt faar man ved at sætte Administrationsudgifterne i Forhold til *Forsikringssummen.* I Modsætning til Præmien, som kan ændres fra Tid til anden, fra Aar til Aar, og som kan udvise overordentlig store Forskelligheder i de forskellige Selskaber, er Forsikringssummen dog en Faktor, der er fast og uforanderlig og den samme i alle Selskaber i den Betydning, der her er Tale om. Men selvom man ad denne Vej kan eliminere det under 1) ovenfor nævnte ganske vist vigtige Forhold, bliver der altid de under 2—4) angivne langtfra uvæsentlige Faktorer tilbage, som kan give saa store Udslag, at man alligevel ikke kan foretage nogen virkelig rationel Sammenligning.

Spørgsmaalet blev i sin Tid af Justitsministeriets Tilsynsførende forelagt Assurandør-Societetet, der under 11. Nov. 1925 afgav følgende Responsum:

> En Dommer har forespurgt, hvorvidt det er sædvanligt her i Landet og ogsaa andetsteds at beregne Administrations-Procenten i Forhold til Præmieindtægten, eller om det er Kutyme at udregne den i Forhold til den samlede Forsikringssum, samt om hvilken Beregningsmaade, der maa anses at være den rette.
>
> Komiteen har i den Anledning næst at bemærke, »at Udtrykkene »Administrationsudgift« og »Præmieindtægt« i denne Forbindelse hos de forskellige Selskaber dækker over saare uensartede Realiteter«, udtalt, »at man ikke kan tillægge de rejste Spørgsmaal nogen virkelig teknisk Betydning og følgelig ikke ser sig i Stand til at besvare det sidstnævnte Spørgsmaal.
>
> Med dette Forbehold skal man oplyse, at man ved Forsikringsaktieselskaber saavel her i Landet som i Udlandet plejer at angive Administrations-Procenten i Forhold til Præmieindtægten, men at gensidige Selskaber hyppig udregner Forholdet efter den samlede Forsikringssum, og at det sidste navnlig er almindeligt ved de danske gensidige Brandforsikringsselskaber«.

Naar alt kommer til alt, er det jo ogsaa klart, at Samfundet — i snævrere Betydning Selskabets Interessenter — har nok saa megen Interesse i Selskabets Udgifter til Brandskadeerstatninger (Skadesprocenten) end i dets Udgifter til Administration (Administrationsprocenten). Man kan da i denne Sag næppe naa videre end til den

Slutning, at *den samlede Udgift* til Brandskader og til Administration danner den eneste brugelige Maalestok til Bedømmelsen af, i hvilken Grad et Selskab evner at varetage sine Interessenters Tarv.

Og alligevel kan ogsaa denne Maalestok vildlede. Thi hvis man tænker sig to forskellige Selskaber, hvoraf det ene har en Skadesprocent paa 60 og en Administrationsprocent paa 30, medens det andet omvendt har en Administrationsprocent paa 60, fordi det ofrer et stort Arbejde paa at skaffe Kvalitetsforretning, og til Gengæld kun har en Skadesprocent paa 30, kunde det synes som om Interessenterne i de to Selskaber i Virkeligheden var ens stillede. Man maa dog foretrække det sidstnævnte, da det gennem den større Stabilitet og Sikkerhed vil være fordelagtigere for de Forsikrede end det første.

EFTER 1924

I Aarene efter 1924 har D. G. B.s Udvikling i det store og hele været særdeles tilfredsstillende. Den lille Nedgang i Forsikringsbestanden, der som Følge af Prisfaldet havde fundet Sted i de umiddelbart foregaaende Aar, afløstes fra 1924 af en jævn og rolig Fremgang, naar begge Afdelinger ses under eet. For Løsøreafdelingen alene har Bestanden praktisk talt holdt sig uforandret fra 1924—31, hvad der finder sin naturlige Forklaring i den stadig øgede Konkurrence, idet de fleste Selskaber efterhaanden har optaget Brandforsikring. I Bygningsafdelingen er Bestanden steget fra 384 Mill. Kr. til 529 Mill. Kr. Den samlede Bestand er gaaet op fra 608 Mill. Kr. til 767 Mill. Kr., Antallet af Forsikringer fra 37,200 til 44,548.

Da Foreningen fra 1. Jan. 1932 atter har indført Kalenderaaret som Regnskabsaar, og det sidst aflagte Regnskab saaledes omfatter Tiden fra 1. Juli 1930—31. Dec. 1931 eller ialt 18 Maaneder, skal vi ikke foretage nogen talmæssig Sammenstilling af Regnskabstallene fra 1924 til 1931, men indskrænke os til at anføre, at Præmieindtægten for den sidste 1½ Aars Periode har udgjort 936,659 Kr. (for 1931 629,673 Kr.). Skaderne, der var ret betydelige i 1925—26 og 1927—28, men derefter stærkt faldende, har for samme Periode udgjort 584,194 Kr. (for 1931 347,780 Kr.). Balancen afsluttedes med et Overskud paa 146,970 Kr. Ved Udgangen af 1931 androg derefter Reservefondene 420,613 Kr., Dispositionsfonden 125,000 Kr. og Reassurancefondene 130,000 Kr. Foreningens samlede Fonds incl. Overskudsoverførelsen udgjorde pr. 31. Dec. 1931 Kr. 822,583,31, som stillet overfor sidste Aars Præmieindtægt for egen Regning udgør 229,2 pCt. af denne, hvilket Tal bedst viser Foreningens nuværende finansielle Stilling.

Af større Begivenheder i disse sidste Aar — af Betydning ogsaa for D. G. B. — kan nævnes, at den 65 Aar gamle Brandpolitilov for Landet omsider i 1926 afløstes af en mere tidssvarende Lov, der for

en stor Del byggede paa et Forslag, Brandforsikringsudvalget af 1911 havde fremsat. Loven opfyldte vel langtfra alle de Ønsker, man fra Forsikringsvæsenets Side kunde nære til en Reformering af de helt middelalderlige Tilstande, men den betegnede dog et betydeligt Fremskridt, særlig paa Brandslukningens Omraade, dels gennem Oprettelsen af en øjeblikkelig lokal Slukningshjælp i alle Landsbyer, dels gennem en større hele Kommunen omfattende Slukningshjælp. I denne Forbindelse er der iøvrigt Grund til at erindre om det udmærkede Arbejde af oplysende og vejledende Art, der er udført og stadig udføres af Dansk Brandværns-Komité.

Ved Lov af 3. April 1925 indførtes den for de gensidige Bygnings-Brandforsikringsselskaber meget velkomne Bestemmelse, at de paa en Landbrugsejendom værende Bygninger skal holdes forsvarligt brandforsikrede i et af Staten *anerkendt* Brandforsikringsselskab. Herefter er altsaa fremtidig Konkurrence udelukket fra Aktieselskabernes Side paa dette Omraade.

Endelig skal nævnes Lov om Forsikringsaftaler af 15. April 1930, der traadte i Kraft fra 1. Januar 1932. I Modsætning til de foregaaende Love modtoges den af de gensidige Brandforsikringsselskaber med den største Kølighed, idet man ansaa Loven for ganske upaakrævet for de gensidige Selskabers Vedkommende, da disse Foreninger formentlig altid — uden Indblanding fra Statsmagtens Side — har løst deres Opgaver paa en for Medlemmerne tilfredsstillende Maade. Man hævdede endvidere, at Loven betyder et stærkt Indgreb i Befolkningens paa Andelsprincippet grundede Selvstyre, og at den vil virke hæmmende paa de Bestræbelser, der udfoldes for at bekæmpe de store Brandskadetab paa Landet. Fremtiden vil vise, om disse lidt triste Spaadomme gaar i Opfyldelse.

At der under den gamle Ordning af og til kunde opstaa Rivninger mellem Selskaberne og deres Medlemmer, kan imidlertid ikke benægtes. Der synes vedblivende blandt de Forsikrede at herske den Anskuelse, at de i Tilfælde af Ejendommens Nedbrænding har Krav paa den fulde Forsikringssum med Fradrag af det reddede, og de

forskellige Selskaber har ofte været ude for lokale »Bevægelser«, hvor man forlangte dette Princip gennemført. Om Erstatningsberegningerne havde ganske vist en kendt Forsikringsmand en Gang paa et offentligt Møde efter foreliggende Avisreferater udslynget de bevingede Ord: Vi kniber ikke paa Muskaten! Han tilføjede dog straks efter, at de Brandlidte selvfølgelig ikke skulde have mere, end de kunde tilkomme. Men det var Muskaten, der pirrede Appetiten.

I 1928 opstod der saaledes paa Lolland en hel Kampagne mod Landbygningernes Brandforsikring og senere mod Østifternes Brandforsikring, idet Interessenterne med stor Styrke krævede *hele Kagen* med Muskat o. s. v. i Tilfælde af Brand. En lokal Avis opkastede sig til de utilfredses Vaabendrager, og Resultatet blev en officiel Erklæring fra de to Selskaber, der sluttelig mundede ud i, at der kun vilde ske Fradrag i Forsikringssummen, hvis det efter Genopførelsen konstateredes, at Erstatningen var blevet ansat højere end til Genopførelsessummen.

Som det vil ses, indeholder Erklæringen intetsomhelst Nyt. De to Selskaber holder i Virkeligheden netop fast ved, at en Skadeserstatning ikke maa overstige en Ejendoms virkelige Værdi, eller hvad det i Brandens Øjeblik vil koste at genopføre tilsvarende Bygninger for. Men Redaktøren af den lokale troede, han havde vundet en Sejr, og sporede derfor for egen Regning sin Rosinante til nye Kampe. Snart fik han Øje paa Danske Grundejeres Brandforsikring, og inden længe var Angrebet i fuld Gang. D. G. B.s lokale Repræsentant vilde ikke gaa med til at tilsløre Forholdet, men hævdede, at den hidtil fulgte Praksis i Selskabets Skadesopgørelser var i alle Henseender rigtig. Han paaviste dernæst, at Bladet intet reelt havde opnaaet ved den drabelige Aktion, da de forannævnte tvende Selskaber dog havde reserveret sig, at Erstatningen ikke maatte overstige Genopførelsessummen for tilsvarende Bygninger eller den virkelige Værdi. Men da Bladet derefter førte Angrebet over paa et nyt Gebet og paastod, at D. G. B. vurderede altfor højt, og at Forholdet i betænkelig Grad nærmede sig Begrebet Svindel, skred Selskabet ind.

Ved Landsretten mortificeredes de fornærmelige Udtryk, og Redaktøren idømtes en Bøde paa 200 Kr. samt Sagens Omkostninger med 350 Kr.

Men hele den lollandske Kampagne og de andre sporadisk forekommende Bevægelser rundt om i Landet turde fornemtlig bekræfte, at der er noget galt ved det gamle Vurderingssystem. De senere Valutasvingninger har yderligere draget Spørgsmaalet i Forgrunden. Og det vides da ogsaa, at Landbygningernes Brandforsikring nu — 1931 — i Lighed med tidligere D. G. B. har knæsat *Selvangivelsesprincippet* sideordnet med Vurderingsmetoden. Man faar da se, om dette Princip, ifald det praktiseres i større Udstrækning, kan udrydde de altfor overdrevne Forventninger om Muskat ved Skadesopgørelsen, saa at enhver Brandlidt tværtimod forstaar, at selvom han ved Forsikringen af sit Hus har aabnet Munden nok saa meget, kommer der alligevel ikke efter Branden et helt Lagkagehus flyvende.

En anden Landsretsdom fra disse Aar vedrørte et gammelt Tvivlsspørgsmaal mellem D. G. B. og Købstædernes Brandforsikring, nemlig om hvorvidt de i Lov af 1889 omhandlede Begrænstigelser ogsaa tilkommer D. G. B., naar det drejer sig om Forsikring af Bygninger paa en *Købstads Markjorder*. Dommen gik D. G. B imod, men dette hindrer selvfølgelig ikke Foreningen i vedblivende at tegne Bygningsforsikringer paa saadanne Jorder, som er indbefattet under Foreningens Omraade i Henhold til den af Justitsministeriet stadfæstede Vedtægt.

Som det vil ses, har Aarene efter 1924 været nok saa begivenhedsrige — vi har endda gemt et Par Ekstra-Bomber til næste Kapitel — og stadig nye Opgaver har krævet deres Løsning. I en lille Pause mellem Slagene vil der imidlertid her være Anledning til i faa Linier at opridse *Hovedkontorets* Udvikling i de forløbne 25 Aar.

Medens man i andre Foreninger ofte træffer en vidtgaaende Decentralisering af Ledelsen, saaledes at de enkelte Branddirektorater, eller hvad de nu ellers kaldes, næstendels virker som en Slags smaa, selvstændige Selskaber, har man fra første Færd indenfor D. G. B.

stræbt efter en stærk Centralisering af hele Arbejdet. Naar hertil — som tidligere omtalt — kommer den særlig indgaaende, tekniske Behandling af Nytegningen og den stadige Kontrol af Porteføljen, er det forstaaeligt, at Hovedkontoret hurtigt maatte vokse fra de smaa Lokaler, man begyndte med.

Kontorchef Aage Stærk.

Oprindelig bestod det hele vist endda kun af et Skrivebord og et Skab hos Højesteretssagfører Bache; fra 1. Dec. 1907 installerede D. G. B. sig imidlertid som før nævnt i Gothersgade Nr. 43, en gammel Ejendom, der forlængst er revet ned. Kontoret raadede paa 2. Sal over 3 smaa Værelser, som dog afgav Plads nok for den adm. Direktør og 3 Funktionærer. Men allerede et Aarstid senere begyndte det at knibe, og man flyttede da til St. Jørgensborg, Gl. Kongevej 1C, hvor man forblev til 1917, da Foreningen tog sin egen Ejendom, Vester Voldgade 6—8, i Brug.

Prokurist C. O. G. Erichsen.

Her raader Kontoret nu over en Række lyse og rummelige Lokaler, og hvis den fotografiske Teknik tillod det, vilde vi slutte dette Kapitel med et perspektivisk Billede, hvor man paa een Gang — trods Mellemvægge og rette Vinkler — saa samtlige Afdelinger i Virksomhed: I Forgrunden Direktørerne Berggreen og Boldsen i Konference om en Skadessag, som Kontorchef *Aage Stærk* (ansat fra den første Begyndelse) netop har forelagt. Længere tilbage paa den anden Side Mødesalen Prokurist *C. O. G. Erichsen* (ansat 1. April 1928), begravet i Hovedbøgerne, og der-

Hovedkontorets Personale.

efter i 6—7 tilstødende Lokaler det øvrige Personale, ialt 20 Damer og Herrer, omgivet af Papirer i troværdig Arbejdsuorden eller ivrigt beskæftigede med Skrive- og Regnemaskiner, medens længst ude i Baggrunden den nyanskaffede Adrema-Maskine toner frem, parat til at adressere og udfylde samtlige Fornyelseskvitteringer. Men et saa hypermoderne Fotografi lader sig som sagt ikke fremstille.

OVERENSKOMSTEN AF 1929

Naar Tæppet gaar op for sidste Akt af et af de gode, gammeldags Skuespil, saa ved enhver, at nu kommer den store Forsoningsscene. Stykkets Helt har været lidt ungdommelig og fremfusende, men han har Hjertet paa det rette Sted, og hans Modstandere er i Virkeligheden brave Folk, det *maa* ende med, at de finder hinanden...

For at formindske Afgangen havde D. G. B. tidligere i Løsøreafdelingen indført Rabat for Indtegning af *flere* Forsikringer. Man ønskede nu at udvide dette System til ogsaa at omfatte Bygningsafdelingen, idet man derigennem haabede at kunne dæmme noget op for de evindelige Overførsler fra det ene Selskab til det andet. Justitsministeriet afslog Andragendet, men stillede underhaanden i Udsigt at ville foranstalte et Møde mellem samtlige Foreninger til nærmere Drøftelse af hele dette betydningsfulde Spørgsmaal.

Der blev imidlertid ikke Brug for Ministeriets Fadderskab. De interesserede Parter, der naturligvis længe havde været lede og kede af denne samfundsmæssigt set ganske uproduktive Flytten-om paa Forsikringerne og de deraf opstaaende Kontroverser, tog selv Sagen i deres Haand, og løste Spørgsmaalet paa en langt mere radikal Maade. I 1929 afsluttedes mellem samtlige de paa Landet virkende gensidige Bygnings-Brandforsikringsselskaber en *Overenskomst om fremtidig at undlade enhver Agitation, der tilsigter Overførelse af Forsikringer fra et af Selskaberne til et andet.* Enhver Opfordring til Overflytning af Forsikringer indenfor Kredsen af disse Selskaber er altsaa herefter forbudt, hvorimod det naturligvis ikke skal være nogen forment at meddele fuldt korrekte Oplysninger om Selskabernes Forhold, hvor saadanne Oplysninger ønskes. For med Vægt at tilkendegive, at Overenskomsten ønskes respekteret, er der for Misligholdelse fastsat Bødestraffe af indtil 2000 Kr.

Gennem denne Overenskomst har de kontrahierende Selskaber

med eet Tag løftet Bygnings-Brandforsikringen op fra det primitive Stade, den tidligere i akkvisitionsmæssig Henseende har indtaget, og placeret den Side om Side med Livsforsikringen. Det har længe været dansk Livsforsikrings Adelsmærke, at Selskaberne har kunnet enes om at forbyde deres Medarbejdere under nogensomhelst Omstændighed at opfordre eller tilskynde til, at en Livsforsikring ophæves. Denne Bestemmelse har i høj Grad medvirket til at sanere Forholdene indenfor Livsforsikringen, og der kan ingen Tvivl være om, at Brandforsikringsselskabernes tilsvarende Overenskomst vil have den samme gavnlige Virkning.

Tilbage for Agitationen indenfor Bygnings-Brandforsikringen paa Landet staar da kun Nybygninger, som enten ikke hidtil har været forsikrede eller som kun er forsikrede midlertidig under Opførelse, samt i anden Række Bygninger, forsikrede i ikke anerkendte Selskaber (Aktieselskaber), eller beliggende paa Købstædernes Markjorder og forsikrede i Købstædernes alm. Brandforsikring. For at fremme Indtegningen af Nybygninger har D. G. B. for sit Vedkommende — foruden en særlig lav Præmie for Bygninger under Opførelse — indført en kombineret Brand- og Afsavnsforsikring (Huslejetab), der bl. a. skulde byde den Forsikrede den Fordel, at en eventuel Skadesopgørelse kan finde Sted under eet, saaledes at han fritages for Anmeldelse til og Opgørelse med to forskellige Selskaber.

Som Forholdene nu ligger, er det imidlertid væsentlig Løsøreforsikringerne, Agitationen gælder. I Løsøreafdelingen kan Indtegning af al Slags Løsøre finde Sted overalt i Danmark, men D. G. B. sætter dog selv visse Grænser m. H. t. de forskellige Forsikringers og Forsikringsarters Ønskværdighed for Selskabet. Først og fremmest kræves naturligvis, at de forsikrede Genstande er beroende under haardt Tag, og dernæst lægges Vægten særlig paa Indtegning af Løsøreforsikringer i Købstæder, Stationsbyer og lignende Pladser samt i saadanne større Virksomheder, der brandteknisk set kan betegnes som gode Risikoer. I adskillige Stationsbyer er der nu oprettet særlige Agenturer for Løsøreafdelingen.

En naturlig Konsekvens af Overenskomsten var det, at D. G. B. — i 1930 — atter indmeldte sig i Foreningen af gensidige danske Brandforsikringsselskaber, og D. G. B. er herefter paany repræsenteret saavel i Nævnet som i Foreningen.

Af nok saa stor Interesse er det direkte Samarbejde om Coassurance, der fra September 1931 er indledet mellem de to forhen saa bitre Konkurrenter, D. G. B. og Østifternes Brandforsikring. Aftalen gaar i Korthed ud paa, at de to Selskaber, hvor det drejer sig om store Forsikringer, udsteder Police i Fællesskab. De er hver for sig frit stillet, om hvorvidt de i det enkelte Tilfælde vil tilbyde eller akceptere Coassurance. Formentlig vil det blive i Selskabernes Interesse ogsaa at udstrække Delingen til middelstore Forsikringer og til mere brandfarlige Forsikringer i den Udstrækning, det er praktisk gennemførligt.

Saadanne Fællespolicer anvendes og har i en længere Aarrække været anvendt indenfor Aktieselskaberne, og Fordelene for de Selskaber, der benytter dem i større Omfang, bestaar dels i Risikospredningen, dels i Forøgelsen af Præmieindtægten.

Systemet er dog ikke helt nyt indenfor den gensidige Bygnings-Brandforsikring. Allerede i 1911 havde saaledes netop D. G. B. i enkelte Tilfælde forsøgsvis delt en større Risiko med Forsikringsselskabet »Vermund«, men en fast Praksis havde ikke udviklet sig, og der skulde altsaa hengaa tyve Aar, før Tanken paany blev taget op.

Saa langt naaede 1911's Bølgeringe.

EPILOG

Det har altid været Danske Grundejeres Brandforsikrings Maal at drive Virksomheden paa et moderne forsikringsteknisk Grundlag. Det har ikke stilet efter blot at blive stort, at overtage Forretning af enhver Art, naar den kun synede af noget. Det har tværtimod gennem Aarene været Opgaven at udskille de mindre ønskværdige Forsikringer, at vise Resignation m. H. t. ydre Storhed. Mottoet har været: Ikke Kvantitet, men Kvalitet.

En rationel, talmæssig Bestemmelse af dets Position i Forhold til de øvrige Selskaber lader sig ikke foretage. Dels er D. G. B.s Virkeomraade jo paa Forhaand indskrænket til kun at omfatte Bygninger og Løsøre under haardt Tag, medens de konkurrerende Selskaber har en langt større Arbejdsmark, dels foreligger der for Løsøreforsikringernes Vedkommende kun et yderst ufuldstændigt statistisk Materiale.

Vi har imidlertid set, at D. G. B.s samlede Forsikringsbestand ved Udgangen af 1931 andrager over trekvart Milliard Kroner, hvoraf to Trediedele falder paa Bygningsafdelingen og en Trediedel paa Løsøreafdelingen. Lad dette Resultat af de forløbne Aars Virke synes stort eller mindre stort, det er dog skabt af saa at sige Intet og ofte under de vanskeligste ydre Forhold.

Andre Forsikringsselskaber har i denne samme Periode haft betydelig gunstigere Startbetingelser. Store Kapitaler har staaet til deres Raadighed eller de har kunnet støtte sig til allerede eksisterende Organisationer. Nogle er baaret frem af politiske, sociale eller rent lokale Interesser, andre har blot haft det Held at have Medbør i Begynderaarene. Men om det langt overvejende Flertal af disse nystartede og senere likviderede Selskaber gælder det i Dag, at de kun har levet som Fodspor i Sandet.

Danske Grundejeres Brandforsikring startede med en kontant

Garantikapital paa kun 10,000 Kr. Vel kunde man haabe, at der i Stationsbyerne, hvortil Foreningen fortrinsvis henvendte sig, var en vis Organisationstrang til Stede. Men Foreningen maatte først bringe den til at krystallisere sig. Man mødte Træghed og Uvilje fra Autoriteternes Side og naturligvis haardnakket Modstand fra de fire eller fem gamle Selskaber, der hidtil havde haft Monopol paa Bygningsbrandforsikring. Og endelig vilde Uheldet, at Landet i de første Aar af D. G. B.s Levetid hærgedes af vældige Brande, der mere end een Gang truede med at bringe det unge Selskabs Økonomi til at vakle.

Paa Jubilæumsdagen den 2. Juni 1932 synes Danske Grundejeres Brandforsikring da med Rette at kunne være vel tilfreds med det Resultat, der er naaet. Det har efter bedste Evne paa sit Omraade løst de Opgaver, Samfundet har tildelt Forsikringsvæsenet. Det har været med til at underbygge det Grundlag, paa hvilket det moderne Samfunds økonomiske Struktur hviler.

Som Fenrisulven var bundet af et ubrydeligt Baand, der var beredt af Kattefjeds Larm, af Bjørnens Sener, af Fiskens Aande og af Fuglens Spyt, saaledes er ogsaa vor Tids Fenrisulv, *den økonomiske Ødelæggelse,* der truer os alle, naar den røde Hane galer, bastet og bundet af Brandforsikringens Baand. Og *det* dobbeltspundne Baand, *Danske Grundejeres Brandforsikring* i Aarenes Løb har tilvirket som *sit* Bidrag til den fælles Opgave, er ligeledes beredt af lutter uhaandgribelige Ting: af Akkvisitionens Ild, af Ledelsens Fremdrift, af Begrænsningens Styrke, af Genforsikringens Spændvidde.

Men først og sidst af Tusinders Sammenhold.

Repræsentantskabsmødet den 18. Juli 1912.

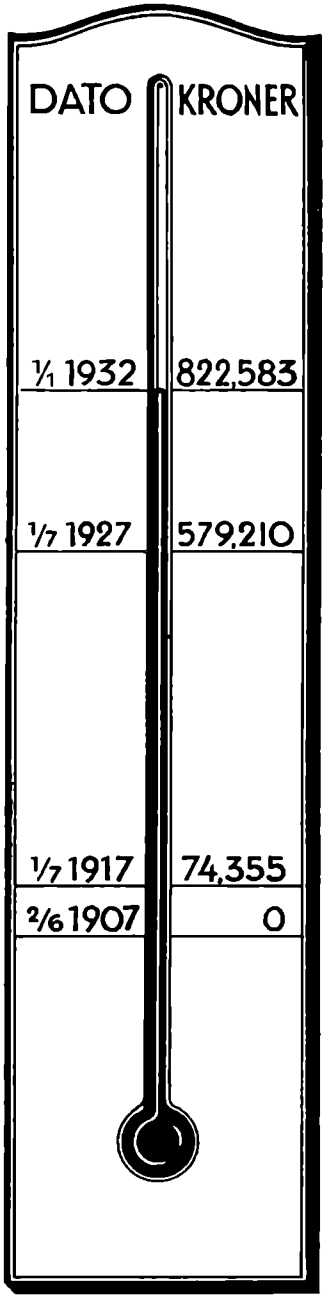

Formuestigning fra $^{2}/_{6}$ 1907 til $^{1}/_{1}$ 1932.

H. Ehlers, Murermester.
R. af Dbg., Brædstrup.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1916. Formand fra 1923.

Det nuværende Forretningsudvalg

Th. Thommesen, Bygmester,
Levring pr. Kjellerup.
Medlem af Repræsentantskabet fra
Foreningens Oprettelse. Medlem
af Forretningsudvalget fra 1923.

Vilh. Nielsen, Kontorchef, Kbhvn.
Medlem af Repræsentantskabet fra
1918. Medlem af Forretningsud-
valget fra 1921.

L. Mogensen, Proprietær, Maribo.
Medlem af Repræsentantskabet fra
Foreningens Oprettelse. Medlem
af Forretningsudvalget fra 1926.

Michael Andersen, Malermester,
Ørslev pr. Vordingborg.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1909.

M. Andreasen, Murermester,
Langeskov.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1918.

R. Brüel. Tømrermester, Haslev.
Medlem af Repræsentantskabet fra
Foreningens Oprettelse. Medlem
af Forretningsudvalget fra 1907
til 1911.

Johs. Buch, FM., Kreditforenings-
repræsentant, Bredsten pr. Vejle.
Medlem af Repræsentantskabet fra
Foreningens Oprettelse.

C. Christensen, Holsted.
Murermester.
Medlem af Repræsentantskabet fra
Foreningens Oprettelse.

A. C. Duborg, Godsejer, Longelse,
Folketingsmand.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1918.

I. Filskov, R. af Dbg., Købmand,
Møgeltønder.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1921.

G. C. Gregersen, Kreditforenings-
repræsentant, Brovst.
Medlem af Repræsentantskabet fra
Foreningens Oprettelse.

A. Grosen, Gaardejer,
Hadbjerg pr. Hadsten.
Medlem af Repræsentantskabet,
fra 1930.

L. Hegelund, Bagermester,
Rødby.
Medlem af Repræsentantskabet fra
Foreningens Oprettelse.

C. V. Heilesen, Arkitekt, Vraa.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1930.

Charles Jensen, Arkitekt,
Nr. Sundby.
Medlem af Repræsentantskabet fra
Foreningens Oprettelse.

Ludvig Klitgaard, FM. Sogneraads-
formand, Hurup.
Medlem af Repræsentantskabet fra
Foreningens Oprettelse.

A. Koefoed, Gaardejer, Folketings-
mand, Siegaard pr. Aakirkeby.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1917.

P. Knudsen, Bygningskonsulent,
Aagaard.
Medlem af Repræsentantskabet fra
Foreningens Oprettelse.

N. Kristiansen, Kreditforenings-direktør, Sparkjær.
Medlem af Repræsentantskabet fra Foreningens Oprettelse.

H. Nielsen, Bankdirektør, Sønderborg.
Medlem af Repræsentantskabet fra 1921.

H. P. Nielsen, Direktør, Auning.
Medlem af Repræsentantskabet fra Foreningens Oprettelse. Medlem af Forretningsudvalget fra 1911—1922, derefter Suppleant.

P. Nielsen-Kaas, Murermester, Skotterup pr. Snekkersten.
Medlem af Repræsentantskabet fra 1915.

Poul Nielsen, Murermester, Vedbæk.
Medlem af Repræsentantskabet fra 1929.

O. P. Olesen, Bankdirektør,
Skørping.
Medlem af Repræsentantskabet fra
Foreningens Oprettelse.

M. Overbeck, Bygmester, Jels.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1929.

N. M. Palsgaard, Tømrermester,
Hadsund.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1915.

C. S. Pedersen, Murermester,
Fjerritslev.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1909.

Frederik Petersen, Proprietær,
Koldhøjgaard pr. Havrebjerg.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1928.

Chr. Striegler, Tømrermester,
Brabrand.
Medlem af Repræsentantskabet
fra Foreningens Oprettelse.

C. Sørensen-Bjørnekjær,
Snedkermester, Ejby.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1908.

T. C. Thomsen, Murermester,
Vinderup.
Medlem af Repræsentantskabet
fra 1908.

Tidligere Medlemmer af Forretningsudvalget.

Politiassistent H. Andreassen, Dbm., Ringe.
Medlem af Repræsentantskabet fra 1911 til sin Død i 1926. Medlem af Forretningsudvalget fra 1922-1926.

Bygmester J. Madsen, Høng.
Medlem af Repræsentantskabet fra Foreningens Oprettelse til sin Død i 1924. Medlem af Forretningsudvalget fra 1912—1924.

Sagfører N. V. Petersen, Ringe, (nu Horsens).
Medlem af Repræsentantskabet og Forretningsudvalget fra Foreningens Oprettelse til 1910.

FORTEGNELSE

OVER

FORENINGENS INSPEKTØRER

Branddirektør Poul Andersen	Aalborg.
Inspektør Jens Futtrup Jensen	Hjørring.
Inspektør A. Godtfredsen	Randers.
Inspektør Chr. M. Jacobsen	Fjerritslev.
Inspektør Knud Leth	Herning.
Inspektør M. Poulsen	Viborg.
Inspektør Nørgaard Sørensen	Skive.
Inspektør Aage Mogensen	Faarup.
Inspektør I. Rodskier	Edelsborg pr. Skanderborg.
Branddirektør Herman Nielsen	Møllersminde pr. Pjedsted.
Inspektør N. S. Wedel	Grindsted.
Branddirektør J. F. Sørensen	Haderslev.
Inspektør Hans Sandholdt	Hoptrup.
Inspektør Arnljot Olsen	Odense.
Inspektør Georg Albrechtsen	Odense.
Inspektør Poul Kinch	Ringe.
Inspektør P. Kastrup	Taastrup.
Inspektør P. Chr. Petersen	Tølløse.
Inspektør Svend Kjær	Slagelse.
Inspektør A. Haugsted	Under Elmene 10, København.
Assurandør A. Desler	Kompagnistræde 7, København.
Branddirektør Chr. Hansen	Kochsvej 13, Frederiksberg.
Assurandør L. O. Christiansen	Stubbevang 7, Brønshøj.
Direktør O. G. Lemvigh-Müller	Cort Adelersgade 10, København.

FORTEGNELSE

OVER

VURDERINGSMÆND, DER HAR VÆRET KNYTTET TIL FORENINGEN SIDEN DENS OPRETTELSE

HJØRRING AMT

Snedkermester Jens Jensen	Aabybro.
Husejer Jens P. Christensen Stæt	Bangsbostrand pr. Frederikshavn.
Snedkermester C. Jensen-Holmen	Bindslev pr. Sindal.
Tømrermester M. Olesen	Dronninglund.
Murermester I. I. Pedersen	Dybvad.
Snedkermester Edv. Eskildsen	Hirtshals pr. Hjørring.
Tømrermester N. Chr. Mørck	Løkken.
Murermester Vilh. Willadsen	Vedsted pr. Birkelse.

THISTED AMT

Tømrermester P. Overgaard	Bedsted.
Murermester A. Olsen	Gjettrup.
Murermester Mads Marinus Christensen	Hvidbjerg.
Murermester Niels Nørgaard	Hurup.
Smedemester N. Pedersen	Hørdum.
Snedkermester N. Chr. Christensen	Lyngs.
Tømrermester Lars Chr. Pedersen	Sjørring.
Tømrermester P. Larsen	Snedsted.
Snedkermester Jens Jensen	Sundby pr. Snedsted.
Smedemester N. K. Madsen	Uglev.
Mejeribestyrer N. Kr. Jørgensen	Uglev.
Murermester Anton Knudsen	Vestervig.
Bagermester J. D. Frostholm	Villerslev pr. Hørdum.

AALBORG AMT

Tømrermester S. V. Mørch	Aars.
Tømrermester A. Binderup	Arden.
Murermester Chr. Drastrup	Arden.
Tømrermester Chr. Nielsen	Bælum.
Købmand J. G. Nielsen	Gandrup.
Tømrermester F. Kramme	Lindholm pr. Nørresundby.
Murermester P. Bendtsen	Lindholm pr. Nørresundby.
Snedkermester N. C. Nielsen	Støvring.
Murermester Otto Dollerup	Svendstrup.

Malermester C. P. Jensen Steendahl	Sulsted.
Murermester I. Chr. Jacobsen	Terndrup.
Murermester Mads Chr. Pedersen	Ulsted.
Bygmester Niels Peter Larsen	Vaarst.
Tømrermester Chr. Plougmand	Vejgaard pr. Aalborg.
Murermester Chr. Bonderup	Vejgaard pr. Aalborg.

RANDERS AMT

Murermester A. Andersen	Balle.
Tømrermester Chr. Madsen	Bjellerup pr. Randers.
Snedkermester M. Mogensen	Faarup.
Arkitekt P. N. Egestad	Hadsten.
Tømrermester Anders Chr. Krogh	Hald.
Tømrermester M. Madsen	Hornslet.
Snedkermester Callesen Madsen	Knebel.
Tømrermester E. B. Johansen	Nimtofte pr. Ryomgaard.
Snedkermester M. Andersen	Ryomgaard.
Tømrermester A. P. Pedersen	Rønde.
Murermester H. Friis Christensen	Rønde.
Tømrermester N. Bjerregaard	Slyngborg pr. Uggelhuse.
Tømrermester Frands Jensen	Strømmen pr. Randers.
Murermester Chr. P. Jensen Brøgger	Studstrup pr. Løgten.
Tømrermester Jens Chr. Jensen	Thaarupkjær pr. Randers.
Tømrermester A. Therkildsen	Trustrup.
Murermester Marinus Madsen	Udbyhøj pr. Havndal.
Murermester M. Rasmussen	Vistoft pr. Knebel.
Murermester Anton Frandsen	Ø. Tørslev.

VIBORG AMT

Snedkermester Mads Jensen	Demstrup pr. Sjørslev.
Tømrermester Peder Simonsen	Haurum pr. Bøstrup.
Karetmagermester S. Kirk	Højslev.
Urmager Chr. Bjørndahl	Jebjerg.
Murermester Chr. J. Aagaard	Langaa.
Tømrermester Jacob Thommesen	Levring pr. Kjellerup.
Tømrermester Chr. Hansen	Løgstrup.
A. C. Steengaard	Roslev.
Smedemester Balthasar Madsen	Skals.
Tømrermester Martin Andersen	Sparkær.
Fabrikant C. A. Bækgaard	Sparkær.
Tømrerhandler N. C. Dam	Stoholm.
Murermester Th. A. Møller	Thorsø.

RINGKØBING AMT

Tricotagefabrikant Knud Knudsen	Hammerum.
Tømrermester Chr. Jensen	Herning.
Murermester L. M. Ottesen	Herning.
Murermester Andreas Jørgensen	Humlum.
Tømrermester S. Hedegaard	Ikast.
Snedkermester Jens P. Andreasen	Kibæk.
Tømrermester N. Kragelund-Lauridsen	Lomborg pr. Bonnet.
Mølleejer J. Thoft	Sevel pr. Vinderup.
Tømrermester N. C. Nielsen	Vestergade 12, Struer.
Murermester N. Jessen Madsen	Tarm.
Murermester M. Berthelsen	Ulfborg.
Tømrerhandler K. K. Jensen	Vemb.
Murermester N. P. Nielsen	Vildbjerg.
Tømrermester Thomas Thomsen	Vildbjerg.

AARHUS AMT

Tømrermester P. Overgaard	Aabyhøj.
Tømrermester Jens Peter Vedel	Damhus pr. Malling.
Tømrermester R. Rasmussen	»Mosely«, Framlev pr. Harlev.
Snedkermester Niels Jørgen Christensen	Gjern.
Murermester S. Rasmussen	Hasselager.
Murermester N. Hjulgaard	Laasby.
Gartner A. C. Andersen	Laven.
Blikkenslager N. C. E. Hansen	Rask Mølle.
Tømrermester J. J. Jensen	Skannerup pr. Gjern.
Tømrermester I. P. Jacobsen	Skovby.
Murermester Julius Simonsen	Stilling.
Murermester A. Frandsen	Torrild pr. Odder.
Snedkermester J. Laursen	Tvingstrup.
Tømrermester Jørgen Rasmussen	Vejlby pr. Riisskov.

VEJLE AMT

Murermester Peder Jensen Skou	Børkop.
Købmand Therkild Jensen	Egtved pr. Kolding.
Snedkermester P. Davidsen	Give.
Bagermester P. Olesen Schousbøll	Hedensted.
Murermester S. J. Laursen	Vandel.
Murermester N. H. Nielsen	Ødsted pr. Vejle.

RIBE AMT

Murermester J. G. Nielsen	Billum.
Murermester Edv. Køhler	Bramminge.
Tømrermester Joh. Lyhne	Faaborg pr. Varde.
Forvalter O. Pedersen	Gjørding.
Tømrermester S. Kjær	Henne pr. Nr. Nebel.
Smedemester Ole N. Olesen	Hjerting pr. Guldager.
Bygmester Hans Staal	Holsted.
Murermester Th. Jensen	Oxbøl.
Tømrermester Niels Larsen Højberg	Starup pr. Varde.
Tømrermester Chr. Lyhne	Tistrup.
Skrædermester H. N. Frandsen	Tjæreborg.
Murermester P. Billund	Vejen.

ODENSE AMT

Tømrermester A. K. Pedersen	Brenderup.
Tømrermester Ole Rasmussen	Davinde pr. Marslev.
Tømrermester Frederik Gustavsen	Glamsbjerg.
Cyklehandler M. Andersen	Kappendrup pr. Langeskov.
Overportør M. Lundvald	Tommerup.
Snedkermester H. Christensen	Tommerup.

SVENDBORG AMT

Murermester Jens Marinus Jensen	Aarslev.
Snedkermester G. Wognsen	Espe.
Cyklehandler Vald. Rasmussen	Gislev pr. Ørbæk.
Malermester Chr. Petersen	Gudbjerg pr. Gudme.
Snedkermester Christoffersen	Humble.
Tømrermester Alf. Hansen	Longelse.
Snedkermester N. P. Nielsen	Marstal.
Snedkermester Marius Hansen	St. Jørgensvej, Svendborg.
Tømrermester R. P. Hansen	Svanninge Tornhave pr. Faaborg.
Tømrermester H. Ehlers	Tullebølle pr. Rudkøbing.
Tømrermester Rs. P. Rasmussen	Ulbølle pr. Faaborg.
Tømrermester R. Gustafsen	Vejle pr. Allested.
Tømrermester L. P. Jensen	Vesterhæsinge.
Fabrikant C. Nielsen	Ørbæk.

HOLBÆK AMT

Snedkermester N. Larsen...	Asnæs.
Snedkermester Frederik Madsen...	Grevinge.
Malermester A. Pedersen...	Havrebjerg.
Murermester P. Olsen	Jyderup.
Murermester P. Andreasen	Knabstrup.
Husejer Jens Nielsen...	Vallekilde.
Murermester L. Rasmussen	Vedde.

SORØ AMT

Tømrermester C. P. Madsen	Fjenneslevmagle pr. Sorø.
Landpost Ludvig Nissen	Fjenneslev.
Snedkermester Wilh. Hansen...	Haslev.
Tømrermester Chr. Jørgensen	Haslev.
Tømrermester L. P. Larsen	Næsby v/Skoven pr. Slagelse.
Tømrermester Fr. Johansen	Petersborg pr. Sorø.
Murermester C. P. Christensen	Vemmelev pr. Forlev

PRÆSTØ AMT

Snedkermester L. P. Hansen	Borup Mark pr. Tureby.
Tømrermester H. P. Nielsen...	Bjælkerup pr. Storehedinge.
Murermester Marius Petersen...	Fakse.
Tømrermester C. Chr. Hansen	Fakse.

FREDERIKSBORG AMT

Murermester H. Heinrichsen...	Asminderød pr. Fredensborg.
Murermester K. C. Grann	Bidstrup pr. Birkerød.
Tømrermester H. C. Mogensen	Birkerød.
Murermester Chr. Sørensen	Slangerup.

KØBENHAVN AMT

Tømrermester Chr. Nielsen Beck...	Bagsværd.
Tømrermester Axel Larsen	Glostrup.

Murermester Chr. Svendsen Christiansen	Glostrup.
Murermester K. Kristensen	Havdrup.
Overportør Th. Lange	Hedehusene.
Tømrermester Hemming Pedersen	Holte.
Tømrermester Chr. Nielsen	Hvalsø.
Tømrermester L. P. Larsen	Søborg.
Tømrermester Lars Hansen	Taastrup.
Blikkenslager V. Henriksen	Vedbæk.

MARIBO AMT

Tømrermester Bernhard Pedersen...	Eskildstrup.
Tømrermester O. Olsen	Gedser.
Blikkenslager C. Petersen	Horslunde.
Murermester R. Rasmussen	Nr. Alslev.
Tømrermester P. Petersen-Hviid	Nr. Alslev.
Snedkermester R. C. Henriksen	Svinsbjerg pr. Svinsbjerg.
Smedemester R. Hansen	Stokkemarke pr. Søllested.
Smedemester P. Weilmann	Vindeby pr. Onsevig.

OVERSIGT

over

Erstatningsudbetalinger efter Aarsagen til Ildens Opkomst

indtil 1. Januar 1932

	TOTAL		
	ANTAL	BELØB Kr.	Øre
Lynnedslag	401	137.207	48
Selvantændelse	71	130.383	49
Gnister fra Tog	6	2.057	30
Gnister fra Motorer og Generatorer	56	187.003	56
Fra Solstraalers Passage gennem Glas	8	44.281	70
Børns Leg med Tændstikker	266	333.809	83
Henkastning af og Uagtsomhed m. Tændstikker	279	174.028	85
Afbrænding af Fyrværkeri	15	1.345	27
Tobaksrygning	227	67.774	98
Genstande for nær Ildsteder	356	56.385	90
Uforsigtighed af forskellig Slags	271	451.970	84
Fra Lys, Lamper og Kogeapparater	799	239.624	58
Fra Dampkedler, Skorstene, Ovne og Ildsteder	1.244	963.924	20
Fra Automobiler og Motorcykler	50	22.454	15
Fra Kortslutning	149	480.577	65
Fra andre elektriske Fænomener	28	133.029	29
Fra elektriske Strygejern og Varmepuder	198	55.147	24
Fra Rugemaskiner	16	5.923	45
Fra Udbredelse af Ild fra anden Ejendom	205	49.978	53
Antagelig paasat	69	228.533	38
Andre Aarsager	351	303.306	54
Ubekendt	816	1.809.586	12
Sum	5.881	5.878.334	33

OVERSIGT

over

Erstatningsudbetalinger efter Størrelse indtil 1. Januar 1932

	TOTAL		
	ANTAL	BELØB Kr.	Øre
Skader indtil 100 Kr.	3.832	136.729	63
Skader fra 100—500 Kr.	1.172	246.283	64
Skader fra 500—1.000 Kr.	223	158.716	56
Skader fra 1.000—2.000 Kr.	169	244.004	78
Skader fra 2.000—3.000 Kr.	91	223.917	97
Skader fra 3.000—5.000 Kr.	99	386.240	40
Skader fra 5.000—10.000 Kr.	133	925.183	69
Skader fra 10.000—20.000 Kr.	107	1.507.701	26
Skader over 20.000 Kr.	55	2.049.556	40
Sum	5.881	5.878.334	33

OVERSIGT

over

Erstatningsudbetalinger i Forhold til de forsikrede Værdier indtil 1. Januar 1932

	TOTAL		
	ANTAL	BELØB Kr.	Øre
Indtil 5 % af Forsikringssummen	5.062	542.932	37
Mellem 5 og 10 % af Forsikringssummen.. ...	212	304.984	25
Mellem 10 og 20 % af Forsikringssummen.. ...	173	484.172	98
Mellem 20 og 30 % af Forsikringssummen.. ...	118	650.667	45
Mellem 30 og 40 % af Forsikringssummen.. ...	85	744.229	09
Mellem 40 og 50 % af Forsikringssummen.. ...	62	1.051.731	93
Mellem 50 og 60 % af Forsikringssummen.. ...	44	552.648	75
Mellem 60 og 70 % af Forsikringssummen.. ...	37	464.426	41
Mellem 70 og 80 % af Forsikringssummen.. ...	34	473.950	80
Mellem 80 og 90 % af Forsikringssummen.. ...	25	305.499	62
Mellem 90 og 100 % af Forsikringssummen.. ...	29	303.090	68
Sum	5.881	5.878.334	33

ANTAL FORSIKRINGER

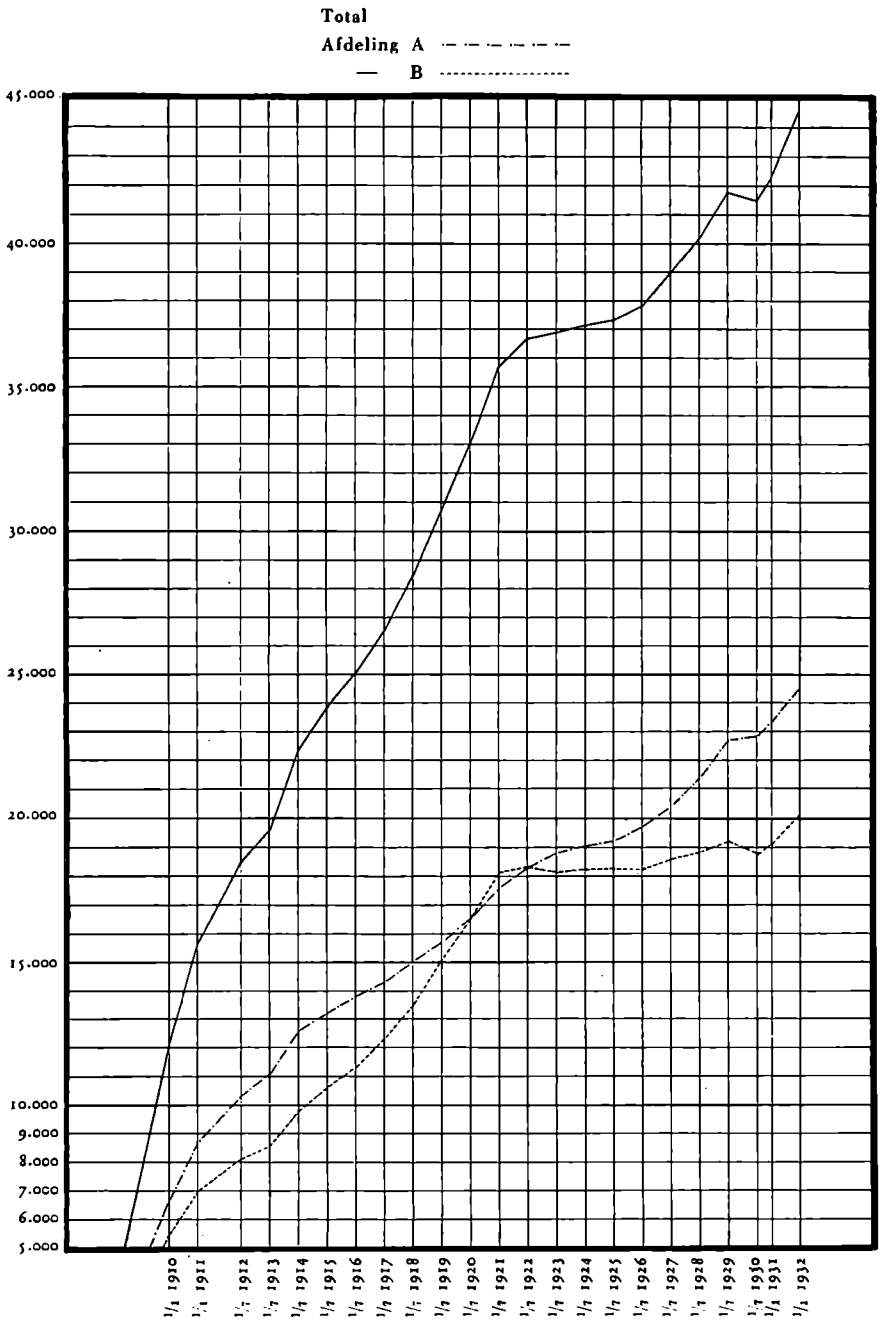

TOTAL-FORSIKRINGSSUM

I MILLIONER KR.

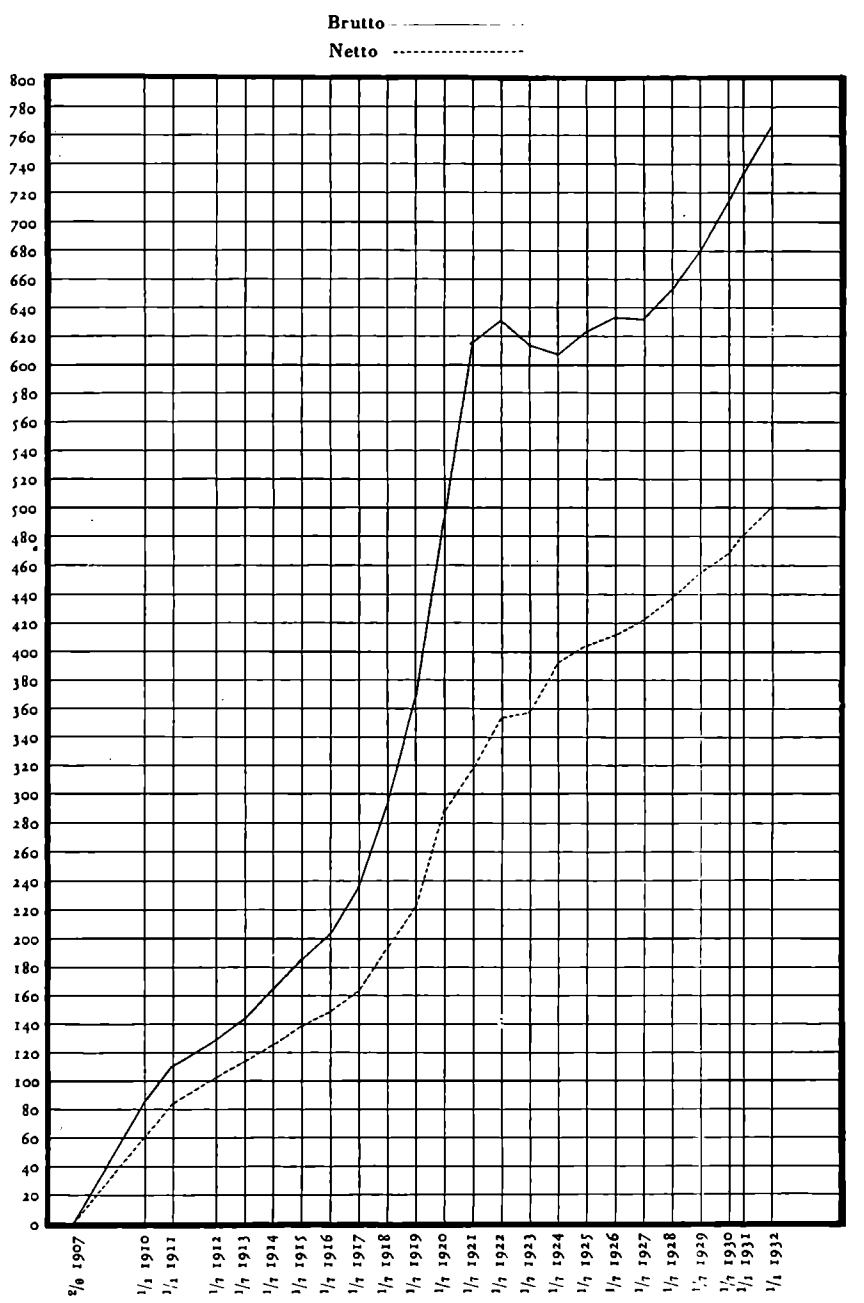

FORSIKRINGSSUM

I MILLIONER KR.

Afdeling A

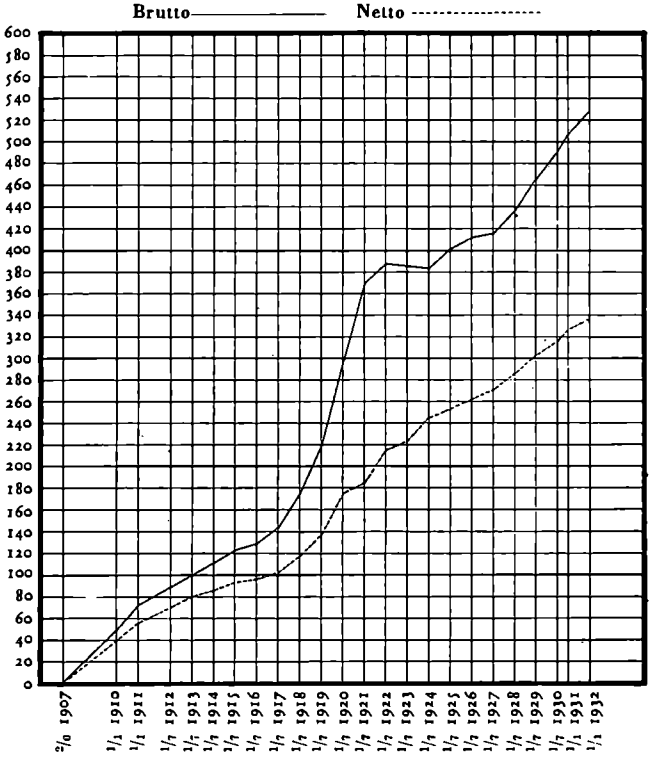

FORSIKRINGSSUM

I MILLIONER KR.

Afdeling B

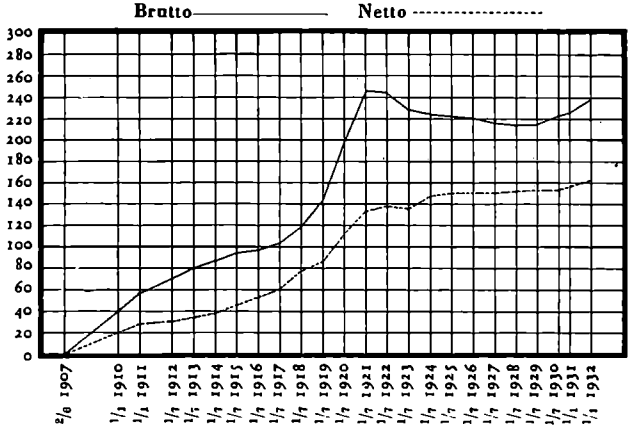

AARLIG PRÆMIEINDTÆGT

I TUSINDER KR.

Total – –

Afdeling A –·–·–·–·–·–

„ B ·····

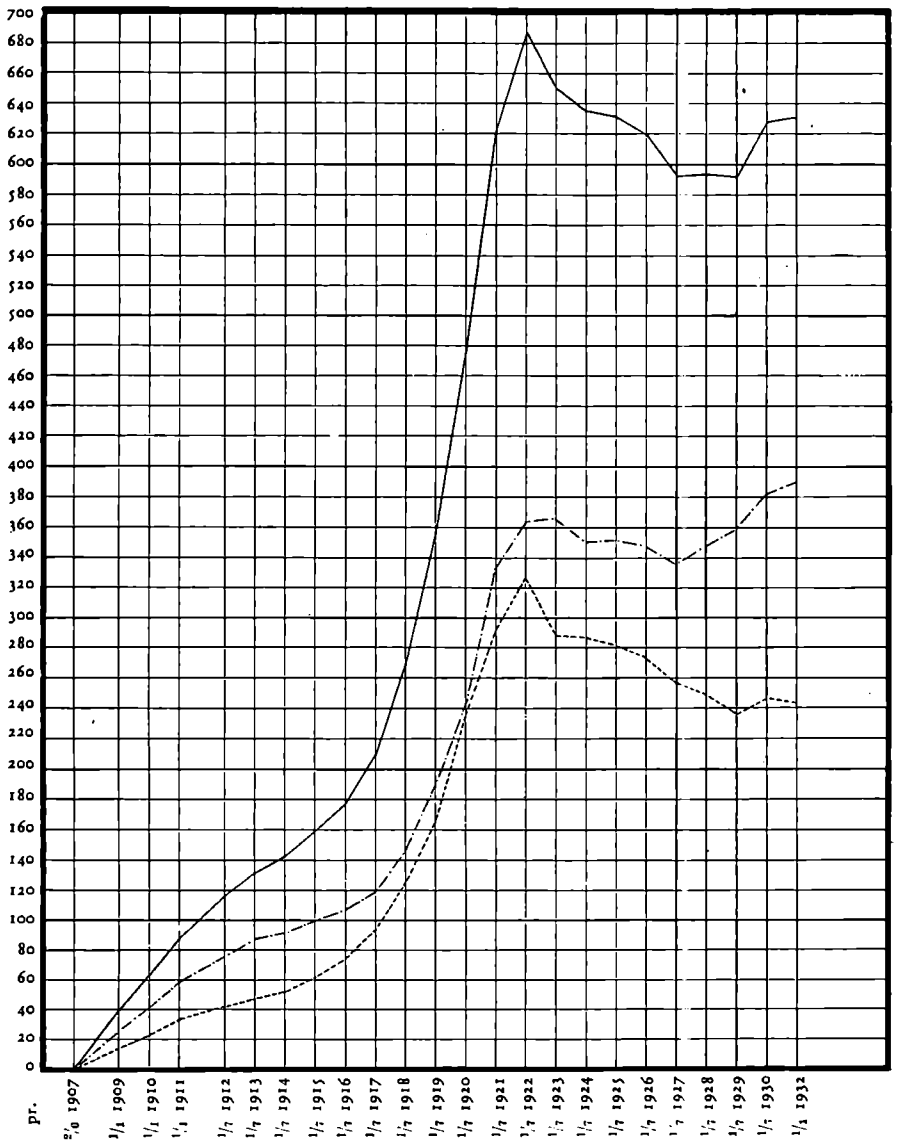

ERSTATNINGER

I TUSINDER KRONER I DE ANFØRTE REGNSKABSPERIODER

Total ——— —
Afdeling A —·—·—·—·—
— B ·····

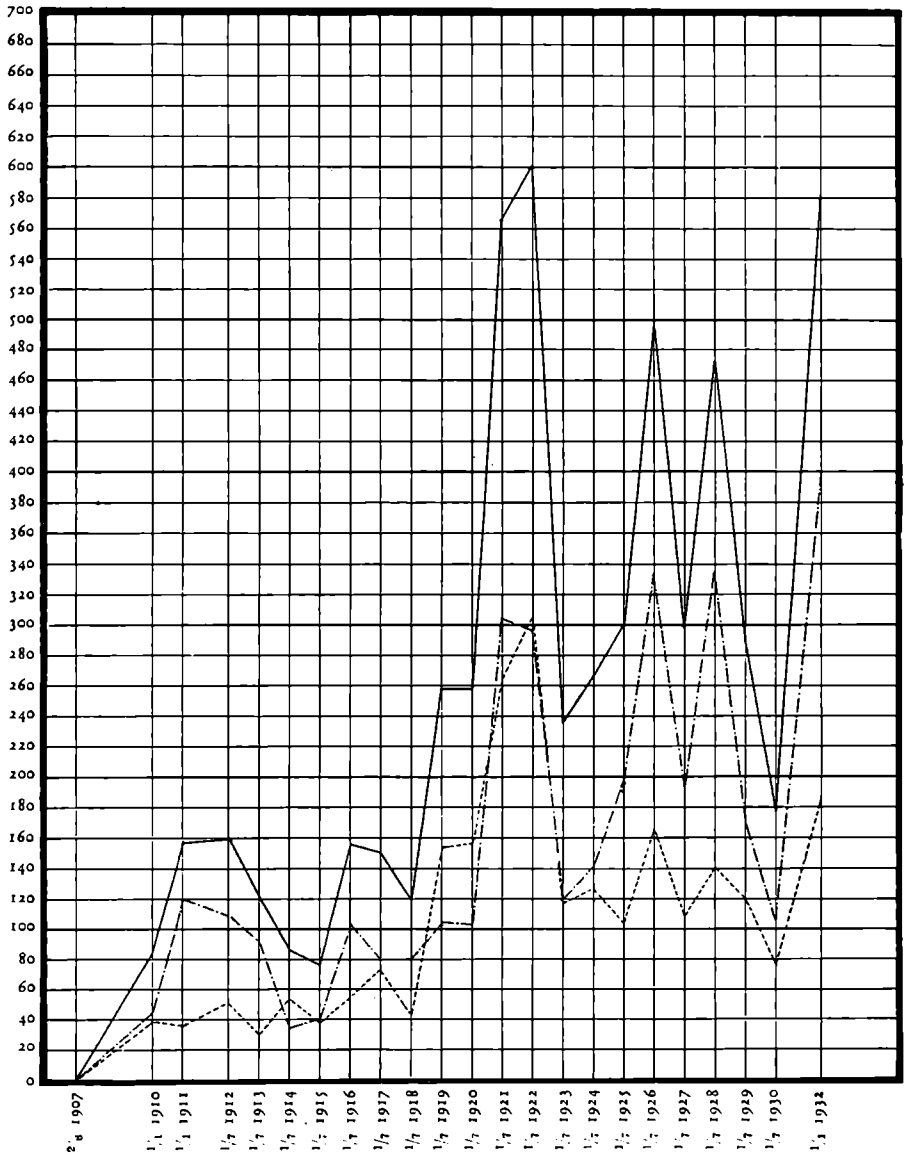

Bemærk: Kurvens stærke Stigning for sidste Regnskabsperiode hidrører fra, at Erstatningsudgifterne omfatter et Tidsrum af 1½ Aar.

DYVA & JEPPESEN A/S
GRAFISK ETABLISSEMENT